

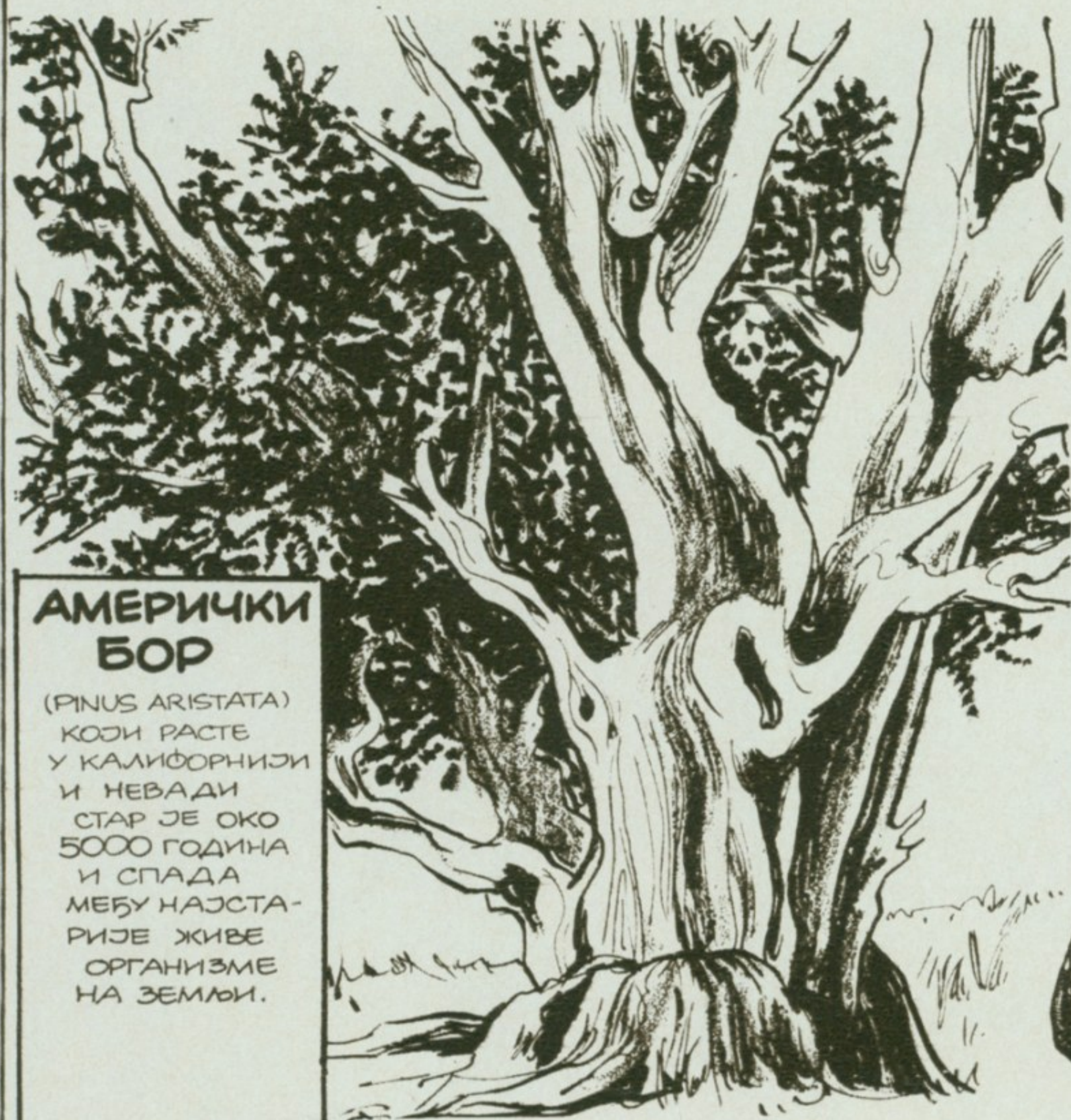
ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК



23. I 1987. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIX • 150 ДИН • БРОЈ 1830

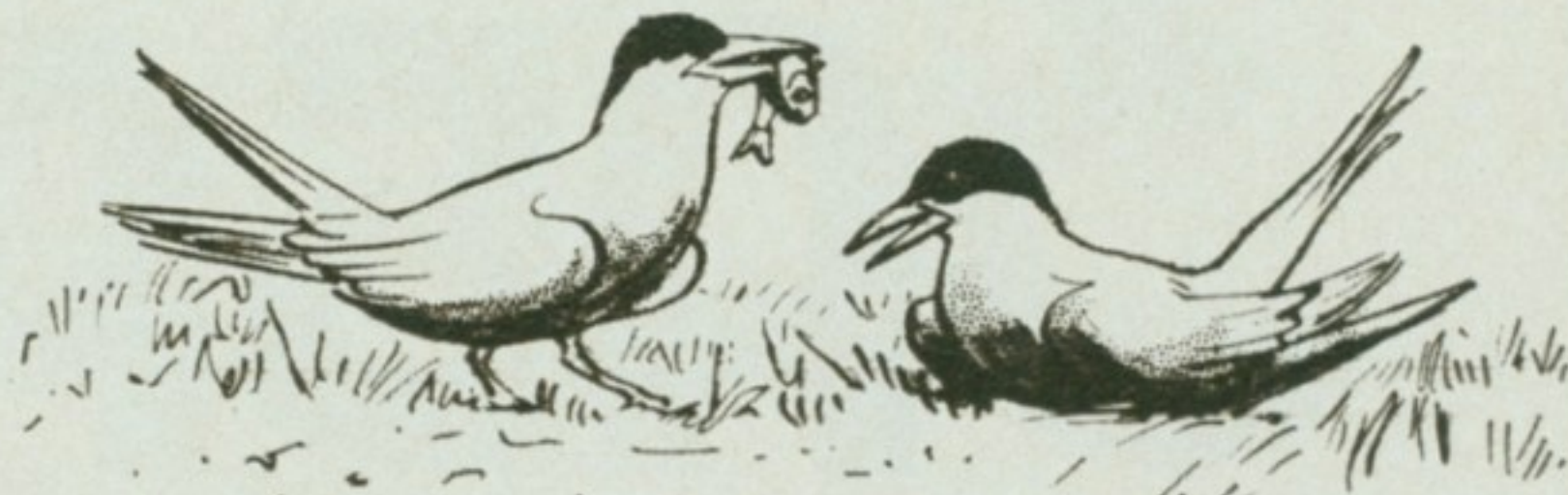




АМЕРИЧКИ БОР

(PINUS ARISTATA)
КОЈИ РАСТЕ
У КАЛИФОРНИЈИ
И НЕВАДИ
СТАР ЈЕ ОКО
5000 ГОДИНА
И СПАДА
МЕЂУ НАЈСТА-
РИЈЕ ЖИВЕ
ОРГАНИЗМЕ
НА ЗЕМЉИ.

© 1986 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

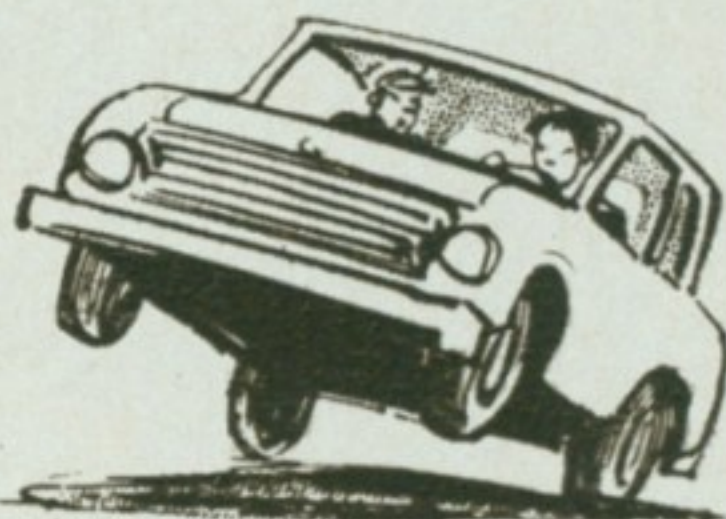


ЖЕНКА АРКТИЧКЕ ЦИГРЕ

НЕ ПРИХВАТА УДВАРАЊЕ МУЖЈАКА
СВЕ ДОК ЈОЈ НЕ ДОНЕСЕ ПОКЛОН.

ЛОБЉА ПРЕИСТОРИЈСКЕ ЖИВОТИЊЕ

У БЛИЗИНИ МЕСТА
КЛЕНЧ, У СРЕДИШЊЕМ
ДЕЛУ ДРЖАВЕ ЊУ
МЕКСИКО (САД),
ВАЈАРСКО ЈЕ
ДЕЛО ПРИРО-
ДЕ.



Обука возача

У АУТО-ШКОЛИ У
ЈАПАНУ САСТОЈИ СЕ
ОД 27 ЧАСОВА ОБАВЕЗ-
НИХ ПИСМЕНИХ ВЕЖБИ
И 30 ЧАСОВА ВОЖ-
ЊЕ. ТО СВЕ, КАД СЕ
ПРЕРАЧУНА У ДИ-
НАРЕ, КОШТА ОКО
430000.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

у западнонемачком граду у Беблингену постављен је први „еколошки“ семафор: он води рачуна не само о безбед-



ности саобраћаја већ и о чистоћи ваздуха. Заједно са црвеним светлом на њему се пали натпис „гаси мотор“. Двадесет секунди пре но што се упали зелено, натпис се гаси и појављује нови „пали мотор“. На тај начин је и ваздух чистији, и штеди се гориво.

у старом француском граду Амијену, у коме је последњих 50 година свог живота провео Жил Верн, ниче на отвореном простору од четрдесет хектара музеј прављен „по рецепту“ славног писца фантасте. Ту су разна фантастична здања, ла-

ђе, ваздушни балони и друге техничке справе које се могу срести само у делима Жила Верна и нигде више.

помоћу радиоактивног угљеника научници су утврдили да је најстарије дрво на свету један калифорнијски бор – има равно 4.700 година! Па ипак, ово дрво високо је свега неколико метара, а пречник није шири од 90 см. Утврђено је да калифорнијски бор порасте само 0,2 милиметра годишње.

амерички биолог Чарлс Браун са Принстонског универзитета приметио је да америчка ластва која живи на хридинама, слично кукавици, потура јаја у туђе гнездо. Али, док кукавица подмеће сва јаја у ту-



ђа гнезда, ласте не избегавају родитељске дужности: прво снесу четири јајета у своје гнездо, а онда једно-два за суседно гнездо. Зашто то чине још нема објашњења.

Либи Крал има необично занимање за једну девојку. Досад је била телохранитељ



Дајане Рос, Тине Тарнер и Оливије Њутн-Цон. Ову последњу Либи је спасла од манијака који се на певачицу бацио с ножем у руци. Однедавно 22-годишња Либи ради у лондонском ноћном клубу „Ксенон“ као горила – пошто одлично влада вештином кунг-фу за њу није проблем да „удаљи“ непожељног госта.

негде нема чистог ваздуха, негде воде, а права „дрвена криза“ сручила се на 100 ми-



лиона људи у 26 земаља где је земљиште крчено за потребе пољопривреде. Тако у селима Кеније жена утроши на скупљању дрва 24 часа недељно.

крајем прошле године Моника Кристенсен, познати норвешки глацилог и ветеран девет арктичких експедиција, кренула је са три сапутника (Енглеуз Нејл Меквинтајр и двојица Данаца, гонича псеће запреге) из антарктичке базе Франхејм на тромесечни поход према Јужном полу. Они ће превалити



пут којим је пре 75 година први прошао Раул Амундсен. До Пола треба да пређу растојање од 1.392 километара.





Снимко Славенко Бојовић

СВЕ
ЗА ЛЕЧЕЊЕ

ЕНГЛЕСКИ ФОТЕ

**ДА НИЈЕ БИЛО
ЈЕДНОГ БАЛА
БЕОГРАД ЗАДУГО НЕ
БИ ДОБИО БОЛНИЦУ.
ЗВАНИЦЕ СУ БИЛИ
МИНИСТРИ, АЛИ И
ТРГОВЦИ, АБАЦИЈЕ,
СОДАЦИЈЕ...**

Београд је тада имао 17 хиљада становника и 3300 кућа, већином трошних. Од двора до Стамбол-капије која се налазила код данашњег Народног позоришта није било ни две зграде од солидне грађе. Имао је и 318 чиновника, 19 свештеника, 12 учитеља и 7 учитељица... Кафана и механа ни мање ни више него – 300! Само неколико улица било је калдрмисано. Руп-

чага пуно, тротоара нигде! Улице нису имале називе!

Осим кућних седељки, забава није било. Ни концерта, ни биоскопа, ни јавних приредби. Кнез Михаило Обреновић се трудио да Београд отргне од турске касабе. Тако је, између осталог, увео балове.

Постали су атракција. Одржавани су углавном зими кад је свет био у доколицы. Приређивали су их и Двор и Општина вароши, свако два до три пута.

У то време у Београду зиме нису биле као сада. Мраз је стегао недељама, а снега до гуше. Улицама није могло да се прође већ се ишло пртином поред дућана коју су власници морали да праве. А тек кровови! Многи би попустили под снежним теретом да варошке власти нису наредиле домаћинима да се пентрају по њима и лопатама одстрањују снег.

Снег је био толика напаст да због њега умало није отказан свечани бал који је приредио кнез Михаило Обреновић. Срећом, неко се у последњи час досетио и позвао у помоћ ескадрон коњице који

је неколико пута пројахао од двора до данашњег Народног позоришта, а у супротном смеру до садашњег парка код Југословенског драмског позоришта. Сада су званице могле да се одазову позиву владара. Истина стигли су пешце по утабаном снегу јер јавног превоза није било. Само неколико Београђана имало је сопствени фијакер. Управник фондова Јоца Савић, на пример. Давао га је на послуку искључиво председнику министарства, каквом свечаном приликом, или његовој госпођи кад би ишла у амам.

Чим су крочиле у двор угледне даме нису журиле да поздраве кнеза и кнегињу већ су се распришле по канцеларијама у приземљу и из бошча које су са собом донеле вадиле свечану тоалету и пресвлачиле се правећи дар-мар по столовима где су писана и потписивана државничка акта!

Било је то почетком јануара 1865.

Летњиковац на поклон

Кнез Михаило и кнегиња Јулијана били су домаћини дворског бала.

Кнез је дочекивао госте стојећи у средини салона, а кнегиња седећи на канапету. Владар је увек имао на себи фрак и преко груди руску ленту Белог орла.

Гости су били министри и официри, али и трговци и занатлије, углавном добростојећи људи. Могле су се ту видети и содације и абације, сарачи, вуновлачари... Нико није долазио без жене, мада је већина дамског света била једва писмена.

Посебан позив слао је вишим аустријским официрима из Земуна и Панчева. Турски паша, заповедник Града није смео да буде заборављен.

Исте званице могле су се видети и на општинском балу, али су се слободније осећале јер није било превелике уштоглености а и шароликост је била већа.

Балови, међутим, нису били само забава. Општина вароши београдске досетила се да их искористи у добротворне сврхе. Пошто је крајем маја 1861. одлучила да зида грађанску болницу добротворни балови су јој се учинили пригодном приликом да сакупи новац. Први такав бал заказан је за јануар 1862. Ишло је траљаво, Београђани се нису претргли од даривања. Ни да се сакупе паре за плац!

Пролазили су месеци. Видећи да болница неће скоро да добије темеље, кнез Михаило је наумио да помогне. Прво је од Ђорђа Ценића купио плац за 2500 дуката, а затим наредио да се грађа припремљена у Смедереву за подизање његовог летњиковца пребаци у Београд. И плац и грађу поклонио је Општини за болницу.

Но, то није било довољно, недостајало је још новца, болница није мала ствар. Ако га нема, наћи ће се. Где? На гала балу који ће владар одржати. Бал је заказан за 11. фебруар 1865.

Одмах је формиран одбор на челу са кнегињом Јулијом. А у одбору све саме жене – госпође министарке, супруге богатих трговаца.

Паши западе руски цар

Жене су се снашле. Да наплаћују улазнице – не иде, на бал се долази с позивницом. Зашто не бал с лутријом! И да није разаслан позив по целој Србији да свако ко има вредну ствар а жели да је приложи, опет би се сазнало. По београдској чаршији глас је обиграо куће и дућане за пола дана.

Дародавци нису били обавезни да дођу на бал, али су слали дарове.

Одзив је био добар а прилози разноврсни. Пред сам почетак забаве списак прилога био је дугачак. Кнез Михаило је приложио златан сат с ланцем, два златна дугмета с дијамантима и бисером и „енглески фотел најновије направе“. Кнегиња Јулијана је дала више.

Жена београдског мухафиса Али-Риза паше никако није хтела да изостане. Поклонила је персијски шал, јагљук везен златом, златом везену мараму, златом везене папуче, двоје бројаница од ћилибара (нек се нађу, због ћилибара!), чак и златом везену бошчу!

Један патриота из Крагујевца послао је пола акова шљивовице у бурету са ор-

наментиком. Познати путописац, књижевник Чика Љуба Ненадовић приложио је слику руског цара Николаја I, док је министар просвете уместо књига поклатио пушку с изолученом цеви и бајонетом. Милан Ђ. Миличевић, човек који је оставио драгоцене податке из српске прошлости даривао је раритет – књигу „Робинсон Крусо“ штампану у Будиму 1810.

Међу дародавцима су се нашли сви виђени Београђани, али је било далеко више обичних људи из унутрашњости. Они су слали суве шљиве, дуван, сабље. Неки сељак из околине Тополе послао је ка-

вез за птице који је сам направио. Ручна израда.

Кад смо већ код слике руског цара Николаја I, лутријска судбина је хтела да њу добије нико други до београдски мухафис Али-Риза паша! Тако је Турчин могао до миле воље да гледа љутог противника своје земље!

Срећке за лутрију продаване су у неколико београдских кафана. Куповина срећке није истовремено представљала улазницу за бал. Бројеви добитника који нису присуствовали забави обзнањени су неколико дана после бала. Предмети који нису стекли

добитника касније су продати.

Укупно је убрано 1667 дуката, 30 гроша и 30 пара. Новац је уручен Општини за изградњу болнице. Трошкове бала у износу од 189 дуката сносила је кнегиња Јулија.

Валцер – велика мука

Све што је виђено, уважено и познато у Београду и Србији стекло се на балу. Господа министри у фрактовима и београдски трговци у оделу европ-

ском или турском. Таласале су нове чохане чакшире на занатлијама и устабашама, а госпође чиновничке и трговачке шепуриле у свиленим хаљинама преко којих су још носиле делове старе српске одеће. Ретко која је била без феса или тепелука на глави обавијеног кадифеном шамијом. Дукате не треба ни помињати.

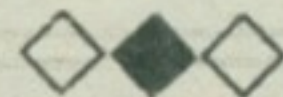
У Србији у то време није

ЊИ И КАВЕЗ ЗА ПТИЦЕ



било ордена па је мало мушког света имало такав украс. Неколико гостију је носило аустријски орден из Книћаниновог похода против Мађара 1848. Једино се кнез Михаило Обреновић појављивао с поменутом руском лентом Белог орла.

Бал су отворили кнез и кнегиња. Народно коло је била најомиљенија игра. Играла се „четворка“, „заплет“, „капетан Ђорђе“. Кнез је повео, кнегиња до њега. Током вечери свирали су и окретне игре, али ређе. У моди су били валцери и полке – шотиш полка, цен полка, галоп полка... београдске даме су покушавале, али није ишло. Више су заплитале ногама, него што су усклађивале корак. Обично би здимиле на врата кад оркестар засвира, наводно да тоалету доведу у ред!



Исте године болница је завршена и у присуству кнеза Михаила Обреновића предата Општини на „бригу и старање“. Названа је Варошка. Издржавана је градским буџетом иако су се ту лечили болесници из свих крајева Србије. После неколико година натезања у Скупштини је једва прихваћено да државна каса преузме бригу о њој. Проглашена је за Општу државну болницу, касније се у тој згради налазила Очна клиника, сада су ту просторије Музеја српског лекарског друштва.

Када је подигнута, болница је била на крају града. Без улице и броја. Данас је већ далеко прошлост, а улица у којој се зграда налази носи име Џорџа Вашингтона. Београд није што је некад био. Али, био је један бал. С лутријом.

Миленко Тодоровић

Илустровао: Брана Јовановић

ПРОЧИТАЈТЕ
ПРИЧУ О ЊЕМУ,
ПА ОДЛУЧИТЕ

ДА ЛИ ЈЕ ОН



СНИМИО: ШИШКА СМИЉАН

Коза је остала запањена...

Жирафон на Бледу.
Плаво, волим те – плаво.

СНИМИО: ШИШКА СМИЉАН

Име: Жућко. Презиме: нема.

Занимање: балон. Висина: 19 метара.

Тежина: (У Жућковом случају говорићемо о запремини) 2200 м³

Особени знаци: Миљеник својих пилота Борута Грегла и Луке Видмара који су га, добрим делом и направили.

АДРЕСА: Балонерски клуб „Kompas Hertz“, Целовшка цеста 206, Љубљана.

СА СВИМ ОБИЧАН БАЛОН?

Шта ради балон Жућко кад не лети? Претвара се у гомилу материјала (а гомила је, богами, поприлична, више од 800 метара нарочите лаке тканине – полиамида) и чами у плетеној корпи. Одвојен од своје гондоле која може да прими четири члана посаде делује, знате како се оно каже – као издуван балон.

Боруту и Луки је Жућко други балон. По нацртима америчке фирме „Рејвн“ за производњу балона, направили су га уз свесрдну помоћ Славка Шорна и Само Џејана које сматрају и пионирима „балонске авијације“ у нашој земљи. Мада им је то други балон (први је само носталгично сећање на почетке и одавно није код њих), најрадије њим лете и у њиховом срцу носи ознаку број 1.

Радар га не види

Жућко није јединац. Ту, у љубљанском балонерском клубу, још су три балона истих особина, доду-

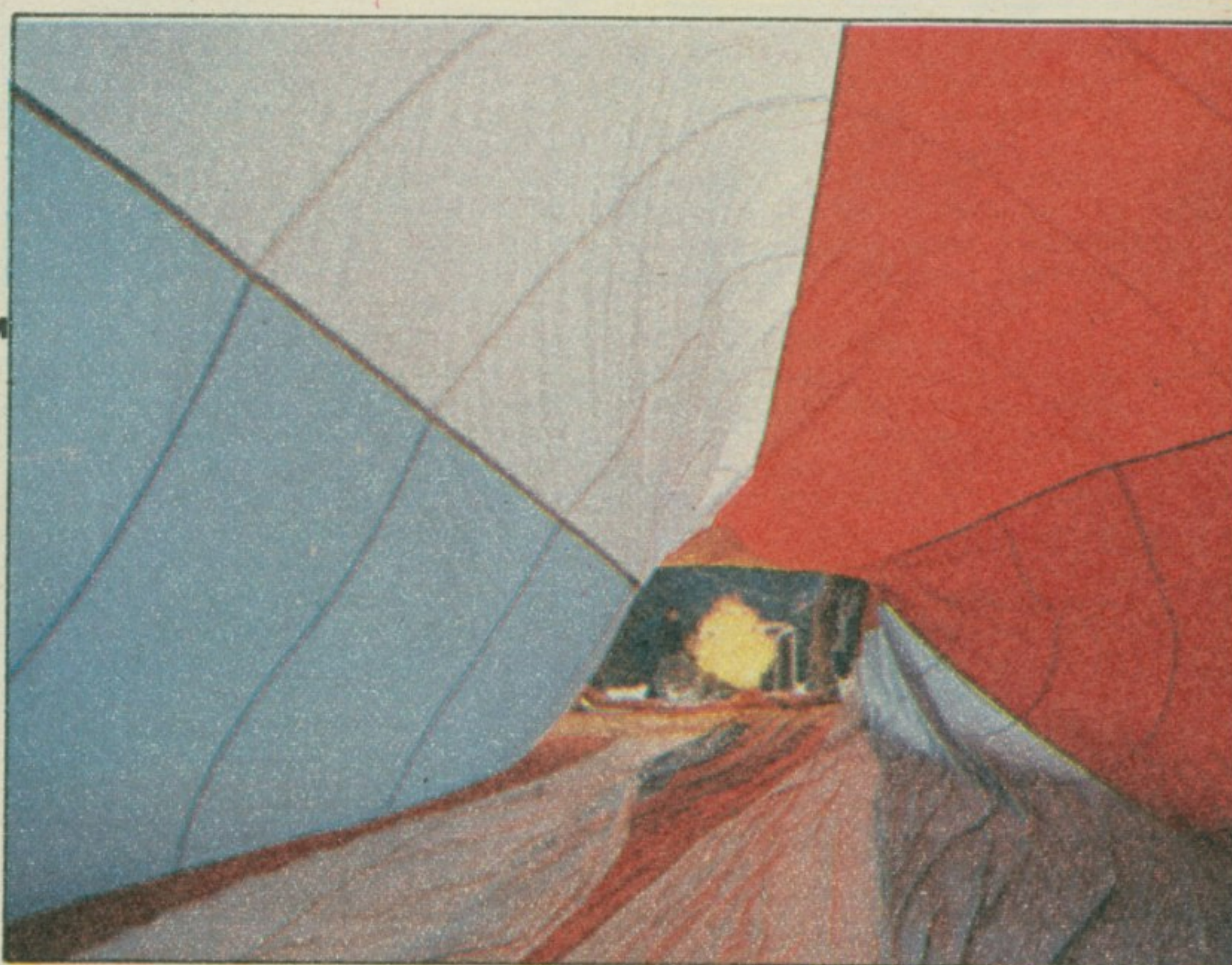
ше нешто шаренија (док ово пишемо можда је стигао још који) и Жирафон. Овај последњи знатно је мањи: кад се надува, у њега стане 970 м³ топлог ваздуха и предвиђен је само за једног члана посаде. А име? Онако издужене, пругасте куполе, баш личи на жирафу.

У категорији балона који се пуне топлим ваздухом (друга врста су они испуњени хелијумом), Жућко је, од главе до пете, односно од врха куполе до дна гондоле високе 90 центиметара, исплетене од врбе а изнутра ојачане металном конструкцијом, по светским прописима. Ипак, Жућко је, на неки начин илегалцац у Југославији.

Код нас постоји законска одредба о аеростатима – справама за летење лакшим од ваздуха, али не и правилник који регулише регулативне мере за балонере. А балона има. Поред већ поменутог „Kompas-Hertz“, у Љубљани је и аматерски клуб у коме је и Славко Шорн, пилот нашег првог послератног балона с посадом у коме је полетео 1977. године, па у Марибору, Београду. Додуше, балонерски клуб главног града тренутно нема ниједан балон.

Када се Борут Грегл и Лука Видмар некуд упуте, траже дозволу од најближе аеродромске контроле летења. Њихов балон у ваздуху можете, наравно, видети голим оком. Ако су на већим висинама, па се Жућков траг изгуби међу облацима, радар не може да утврди где су, не „хвата“ их на свом екрану. Препознају се само инфрацрвеним зрацима.

Жућко, углавном, лети на висини од 300 метара, како каже Борут Грегл, то му је „радна висина“. Може он да се вине и знатно више. У новембру 85. Борут и Лука крену-



Унутрашњост куполе балона снимљена у тренутку пуњења.

СНИМИО: М. МОДИЦ

ли су из Крањске Горе. Био је леп дан, Жућко обезбеђен са доста плина, пилоти расположени за пустиловину. Летели су изнад Алпа, у кругу од око 35 километара, на висини од 3 хиљаде метара.

У једном тренутку дигли су Жућка до четири и по километра. На тој висини већ су теже дисали, били су уморни, као опијени. Намеру да прелете Триглав нису остварили. После пола сата летења пуног узбуђења вратили су се одакле су кренули.

Срце мало прошета до пете

Видели смо Жућка у спремишту, па у ваздуху. Шта је између? Како се спрема за лет?

У деловима га потрпају у кола и возе до места с ког ће кренути. Захтева посебну пажњу, о њему брине бар четворо људи. Кад се купола растегне по травњаку, један држи њен врх ужетом, стручно речено – топ. Друга двојица растегну доњи отвор куполе, 2,5 метра у пречнику, и пале посебан вентилатор који упумпава хладан ваздух. Кад се око две трећине куполе испуни, пали се горњик на пропан или бутан, који загрева ваздух.

Жућкова купола се полако диже, један човек је и даље на топу, друга двојица држе доњи део балона, један је већ у корпи. Кад купола пређе границу од 70 степени, уже се пушта и балон се исправља.

ПЕВАЦ, ОВЦА И ПАТКА

● Браћа Жозеф Мишел и Жак Етјен Монтголфијер пустили су септембра 1783. свој први балон над Лионом. У посади су били један певац, овца и патка. Пошто се ова дружина срећно спустила, браћа су већ следећег месеца исте године полетели у балону који су направили. Лет браће Монтголфијер трајао је 4 минута и 24 секунда, прелетели су 2300 метара.

● Американци Бен Абрүзо, Макс Андерсон и Лари Њумен, прелетели су 1978. Атлантик у балону „Дабл Игл II“. Овим летом, који је трајао 137 сати и 18 минута и пређеним путем од 5150 километара, постигли су три светска рекорда: први су балоном прелетели Атлантик, постигли су најдуже време и прешли највећу раздаљину до тада. Пре ове посаде 17 других безуспешно је покушало да пређе океан.

● 1980. године Макс Андерсон и његов син Крис први су остварили нон-стоп трансконтиненталан лет. Узлетели су 8. маја у

Форт Бејкеру у Калифорнији а слетели 12. маја у Квебеку.

● Први лет над Пацификом извела је готово иста посада као над Атлантиком. Бен Абрүзо, Лари Њумен, Рон Кларк, Роби Аоки прелетели су 1981. године од Ковела у Калифорнији до Нагашиме у Јапану. Лет је трајао 84 сата и 31 минут.

● Француз Франсоа Бланшар уписао се у историју балониста. Извео је први лет балоном у САД 1793. и том догађају је присуствовао и председник Џорџ Вашингтон. Затим је са америчким физичарем Џоном Џефрисом прелетео Ламанш носећи прву интернационалну авионску пошту.

● Први скок падобраном из балона извео је Чарлс Џил, 2. августа 1819. у Њујорку. Скочио је с висине од 3 хиљаде метара.

● 19. октобра 1874. обављено је прво балонско венчање. У Синсинатију, у америчкој држави Охајо, у ваздуху су рекли „да“ Мери Волш и Чарлс Колтон, храбри свештеник је био Харолд Џефрис.

БАЛОНИ НЕ ВОЛЕ МАГЛУ

Балонери ретко лете ноћу, никад по магловитом времену, због смањене видљивости. Могло би да им се деси да се сударе с електричним водом, купола би се упалила и – крај. Балон пада заједно с посадом. Опасност је и инверзија ваздуха, кад ветар дува надоле. И тад купола балона може да се испразни.

По речима Борута Грегла, највећа уметност је држати балон над земљом, а највећи страх кад се летелица „укопа“ у ваздуху, кад нема ни дашка ветра.

Унутрашња температура достиже максималну температуру од 110°C. У гондоли су обично 4 „бомбе“ односно боце с плином, ту су и инструменти за мерење температуре топлог ваздуха у куполи, колико се метара у секунди балон диже или пропада, затим бусола, компас, радио-станица.

Лука Видмар и Борут Грегл обично лете заједно. Они су у корпи, Жућко је спреман. Кад се пусти, диже се брзином од 12 метара у секунди. Тренутак узлетања је сваки пут ново узбуђење, срце зна мало да прошећа до пете.

Висина зависи од температуре ваздуха у куполи. Ако је спољна температура виша, и гас треба више загревати.

ДОЗВОЛА ЈЕ САМО ФОРМАЛНОСТ

И Борут Грегл и Лука Видмар имају пилотске испите положене у Швајцарској. Само, тај испит (сада се плаћа 3500 швајцарских франака) нема тежину испита који се полажу у Великој Британији и који су подељени у више категорија.

Испит у Швајцарској може да положи свако ко има 10-12 часова летења балоном. А комисија, од самог старта, зна да ли је кандидат спреман за пилота. Уосталом, како се све компјутеризује, па тако и команде у балону, ову летелицу ће моћи да вози заиста свако. Само, имати програмиран балон није изазов ниједном балонисти који се озбиљно бави овим спортом.

Професионални пилоти готово никад не држе падобран у свом балону, често лете без инструмената и радио-везе (земљска посада треба да зна у ком је правцу балон мога да оде, и иду по њих колима).

Од 1906. године, кад је одржано прво интернационално такмичење „Гордон-Бенет“ у Паризу, летење балоном прихваћено је као спорт у целом свету.

Највише балона имају Велика Британија, САД, Швајцарска и Мађарска, а најбољи светски балонисти су Американци, Енглези, па Јапанци.

Борут и Лука могу да одреде висину с које ће нас гледати, али, колико ће брзо летети, у ком правцу — никад се не зна. То зависи од струјања ваздуха и јачине ветрова који „тамо горе“ дувају.

Свратите на чашицу

Најдужи лет Борута и Луке? Кад су прелетели малтене читаву Истру. Били су око 3 сата у ваздуху, наравно, опет са Жућком, крећући се брзином од око 5 километара на сат. Летели су врло ниско, на око 50,60 метара.

А кад су тако близу земље, слатко могу да ћаскају с „онима доле“. Људи, у првом тренутку запањени, позивају их да слете и дођу да попију покоју. Лука и Борут обећавају. Понекад се заиста, кад заврше лет, и врате код неког домаћина.

Има и сналажљивијег света. Кад су неком Борutowом другу, власни-

ку гостионице коју су прелетали, одбили понуђено пиће, овај се није збунио и бацио им је боцу пива. Хватајући је, мало су се заборавили. Једва су избегли дрво које се Жућку нашло на путу.

Борутова и Лукина истарска авантура могла је ко зна како да се заврши. Ветар је био све снажнији, требало је што пре да се спусте. Пред собом су угледали равницу. Ту ће слетети. Али, само 5 метара од земље, схватили су да се спуштају у сам центар каменолома! Повратка није било. Жућкова гондола дотичала је земљу одбијајући се 20, 30 метара и тако ко зна колико пута. Ишли су горе-доле, као на клацкалицы. Онда су угледали неког сељака у близини. Човек их је немо пратио погледом. Реч није проговарао.

Позвали су га да им помогне. Кад корпа дотакне тло, нека се ухвати за ивицу гондоле. Сељак је, и даље запањен, урадио како су му рекли: ухватио се за ограду, ограда се дигла, сељак, потпуно бео у лицу, ни „а“ да каже. У другом покушају, балон је остао прикован за земљу. Сељак је, колико су га ноге носиле, стао да бежи. А Борут и Лука, схвативши какав су му страх задали, искоче из балона па за сељаком. После неколико метара синило им је шта су урадили. Окрену се, а Жућко већ кренуо у самосталан лет. Допало се ваљда и њему да не буде вечито оптерећен посадом.

Ухватили су га у последњем тренутку.

Од Камчатке до Аљаске

Био је то Жућков излет у непознато. Непредвиђен. Иначе, његови уобичајени летови су комерцијални, туристички или спортски. Први се ради као реклама, Жућко се надува, испрси, и на грудима показује фирму с висине од шездесетак метара зауздан с три ужета везана за земљу. Кад има туриста, Борут Грегл и Лука Видмар у Жућкову гондолу смештају радозналце, баш као што су радили током зиме 1985. изнад Крањске Горе.

Спортски летови су и Боруту и Луки ипак најдражи. Комерцијални и туристички само им обезбеђују средства за путовања за своју душу. Јер, летети балоном веома је скупо, почевши од набавке балона. То су цифре које прелазе стару милијарду. Материјал је скуп, инструменти, гондоле. Још више коштају балони испуњени хелијумом, јер хелијум не уништава куполу приликом пуњења и она је дуготрајнија.

Жућко је одслужио отприлике пола свог века, има „fore“ да се дигне још око 200 пута. Издржаће ваљда до 88. године, кад се Борут Грегл и Лука Видмар спремају на јединствен подухват: да лете с Камчатке на Аљаску. Тако би постигли подвиг који би могао да се мери с првим васионским летом Гагарина.

Кад заврши свој век, тако нам је бар Борут рекао, ни он ни Лука још не знају шта ће урадити са Жућком. Можда ће то остати њихова тајна.

Ако желите да се провозате у балону, пошаљите нам неки стих о летењу. Ми ћемо изабрати најбољи а његов аутор ће имати прилику да се „укрца“ у Жућка негде у јуну.

Весна Софреновић

ГОСПОЋИЦА

КРАЉИЦА МОДЕ
ИЗ ВИСОКОГ
ДРУШТВА

КОЈА

ЈЕ СКИРОЈИМА БУДУЋНОСТ

СЛАВНИ ПИСАЦ БЕРНАРД
ШО, КОЈИ НИЈЕ ГАЈИО НИ
ПОШТОВАЊЕ НИ НЕЖНОСТ
ПРЕМА ЛЕПШЕМ ПОЛУ,
ПОСТАВИО ЈЕ КОКО ШАНЕЛ
ОДМАХ УЗ МАРИЈУ КИРИ
НАЗВАВШИ ИХ „ЈЕДИНИМ
ЖЕНАМА КОЈЕ ЈЕ ИМАО
НАШ ВЕК“

лико француских места: Исоар, Пији-д-Дом, Сомир, Мулен и Арл. Ма где да је рођена, почетак, који се претворио у бајку, био је тужан.

Отац, скромни винар, оставио је жену и ћеркицу још у пеленама. Мајка је две године касније свиснула од туге. Сироче су прихватиле две старе затуцане тетке и

Класичан „шанел“ костим, највише копирана женска одећа на свету. Носи га Коко Шанел, најбољи манекен који то никада није био.

Жестока, самовољна, презрива, дугачког језика; „Најшармантнија Францускиња 20. века“; „Ла Пасионарија високе моде“; „Крајње антипатично биће“; „Чаробна, заносна“... Сви ови епитети, веома противуречни, односе се на особу саткану од противуречности каква је била чувена модна креаторка Коко Шанел. Славни писац Бернард Шо који, као што је познато, није гајио нарочито поштовање ни нежност према лепшем полу, поставио је Коко Шанел одмах уз Марију Кири назвавши их „јединим женама које је имао наш век“.

Цео живот Коко Шанел састојао се од претераности и супротности: једно детињство и блистава младост; недостатак нежности на старту и букет обожаваатеља, пријатеља и љубавника међу најславнијим и најбогатијим људима света; сиви суморни зидови сиротишта и виле, палате, апартмани, јакхе.

Није тачно познато где је Габријела Шанел-1883. године угледала светлост дана јер је својата неко-



„Мала Коко“ у време када је освајала свет: мушкарци су је обожавали, класичне лепотице јој завиделе на неправилном заносном лицу.



Овај „мушки мантил“, који би и сада био модни крик, госпођица Шанел је креирала и обукла почетком 20. века приликом монденских коњских трка у Лондону.



Веома женствена госпођица Коко свој успех дугује и „шестом чулу“ које је предосећало оно што жене заиста воле, а да тога још нису ни свесне. Из ове интуиције родио се чувени вечити „шанел“ костим жене новог кова, од вуне и жерсеја, тканина које је она прва уобличила и увела у високу моду, а затим и у моду доступну свима.

Следећи гесло да је одећа најлепша ако је удобна, Коко Шанел је креирала мекану јакну без крагне, сукњу у којој се слободно корача, широку свилену блузу. Сувишни украси су нестали, али око врата звецкају ланци од вештачког злата, а јакну „подиже“ брош с лажним драгим каменом барокног облика, копија њене драгоцене збирке правих драгуља.

То је чувени „шанел комплет“, највише копирана женска одећа на свету, модерна данас као и у време када је настала.

Жан Кокто је написао: „Коко је, као неком врстом чаролије, на моду применила законе који важе само у сликарству, музици и поезији“.

5 – срећан број

Успех Коко Шанел све је већи. Године 1932. она зарађује 145 милиона франака годишње, има неколико модних атељеа и запошљава 1500 душа. Пред сам други светски рат из њених салона сваке године излазе 32 хиљаде комплета и планина јакни, џемпера, блуза. Такозвана рол крагна њен је изум.

Не треба нипошто заборавити ни чувени парфем „шанел број 5“, мирис који је глумица Мерлин Монро употребљавала као спаваћу. Захваљујући приходима од тог парфема Коко Шанел је мрачне године другог светског рата провела у луксузу своје раскошне виле на Женевском језеру. Број 5 јој је, како је увек говорила, доносио срећу.

Године 1945. поново је на послу. Победоносно отвара своје салоне „јер осећам да сам женама још потребна“.

Није се преварила и проживела је дивну „другу младост“ радећи до 10. јануара 1971. када је заувек склопила очи у осамдесет осмој години у свом сјајном апартману хотела „Риц“ у Паризу.

Коко Шанел се никада није удала мада је бар двапут била у озбиљном искушењу – с војводом од Вестминстера и с британским индустријским магнатом Артуром Кепелом. Али, остала је госпођица.

Није познато да ли је њена мукотрпно стечена култура била само површна, али је госпођица с лакоћом разговарала и о Русоу, и о Прусту, и о Молијеру, и о Малармеу. Помагала је младе непознате уметнике, међу њима и Пабла Пикаса, Игора Стравинског, Дијагиљева. Друговала је до смрти са Салвадором Далијем.

Када је хипи-покрет наметнуо облачење како се коме допада, Коко Шанел је подсмешљиво рекла: „Мода је изишла на улицу? Па, нека тамо и остане!“

И у томе је, очигледно, била у праву.

Б. Дожић

сместила га у сиротиште код часних сестара.

Девојчица није била створена за манастирски живот и када је то, у седамнаестој години, дефинитивно открила, већ је била слатка мала црнка, својеглава, немирна, великих сензуалних усана, дивних очију које неће изгубити ни сјај, ни живахност, ни оштрину до дубоке старости. Тада је донела одлуку да оде из самостана и баци се на посао.

Пошто је од тетка изборила дозволу, преселила се у Мулен и отворила салон за израду шешира. Из неугледне радње почели су да излазе елегантни и екстравагантни шешири, дело укуса мале модискиње. Допали су се госпођама из шик друштва, о њима се причало и ускоро су се пред радњицом заустављале најотменије кочије. За шешире Коко Шанел чекало се на ред.

Кукурику пар

За излагање прве колекције Коко Шанел је изабрала Довил и доживела велики успех. Ту се њен животни пут укрстио с путем Етјена Балсана, једног од најбогатијих представника високог париског друштва. Обојана љубав на први поглед и Балсан постаје први мушкарац у дугом и по свему, па и мушкарцима, богатом животу „мале Коко“.

Откуд Коко када је на крштењу добила име Габријела?

Кажу да је имала обичај да устаје у цик зоре с првим петловима. Пошто се на француском петао каже le coq (кок), Габријела Шанел је, мало од шале, више из снобизма, прекрстила себе у Коко.

Како је надимак Етјена Балсана био Рико, пар су у најотменијим париским салонима звали „Коко-рико“ (кукурику).

Етјен је, пуким случајем, послужио као одскачна даска. По-

Коко, некрунисана краљица високог друштва, смело носи спортски комплет начињен од у оно доба презираног материјала – меканог удобног трикоа.



ставио је Коко за краљицу свог дворца у Ројалију, поносно је представио пријатељима, увео у највише кругове.

Али, нешто се увлачи и квари механизам њеног живота велике госпође. Коко схвата да се снови, мада су као на знак чаробног штапића постали стварност, не слажу с њеним креативним набојем, некротивом потребом да ствара.

Остварење њених тајних планова прекида први светски рат. Коко се пријављује за болничарку и остаје у војним амбулантама док и последњи топ није ућутао.

„Шанел“ костим за сва времена

Потом је опет у Паризу и опет у неугледној радњици. Истина у најотменијој париској четврти Фобур Сент Оноре, на два корака од атељеа већ признате модне креаторке Жане Ланвен (парфема „ланвен“ чувени су и данас).

„Челична провинцијалка“ није устукнула ни пред тако опасним комишуком. Коко Шанел је одлучила да постане модни креатор. И то славан.

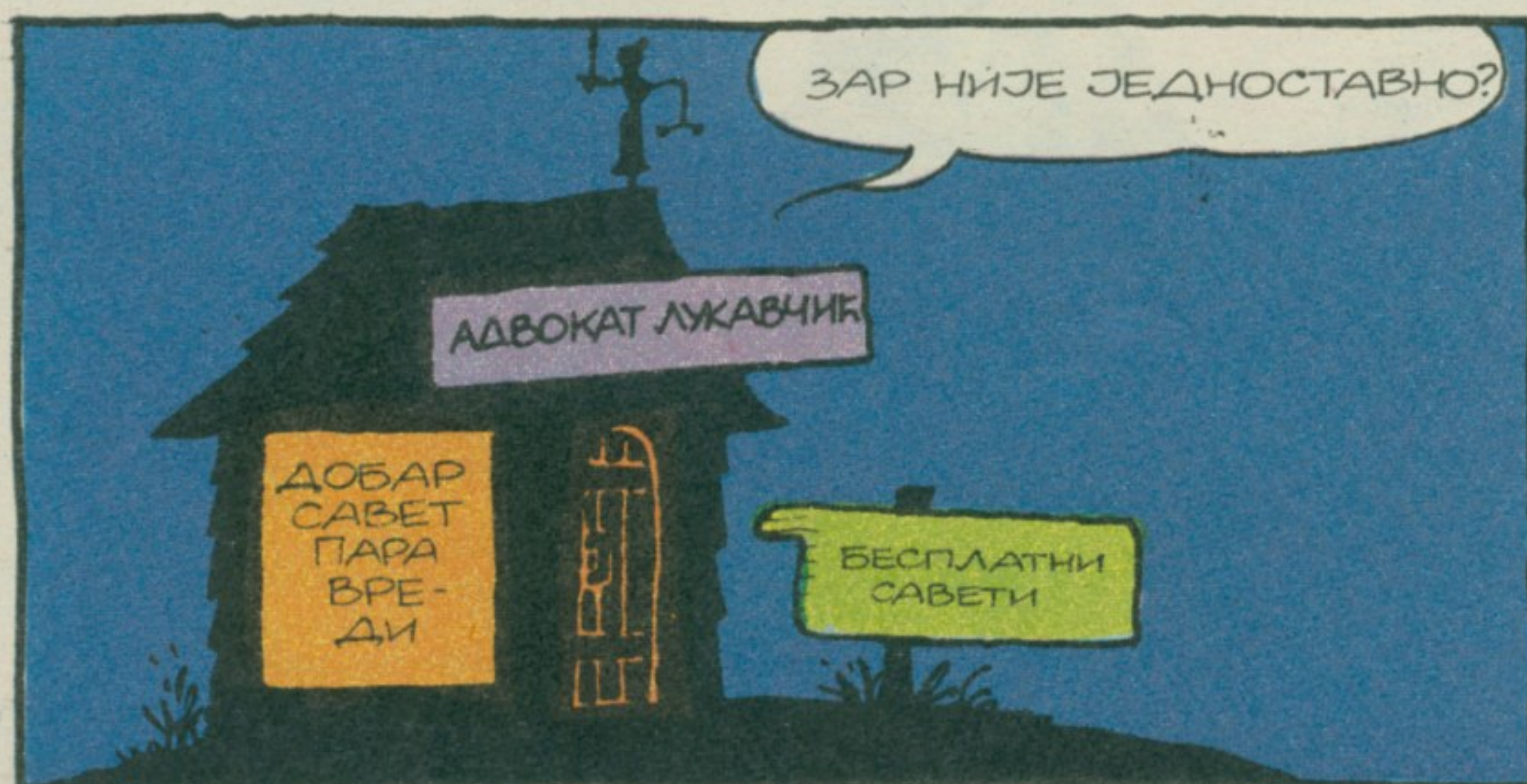
И баш у те две собице четврти Сент Оноре Коко Шанел, уз једину помоћ своје маште и воље, разрађује и остварује потпуну промену женске линије, нов начин одевања који мора да се повинује новој жени – природној, која ради и бави се спортом. Она више не може да се одева као њене баке и мајке које су провеле младост ударајући у клавир, везујући љубичице на јастучићима од свиле и сањарећи о принцу на белом коњу.

Тако је почела права револуција у свету моде.

На ломачу стезници и шипке због којих читаве генерације жена нису могле ни да дишу, а камо ли да се удобно опусте на дивану већ су седеле укочене као генералштабни официри. На ломачу пантљичице, чипкице и дугмета расута по одећи и доњем вешу. Један чист оштар потез маказама и – нема више старомодних тешких витица на глави!

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ



ЗАР НИЈЕ ЈЕДНОСТАВНО?



САД САМО ЈОШ
ДА ПОТПИШЕМО
УГОВОР!



ЕВО,
ПОТ-
ПИШИ
ОВДЕ!

А... ЈОК! ЈА НЕ ПОТ-
ПИСУЈЕМ НИШТА
ШТО НЕ РАЗУ-
МЕМ!



ТЈА, КАД БАШ ТРАЖИШ... ДА
УПРОСТИМО! ОВО ЈЕ САМО УГО-
ВОР ИЗМЕЂУ ТЕБЕ КАО ЗАЈМО-
ДАВЦА И НОРА КАО ЗАЈМОПРИМ-
ЦА!



ТИ ЊЕМУ ДАШ ПАРЕ,
А ОН ИХ УЗМЕ!
У СЛУЧАЈУ ДА ТИ
ИХ НЕ ВРАТИ...



... ОНДА, СХОДНО ЗАКОНУ О
ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ ПА-
РАГРАФ 13, ТАЧКА 308, А У
ВЕЗИ АЛИНЕЈЕ Б, ПАСУС ТРЕ-
ЋИ...



...У КОМ СЛУЧАЈУ ЌЕ
СЕ ПРИМЕНИТИ ОД-
РЕДБА...

ПОП!



ЈАСНО?

ПА, САД
МИ ЈЕ ЈАСНО!

6-29

DIK BROWNE

A black and white cartoon illustration of a man with dark, curly hair, wearing a collared shirt. He is shown in profile, facing right, with his mouth wide open as if shouting or speaking loudly. He is holding a large, flared megaphone to his mouth with his right hand. In his left hand, he holds an open book, which is positioned behind the megaphone. The book's pages are filled with lines of text, though the text itself is not legible. The man's expression is one of intense communication or proclamation.

ИПЕТЕРАО



Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

ИЗУМИ

ОТКРИЋА

ДОСТИГНУЋА

ТРАВА ИЗ ГЕНЕТИЧАРЕВОГ РУКАВА

**КАНАДСКИ
ПРОФЕСОР ЖАН УЈЕР
СА УНИВЕРЗИТЕТА У
АЛБЕРТИ, ПОСЛЕ 12
ГОДИНА ПРОНАШАО
ЈЕ ТРАВУ КОЈОЈ ЈЕ
СВЕ БОЉЕ ШТО ЈЕ
ОКО ЊЕ ГОРЕ. ЗОВУ
ЈЕ ПОПУЛАРНО ТРАВА
ЗА ЛЕЊИВЦЕ. НЕ
МОРА ДА СЕ КОСИ.
НЕ ТРАЖИ СУНЦЕ.
УОСТАЛОМ...
ПРОЧИТАЈТЕ**

Један од звукова који нас увек подсећају на летње време јесте звук косе. Тај звук као да се више неће слушати. Фијукање косе моћи ћете да нађете у некој песми. Ко има башту може да је запустити и да буде лењ, а да му се суседи диве. Изгледа као загометка.

О чему је реч?

Канадски генетичар после 12 година пробирања, укрштања и сејања траве добио је сасвим трећу врсту траве. Назовите је некосећа. Или ако хоћете – спорорастућа. Или ако хоћете скромна трава. Она у току године и преко лета не може да прерасте 12 центиметара, а најчешће расте до пет. Није јој потребно ни много кише, ни много сунца. Отпорна је и на коров.

Да би добио такву траву, канадски научник Ујер је између више врста оскудних травки са оскудних планинских пашњака на америчким Стеновитим

планинама биркао, укрштао, заливао и што је најважније запазио да има највише наде да помоћу њих пронађе траву какву је замислио, јер оне су све расле близу шума, на источним падинама, обилатим ветром. Ту не падне више од 25 центиметара кише.

Најзанимљивије у целој ствари јесте да се фотосинтетичка производња, да се тако озбиљно изразимо, или простије кажемо – биљка неће да расте, нити да напредује чим има доста сунца, или добије више сунца, више кише. Она се поново обнавља тек кад јој се врате њени сурови услови. Она хоће да јој буде хладно. Остаје зелена девет месеци у години, упркос хладноћама. Отпорна је и на различите болести.

Чак лучи сок који уништава коров.

Такву траву може само човек да пожели. Ништа не тражи а све даје.

На жалост, тек кроз шест година када се буде сакупила довољна количина семена моћи ћемо поуздано да знамо да ли је могућа широка примена и сејање ове биљке назване трава за лењивце. Јер за сада њеног семена нема ни у једној продавници, разуме се Северне Америке, где је експеримент и почео.

Таман је стигла сензационална вест о овој чудотворној трави, а већ су почеле свађе међу трговцима, сукоби међу компанијама, подметања на тржишту. Једна велика америчка фармацеутска фирма која у ствари и живи од продаје семена навелико пожурива је брже-боље да плати професору Ујеру огромну количину новца за откуп његовог проналазак. Варате се ако мислите да би га они откупили ради произ-



Илустровао: Димитрије Костић

водње. Њихова намера је била да проналазак баце јер шта ће са семеном које већ имају на својим стовариштима. Мисли се на разноврсне врсте класичног семена чија је продаја врло уносна.

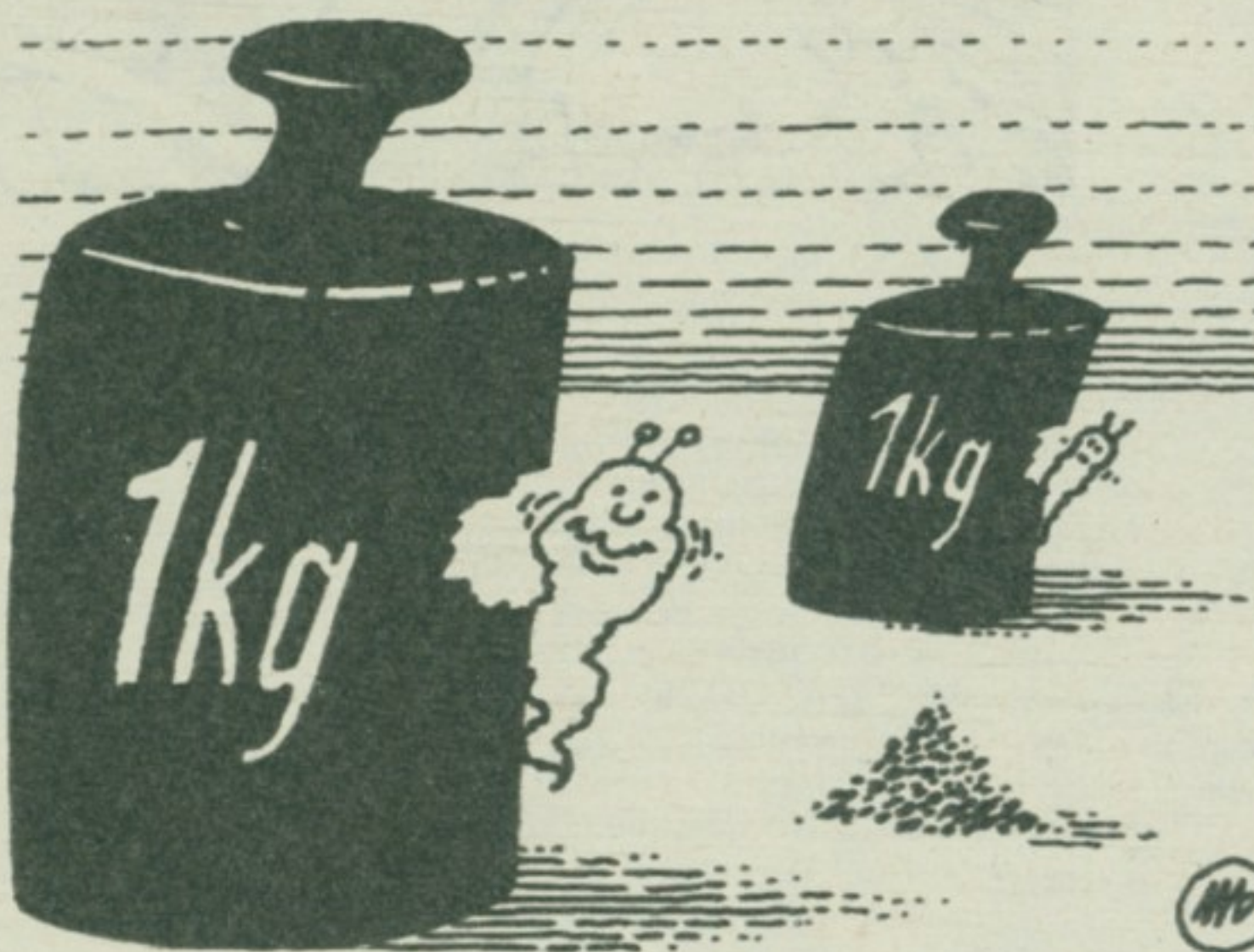
Разуме се Ујер као и сваки заљубљеник фантаста и стражник одбио је да због великог новца уништи свој изум. Уосталом, можда ће касније добити

и новац ако му буде баш толико било стало до њега. Јер та спорорастућа трава која је душу дала за лењивце, за оне који воле да косе, за оне који воле да имају башту али не и да имају жуљеве на рукама. У прво време биће луксуз. Куповаће је само богати и пробрани. А чим се буде одгајила довољна количина семена пашће и њена цена (јер више неће

бити реткост). Али тада ће бити потребно и више семена, дакле и више новца. Рецимо, разлика између брзорастуће и спорорастуће траве је та што је двадесет процената више семена потребно за спору него брзу траву, да би успела.

У овом свету свако чудо за три дана па макар то чудо ницало и из земље.

С. В.



Илустровао: Љубомир Милојевић

КО ТО ТАМО ЖДЕРЕ ГВОЖЂЕ?

Рђу обично стварају неорганске кородивне материје као што је со. Али има и микроорганизама који су се намерачили баш на метал. Постоје стотине врста бактерија које живе у води. Оне обожавају да се сместе на унутрашњој површини металних резерво-

ара, цеви или вентила и да се угошћавају састојцима који притичу водом. Док прерађују своју храну, бактерије избацују разне врсте кородивних материја, од карбонске киселине до хидроген-сулфида и амонијака. Наравно, ни бактерије које су у питању,

нити производи њихових гозби у водоводним инсталацијама нису штетни за људско здравље. Ипак, то не представља никакву утеху за велика предузећа која имају погоне с цевима и металним резервоарима. Наиме, штета коју кородивни микроорганизми чине водоводима, хемијској и другим индустријама мери се милионима долара годишње.

Изгледа да су се само титанијум и неке легуре никла показали стпорни на микроорганизме који воле метале. Да би заштитили осетљиве метале укључујући бакар, гвожђе и најквалитетније челике научници су се потрудили да идентификују сваку појединачну врсту бактерије која највише „обожава“ одређени метал. У томе су недавно успели микробиолози у Њујорку. Изумели су веома једноставан лабораторијски тест који може да се обавља и на терену. Помоћу њега може да се одреди врста бактерије и, наравно, даље, начин да се одређена скупа постројења заштите од корозије.

С. В.



ТЕЛЕФОНСКА ЦЕНТРАЛА СЕ ЗОВЕ ЈАНЛИНГ

На симпозијуму у Пекингу који је организовао Кинеско министарство пошта, главна звезда била је двадесетшестогодишња телефонисткиња Гов Јанлинг. Окупљени радозналици, најмање њих хиљаду, просто нису могли да верују да та девојка, запослена у граду Харбину, у телефонској централы, зна напамет 156 хиља-

да бројева телефона и то из десет различитих градова у земљи. Испитивали су је и испитивали, а Гоу је одговарала без напора, ниједном не направивши грешку. После око сат „унакрсне паљбе“ Гоу Јанлинг је окупљенима обећала да ће током ове године запамтити још три хиљаде телефонских бројева. ■



ТАКО РЕЋИ ЗАКЉУЧЕН ПОСАО

Двадесетих година овог века енглески хумориста Пелем Гренвил Вудхаус одлучио је да окуша срећу у Њујорку. Доживео је исто што и толики други у потрази за послом. Одбијање за одбијањем.

Један од првих позоришних људи с којим је разговарао био је Ли Шуберт, познати продуцент и власник читавог ланца позоришних кућа који се управо спремао да на сцену постави нови мјузикл. После разговора са Шубертом, Вудхаус је имао заказан састанак с пријатељем који је одмах хтео да сазна како је ствар протекла.



- Био сам врло близу да добијем посао – одговорио је Енглеу.
- Како то мислиш?
- Па – одговорио је овај – Пошто смо неко време лепо разговарали, на крају сам рекао: „Господине Шуберт, шта кажете на то да ја напишем либрето за ваш нови мјузикл?“ Рекао је: „Не.“
- И ни реч више. И за тебе је то „близу“?
- Како да не. Кад помислиш да је требало само да каже „да“ па да заиста и добијем посао. ■

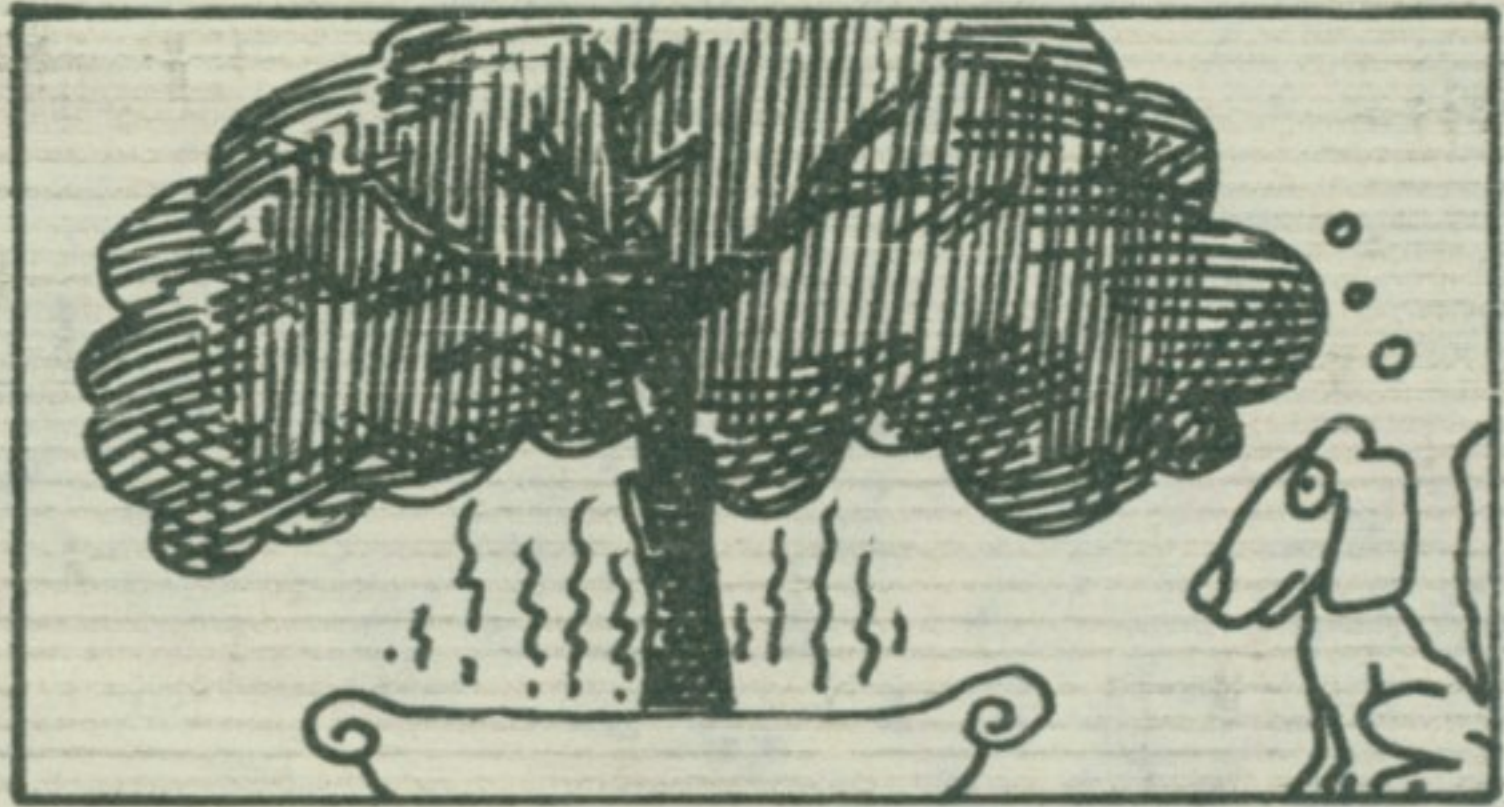
ЗАНЕМАРЉИВ БРОЈ НЕГАТИВАЦА

На улазу у једно месташце недалеко од града Хановера у америчкој држави Њу Хемшир стоји табла с написом:

„965 ПРИЈАТНИХ ОСОБА, 3 НАМЋОРА“ ■

ЗАКОН И ПРВО ДРВО

Пре пар година Њујорк је донео закон по коме власници четвороножаца морају обавезно да очисте оно што њихови љубимци сеју по улицама и осталим бетонским и травнатим површинама града. Изгледа да тешки санитарни проблем тиме није решен, јер је ових дана предложена нова мера: изградња јавних WC-а за псе на свим важнијим



местима у граду.

Остаје још да се види како ће њујоршки кучићи

при сусрету с првим дрветом решити дилему „закон или нагон?“ ■

НИЈЕ ПЕШАК, ВЕЋ ЈЕ КВРГА

Једно дрво у улици Бернт еш лејн у граду Брамлију у Великој Британији биће посечено због незгодног квргаваг стабла. Дрво се налази врло близу пешачког прелаза и ноћу задаје муке возачима јер, због оне његове кврге, из даљине подсећа на човека који је једном ногом закорачио на „зебру“. Пошто у белом свету возачи обично пропуштају пешаке, квргава дрво озбиљно успорава ноћни саобраћај у Бернт еш лејну. ■



СЛАТКА УТЕХА

Том Ковалке који живи на једној фарми у близини Монтроуза у Минесоти доживео је да му се девојка дан пред венчање предомисли што свакако није пријатно. Из тешке гриже савести и у настојању да се некако искупи за прекршено обећање, несудбена млада поклонила је одбаченом младожењи 4380 чоколадинх колачића које је лично умесила. По један за сваки дан у дванаест година и два месеца вереништва. ■



МАСКИРАНЕ ШЕПРТЉЕ

Да пљачка није за шепртље показује пример три за сада још неидентификована Американца. Њих тројица су у тренеркама и најлон чарапама преко лица стигла до бан-

ке у градићу Ковингтон, читав сат пошто је затворена. Да су малчице закасниле, приметили су тек када су излетели из кола и буквално налетели на закључана врата. Према изјавама очевидаца, били су прилично изненађени али не толико да се не би снашли и сместа одјурили с лица места. ■

ШКОЛСКИ ПРИМЕР НЕСРЕЋНОГ СТИЦАЈА ОКОЛНОСТИ

Како никако није могао да порекне да је урадио оно што је урадио – ударио полицајца по глави гвозденим полугом дугачком метар и по – Џону Смит из енглеског града Хаудена преостало је само да смисли какво-такво оправдање. Његова верзија догађаја гласи: „У тренутку када сам завитлао полугу у ваздух како се неко о њу не би спотакао, наишао је полицајац Смит.“ ■



ГРЕШКА У САБИРАЊУ

Наставници математике из једне средње школе у Слифорду у Великој Британији јавно су се извинили ученицима зато што су награду за победу на школском такмичењу из математике доделили погрешној екипи. Грешка је била ненамерна, наставници су се збунили при сабирању поена. ■



ПАЦОВИ ХОДАЈУ

ПАЦОЛОГИЈА
НОВА НАУКА

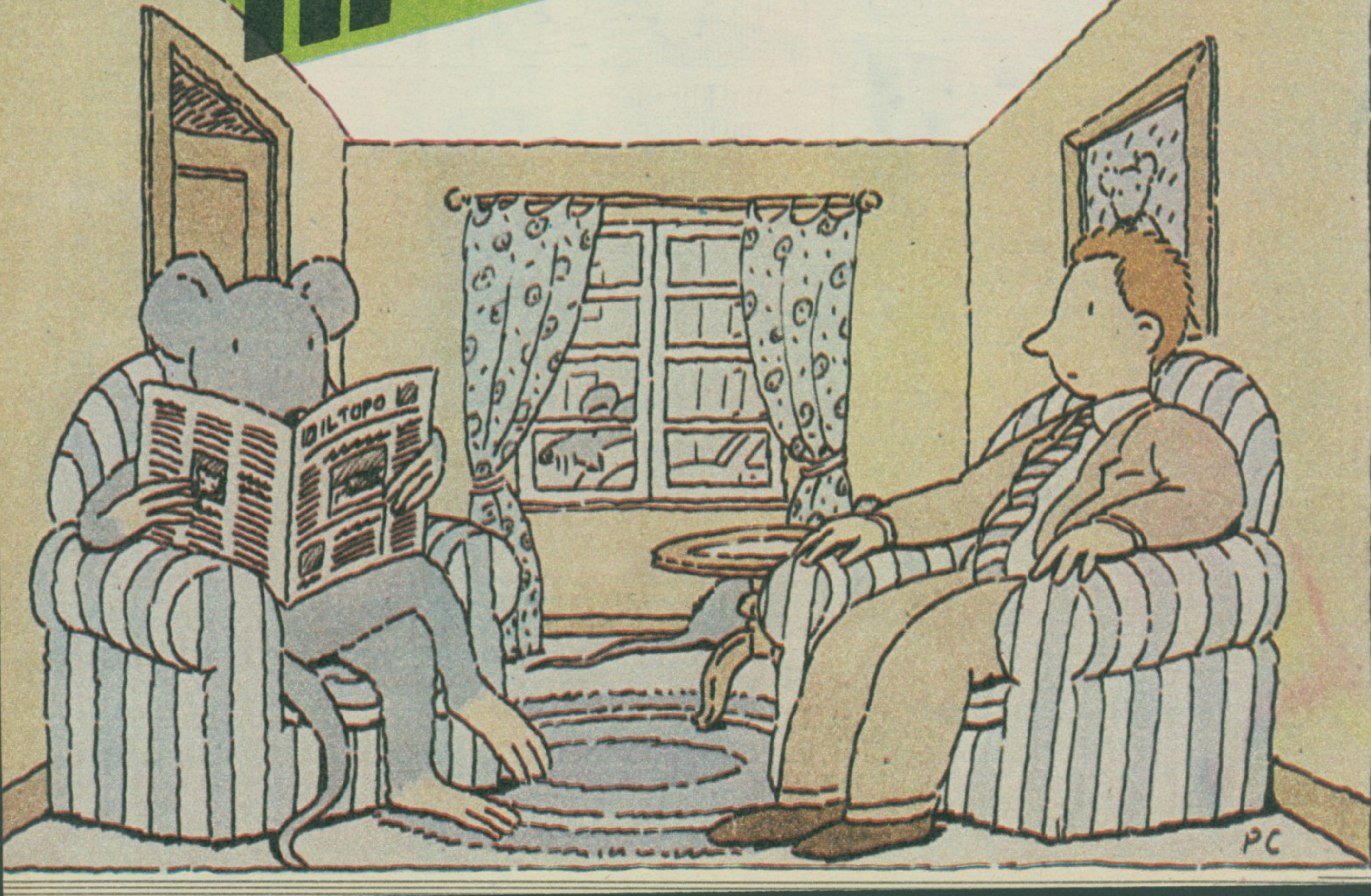
НА

ПРСТИМА

Један пар пацова, на пример, води љубав за Нову годину. После три недеље на свет долазе младунци. Они постају сексуално зрели после осам недеља и онда и они добијају подмладак, ови опет свој... Све у свему, ако сви потомци првог пара преживе, до 31. децембра те исте године породица ће имати 2.500 чланова.

Глодари освајају свет. Број пацова у односу на број људи на Земљи сада је четири према један. Могу се наћи чак и у Белој кући у Вашингтону, у Бекингемској палати у Лондону или у Монтечиторију у Риму.

— Ствар је у томе што пацове сви не сматрају штеточинама и напашћу — каже Лилијан Јанг, Аустралијанка кинеског порекла, писац, новинарка, а сада и аутор књиге „Еееек! Чудесна књига о мишевима“, која је недавно изишла из штампе у Великој Британији. То је први бедекер кроз свет мишева виђен очима човека. — Довољно је рећи да су у источном Берлину измислили машину за мужу пацова — наставља ауторка — а да у Чиучоу на југу Кине једу тек рођене живе мишеве увањане у мед да би на тај начин од њих преузели виталност и снагу. Маја прошле године је једна ватрогасна екипа у Лондону позвана да евакуише зграду која је горела, па су том приликом изнели и шест пацова: били су на-



ИМА ИХ ЧАК ЧЕТИРИ ПУТА ВИШЕ ОД ЉУДИ. МОГУ ЛИ СЕ УНИШТИТИ? НЕ. МОГУ ЛИ СЕ ИСКОРИСТИТИ? ДА

пола мртви, па су им стављали маске са кисеоником да их поврате.

Госпођа Миш

Госпођа Јанг сматра себе веома погодном особом за проучавање реакције људи на најновију најезду пацова.

— Мој бивши муж — каже она — био је Парижанин и презивао се Сури, што на француском значи миш, а ја сам се годинама осећала непријатно, зато што сам била госпођа Миш. Када сам скупила довољно храбрости да се разведем, провела сам три године у проучавању утисака које на људску личност оставља живљење с пацовима.

На основу тог дугогодишњег проучавања госпођа Јанг пре свега наглашава да су пацови непредвидљива и свемоћна врста. У стању су да се крећу брзином од шест и по километара на час, што значи да су у односу на своју тежину много бржи од авиона типа „конкорд“. Човек од 70 килограма требало би да претрчи дневно 30 до 40 хиљада километара да би могао



да парира једном мишу од 20 грама.

И то није све. Мишеви и пацови могу да преживе и у фрижидеру, на температури од минус 21 степен, где одмах науче да ходају на врховима прстију да би спречили губитак телесне топлоте преко ледене подлоге. Кад му се намести боца са кисеоником за роњење, пацов је у стању да се спусти на 3.000 метара дубине. Одличан је пацов-ранац: годинама је пацов по имену Оскар избаћиван из авиона америчке ратне авијације заједно са својим газдом, поручником Ралфом Бартоном. Оскар се спуштао са малим пацовом розе боје.

— Међутим, изванредне физичке способности нису ништа веће од интелектуалних и уметничких квалитета пацова — наставља Јангова. — Када пацов примети да је храна затрована, он се на њу помокри да би упозорио своје рођаке да је не једу. А по мишљењу зоолога Ли Диса са Универзитета у Мичигену, сви ови глодари знају и да певају. Једино што, као и слепи мишеви, испуштају ултразвуке које људи нису у стању да чују.

Не треба онда да чуди што су оваква бића стекла временом симпатије и освојила и нека законска права. Фелис Купер, власница једне продавнице животиња у Енглеској, изведена је пред суд и добро кажњена зато што је преплашила пацова ставивши га у кавез где се налазио питон. Пацови су стекли право и на здравствену помоћ: дневни лист „Дејли мирор“ доноси причу о Кејт Сејмур, која је повратила у живот пацова — љубимца своје ћерке тако што му је масирала срце.

Нови штрајколомци

А затим, пацови су постигли и право на слободу вероисповести: када је пречасни Дерик Денвер из

цркве Сент Ричард у Мидлсексу наместио серију мишоловки да би уловио једног миша, верници из парохије су одмах основали „Покрет за спасење миша из Сент Ричарда“. Новинари и фотографи су похрилили на лице места да овековече тренутак када је миш повратио своја права на присуство религијским свечаностима.

ва. Власти у Цакрти, у Индонезији, наложиле су младим паровима који имају намеру да се венчају, да изврше важну обавезу пре него што добију дозволу за склапање брака: да у општину донесу пет пацовских репова.

Стари систем хватања уз мачју помоћ је ипак најбољи. Поједине поштанске установе у Великој Брита-



Лилијан Јанг, Аустралијанка кинеског порекла, ауторка књиге о хиљаду начина како да употребите пацова

Међутим, и начини да се униште ове штеточине постају сложенији, али се ипак све земље не могу да похвале развијеном технологијом. Влада Бангладеша, на пример, плаћа око 5.000 динара ономе ко донесе хиљаду мртвих пацо-

нији још добијају уплате за помоћ око држања мачка ловаца, па оне тако постају прави државни службеници. А запослени у градској скупштини Бредфорда у Јоркширу, званично су затражили да се Кен-

ди, мачка ловац и упише у синдикат државних службеника.

Невоља је само што мачке не успевају баш увек. Доктор Морис Бертон, велики познавалац ових глодара, тврди да је видео многе мачке са израђављеним њушкама у борби с пацовима. А то радује све оне који би уместо да их уништавају радије да мишеве и пацове искористе.

О хиљаду начина на које један пацов може да се употреби могуће је написати читав трактат.

На пример, пацов као сировина: у 18. веку је крзно коришћено да би се правиле вештачке трепавице за даме. И данас се у Кини користи за душеке.

Пацов као средство напада: један лопов из Сан Хозеа у Калифорнији убацио је пацова у супермаркет. Када су продавци и касирка побегли вриштећи, он је испразнио благајну, а полиција га касније оптужила за „оружану пљачку“.

Пацов као сузавац: власник текстилне фабрике из Сент Етјена у Француској убацио је мноштво пацова у своју фабрику да би растерао раднице које су штрајковале.

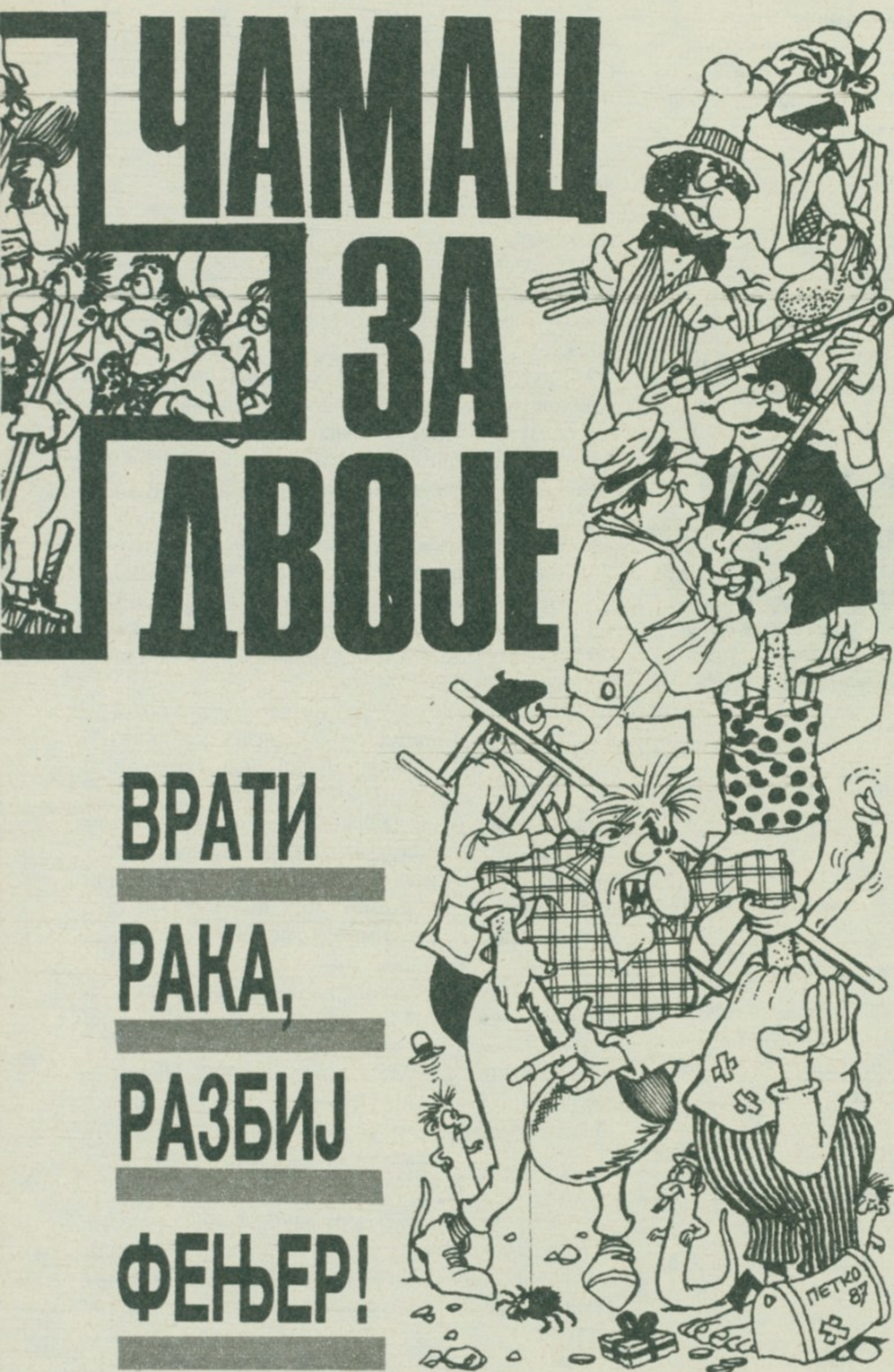
Ако претпоставимо да ће једног дана бити написана књига „Миш: упутство за употребу“, онда морамо замислити да би ту стајало и посебно поглавље о терапеутским својствима ове животиње. Држати педесет мишева у вину од пиринча четири године и наносити на ћелу, преписује један стари кинески рецепт. Узети једног динста-ног пацова да би се ублажили кашаљ и прехлада, саветује доктор Вернон Кол у стручном часопису „Пулс“ 1982. године. Одгристи главе трима живим мишевима и обесити их на узицу око врата новорођенчета да би му зуби били здрави и лепо, каже старо народно веровање...

Све у свему, границе „пацологије“ се шире. А најдаље су отишли пре свега Кинези као што је Лилијан Јанг.

— По нашем хороскопу сви они који су рођени 1900, 1912, 1924, 1936, 1948, 1960, 1972, и 1984. године су „пацови“. А то је свет, који се ничега не либи, чак ни на штету других — каже она.

Чувени „глодари“ су тако Марлон Брандо, Ив Сен Лоран, Мајк Бонџорно...

М. И. Ш.



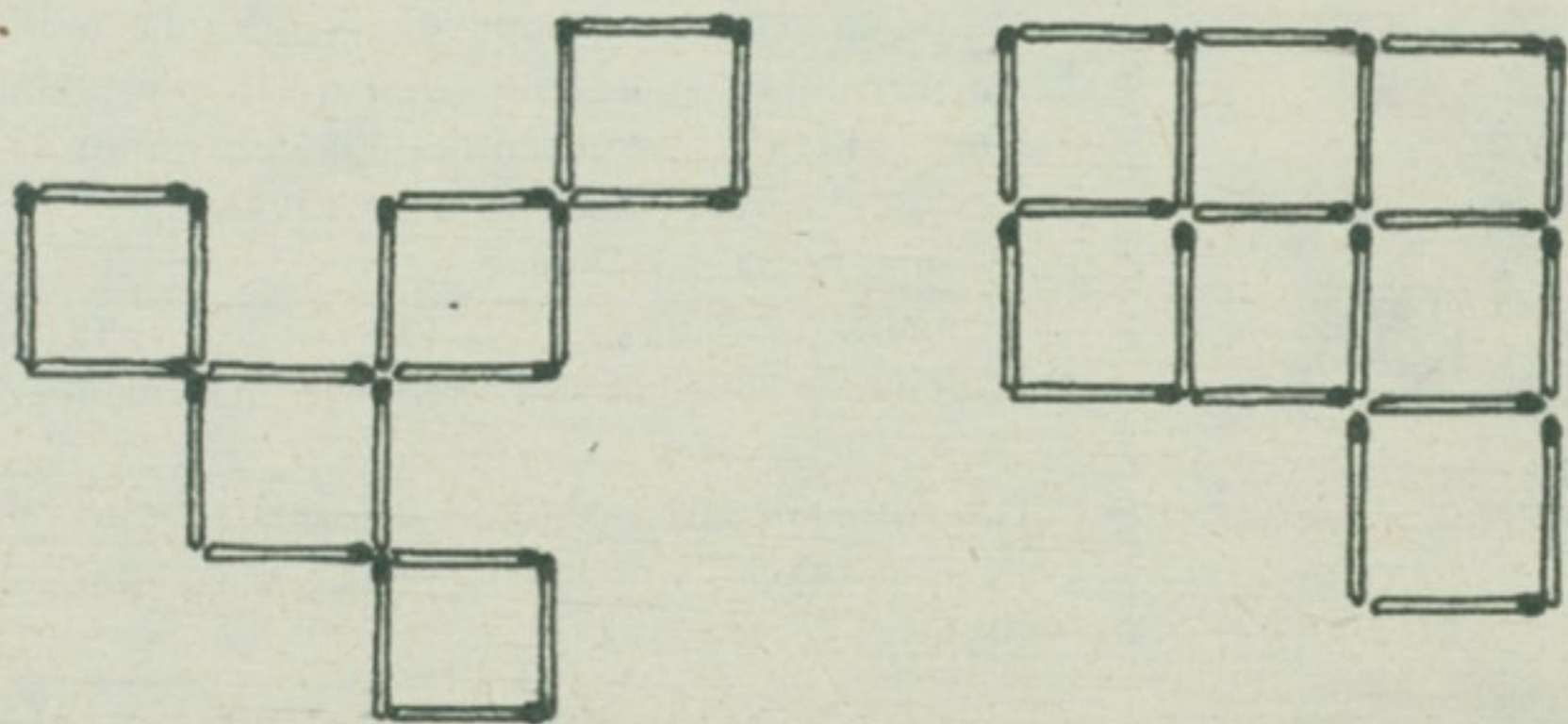
ЧАМАЦ ЗА ДВОЈЕ

ВРАТИ
РАКА,
РАЗБИЈ
ФЕЊЕР!

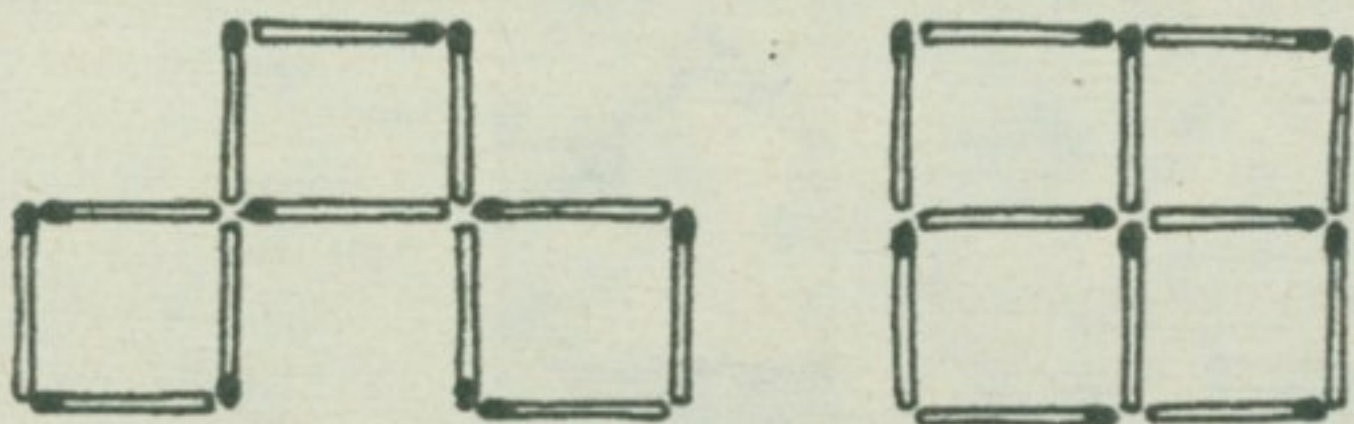
1. Успостави једнакост померањем само једног палидрвца.

$$\begin{array}{l} \text{VIII} - \text{II} = \text{XI} \\ \text{VIII} + \text{II} = \text{X} \end{array}$$

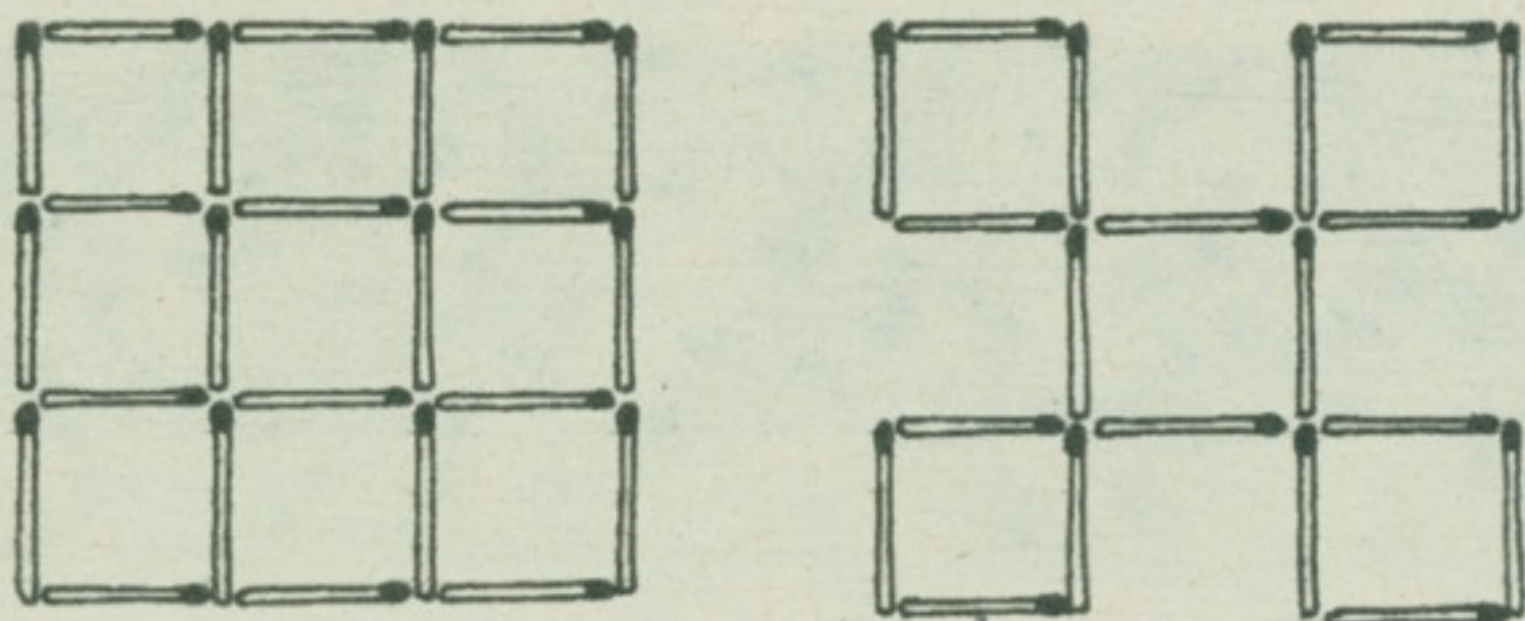
2. Од 20 палидрваца састављено је пет квадрата. Премести четири тако да добијеш седам квадрата.



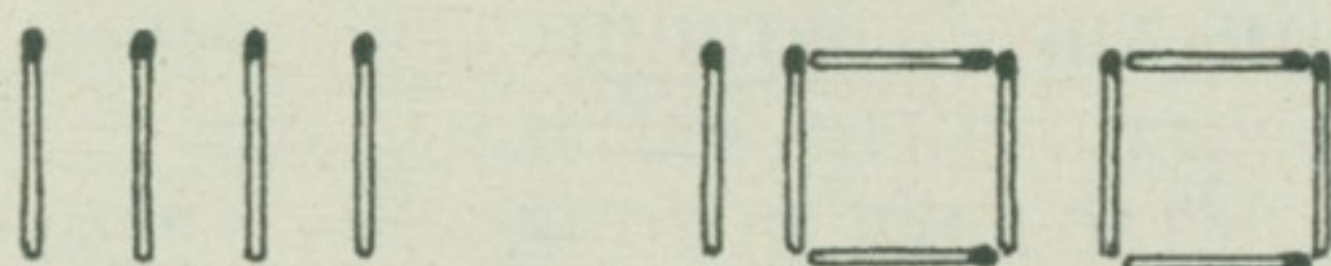
3. Од 12 палидрваца распоређених тако да чине три квадрата премести три да би добио четири квадрата.



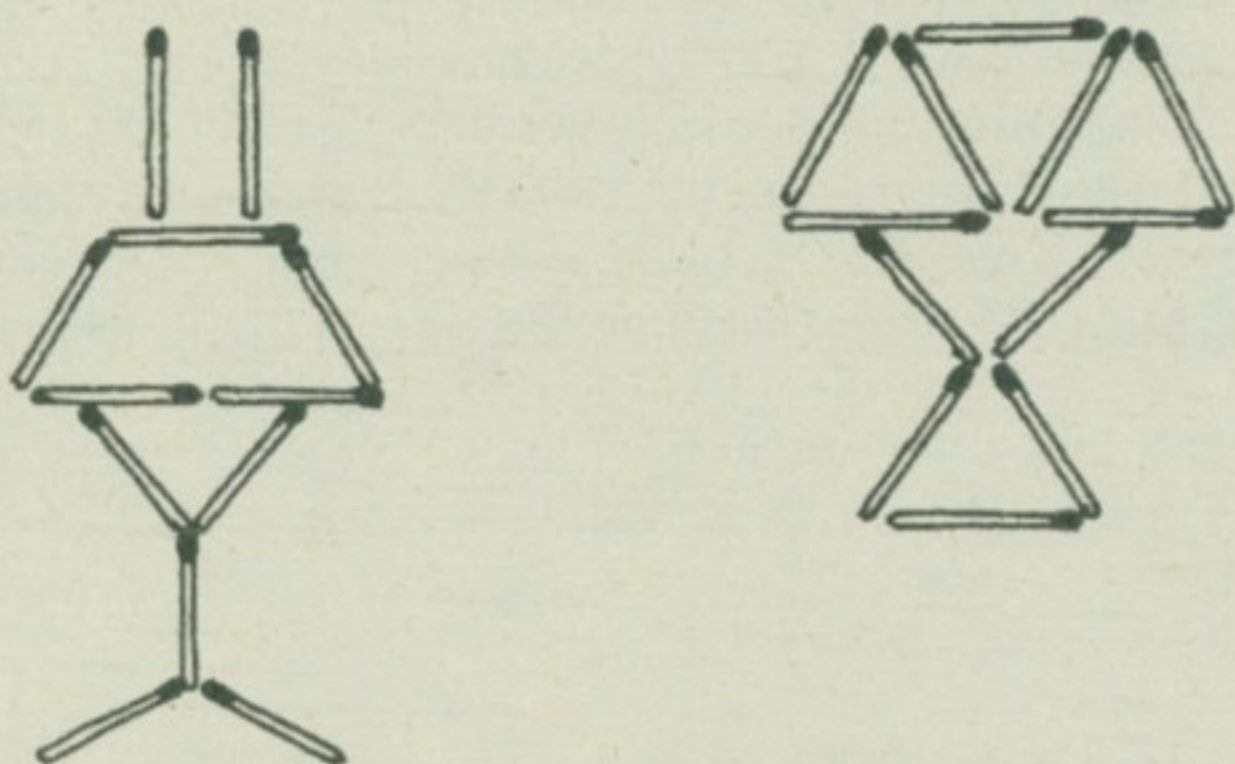
4. Од 24 палидрвца састављено је девет квадрата. Одузми четири палидрвца тако да осталих двадесет образује пет квадрата.



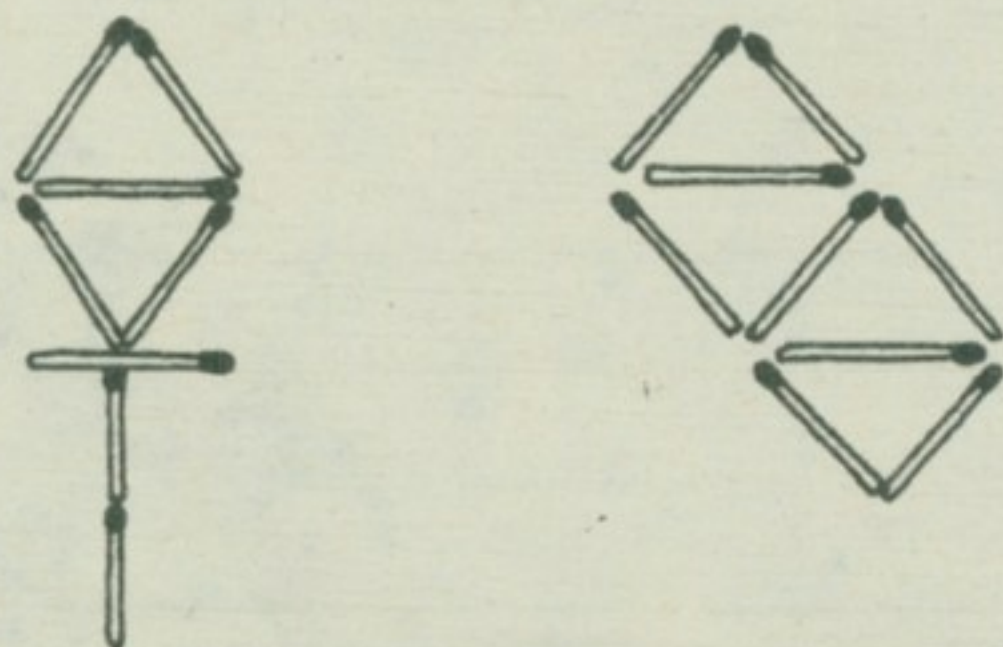
5. Палидрвцима на цртежу додај још пет и добићеш сто.



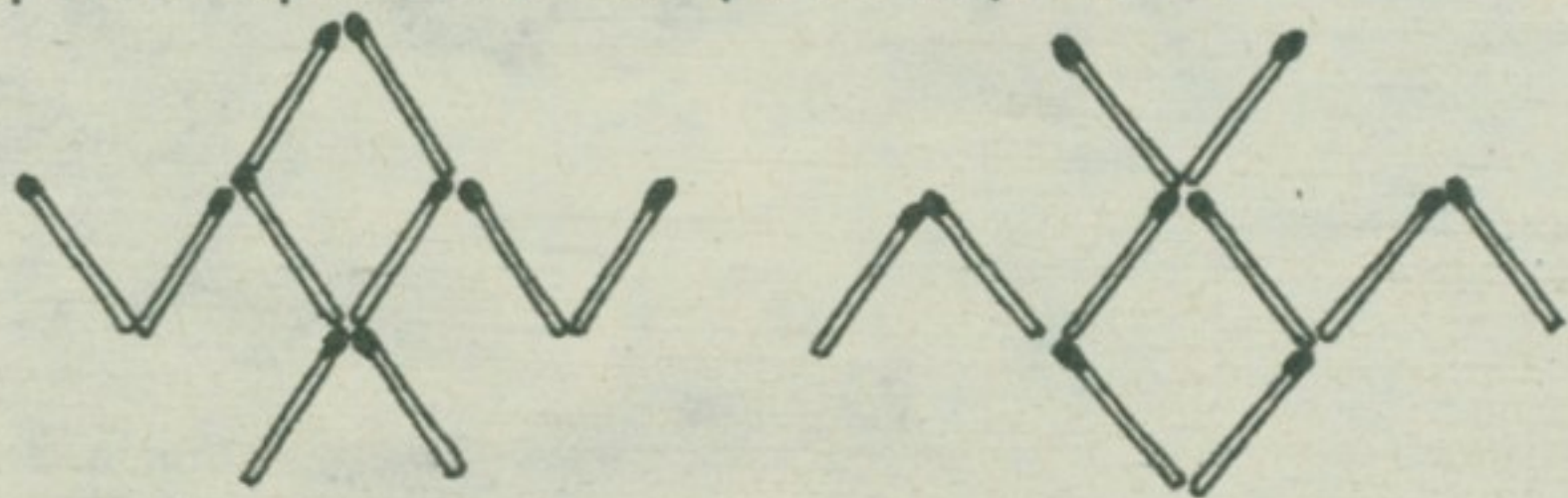
6. У лампи састављеној од дванаест палидрваца премести три тако да добијеш пет истих троуглова.

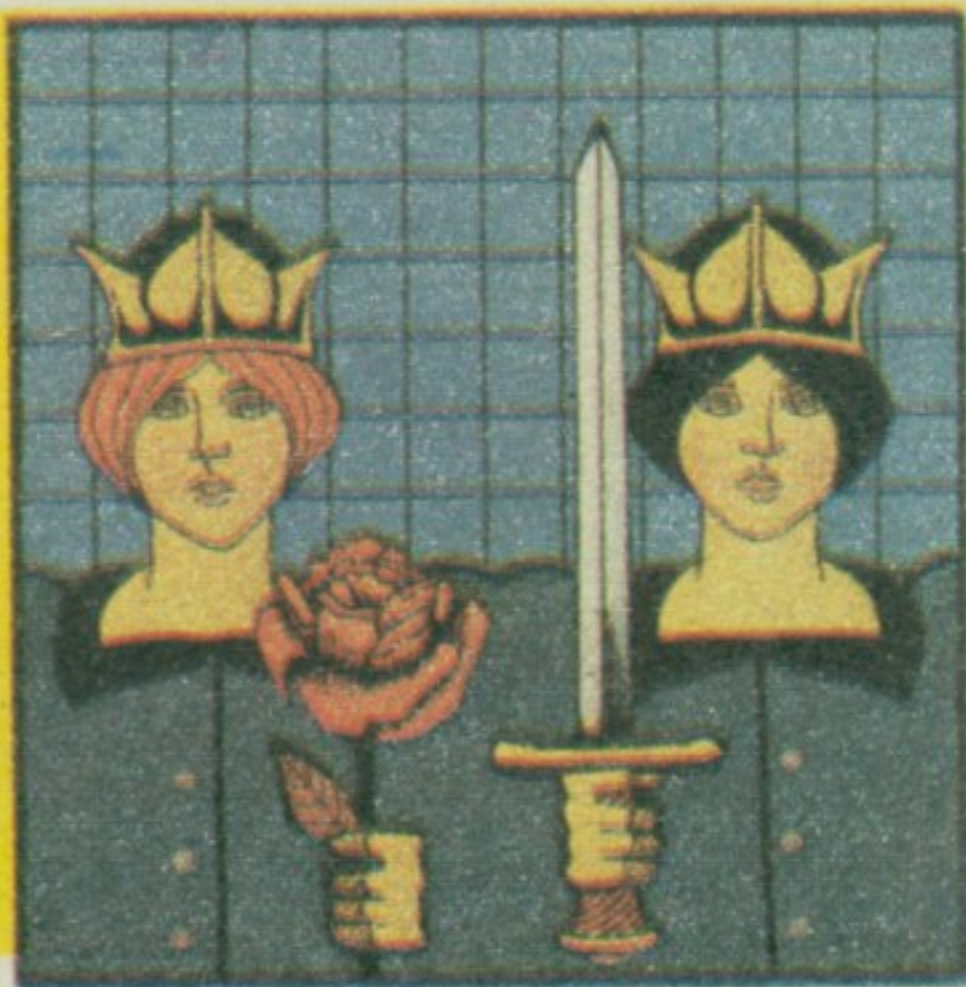


7. Премести шест палидрваца у старинском уличном фењеру тако да добијеш четири иста троугла.



8. Рак састављен од палидрваца брзо се пење навише. Врати га премештањем три палидрвца.





– Мама, мама! Сека... Брзо, мамице! Вода!

Ценифер се сигурно поново попела на столицу и сада прави базен у судопери, то јој је била омиљена забава, прошло је Теми кроз главу. Замотала је пешкир око главе и утрчала у кухињу. Ни трага од Цени.

Врата која су водила у врт иза куће где су Теми и њен муж те године направили мали базен, била су отворена. Само да није... Није смела ни да помисли да је Ценифер упала у хладну воду пуну лишћа.

Сети се шта си учила

Теми је потрчала према базену. Учинило јој се да на једном месту, види траг црвене хаџинице. Спустила

у том тренутку на другој страни улице, у предграђу Чикага где је Теми Крол живела, Џејмс Патриј је управо изашао у својим инвалидским колицима да баца ђубре. Тридесетосмогодишњак који је изгубио обе ноге у вијетнамском рату видео је само на десно око и то тек толико да разазнаје контуре лица.

Џејмсу се учинило да неко вришти. Да тај вапај не долази од младе сусетке прекопута? Није стигао ни да позове своју супругу Сју, не сме да губи време. Спутан брзином инвалидских колица упутио се преко улице само довикнувши Сју да му се придружи.

Није се преварио. Што се више приближавао кући Кролових, запомагање је било све гласније. У тренутку му је блеснула давна сцена из вијетнамске битке код Да Нанга марта 1966; експлозија, урлици, мрак свуда око њега и мучно буђење кад су му саопштили да је изгубио обе ноге изнад колена. И око. Моја девојчица умире – био је то готово животињски кри. – Помозите ми!

Проклета колица, зар не могу брже, сад је и Џејмс почео да губи главу. Чуо је Сју како га дозива, како му говори да је сачека, али знао је да су можда сескунди у питању.

– Решите ми где сте – разговарао је још увек само с гласом који је запомагао. – Долазим!

– Овамо, брзо! – сад је већ био сасвим сигуран да је то Теми која се јављала из кухиње.

Пошто није успео да превезе колица преко кућног прага, склизнуо је на земљу и на рукама почео да се вуче по поду. Обарао је столице, увртао тепих, али није одустајао. Био је сав у зноју. Још увек није знао о чему се ради, од чега то девојчица умире. Мора да стигне до Теми.

У тренутку кад се Џејмс довукао до ње, она је клецала крај беживотне девојчице покушавајући да јој удахне живот, улетела је и Сју.

Угледавши дететово помодрело лице, Џејмсу је све постало јасно, само је рекао Сју да што пре позове хитну помоћ а он се дао на посао.

Национални херој

Толико пута је видео смрт на бојном пољу, добро је знао да је препозна. Само, питао се, колико дуго је девојчица мртва. Довољан је био један поглед на Темино лице да не одустане. Можда, ипак, није све изгубљено.

Одмах је знао да Теми погрешно примењује дисање уста на уста.

Џејмс је положио Цени на леђа, притиснуо јој стомак и из уста и носа покуљава је прљава вода. Онда јој је масирао срце и почео да даје вештачко дисање.

Баш кад су се у даљини зачуле сирене кола хитне помоћи, Џејмсу се учинило да се вратио живот у Ценино тело. Додуше, откуцаји срца су били још тако слаби и неправилни, али осећали су се.

Лекарска екипа стигла је с боцом за кисеоник. Одмах су јој ставили маску. У Ценино лице полако се враћала боја. Проверили су пулс. Срце је откуцавало 50 пута у минути, двоструко мање него што је нормално код малог детета. Брзо су сместили девојчицу у кола и заједно с Теми Крол одвезли је у болницу.

Цени се брзо опорављала. Лекари су касније изјавили да је имала среће јер јој је хладна вода из базе била, на неки начин, заштита да не дође до оштећења мозга. После недељу дана вратила се кући.

Џејмс Патриј је постао национални херој. О њему су писале све новине, телевизијски репортери разговарали за различите националне ТВ мреже. Никог није одбијао мада му та бука није много пријала. Једва је чекао да све то прође, да се живот врати у нормалан ток.

Најлепша награда био му је Ценин осмех и неспретно „хвала“ које му је рекла кад се вратила из болнице.

В. С.

РАТНИКОВА ПОСЛЕДЊА БИТКА

**ТЕМИ КРОЛ ЈЕ ПОКУШАВАЛА ДА
ОЖИВИ СВОЈУ
ДВАНАЕСТОМЕСЕЧНУ ДЕВОЈЧИЦУ.
НИКОГА ДА ЈОЈ ПОМОГНЕ, ЧАК ЈЕ
И ТЕЛЕФОН ОСТАО ГЛУВ. НЕКО ЈЕ,
ИПАК, ЧУО ЊЕН ВАПАЈ...**

Од силних обавеза по кући Теми Крол је једва стизала да се посвети себи, како се то обично каже. Стотину послова по кући уз то непрекидна брига за двоипогодишњег Шона и дванаестомесечну Ценифер. Када је почетком октобра претпрошле године ушла у купатило да опере косу мислила је – деца су се заиграла, ваљда ће ме оставити на миру бар десет минута.

Већ је испирала сапуницу кад је ушао Шон и почео да је вуче за рукав:

је у ледену воду за црвеном мрљом. Извукла је мало беживотно тело и, саплићући се о грање, што је брже могла изашла напоље.

Држећи Цени на рукама улетела је у кухињу. Отишла јој је пулс. Није се осећао. Проверила је дисање. И плућа су отказала. Уста су јој поплавила, прсти се смејурали.

– Неее! – вриштала је Теми. – Не дам да умреш! Избезумљена од страха, зграбила је телефон. С друге стране чула је механички глас магнетофонске траке: „Линије нису у реду, позовите мало касније...“

– Касније?! Проклети били!

Не смеш да се предаш, покушавала је да се смири. Шта си учила на часовима прве помоћи? Треба применити вештачко оживљавање – масирање срца, дисање уста на уста.

Радила је као машина вриштећи и запомажући све време:

– Зар ме нико не чујееее! Помозите мојој беби! Умире!



Илустровао: Ненад Милићевић

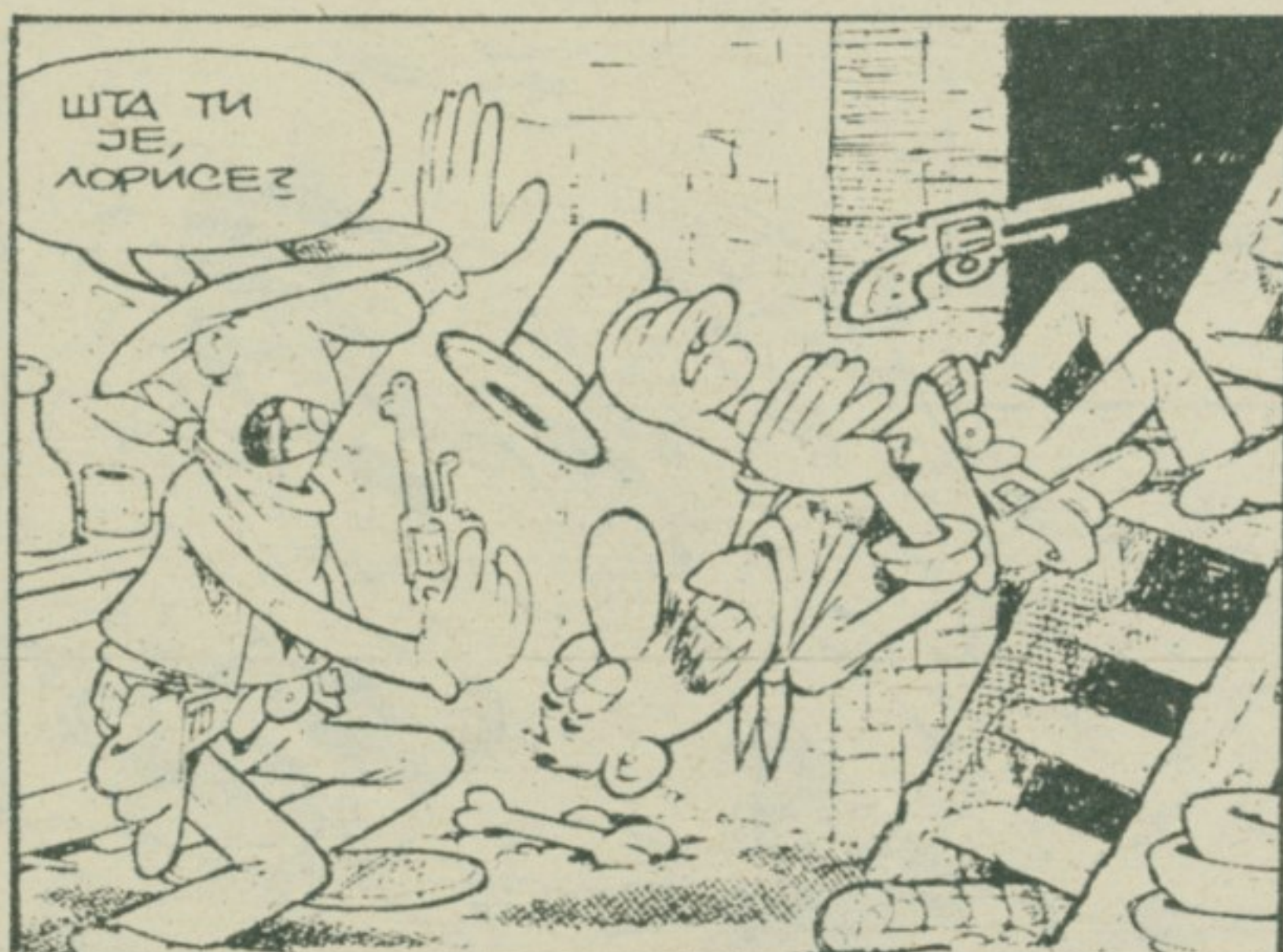
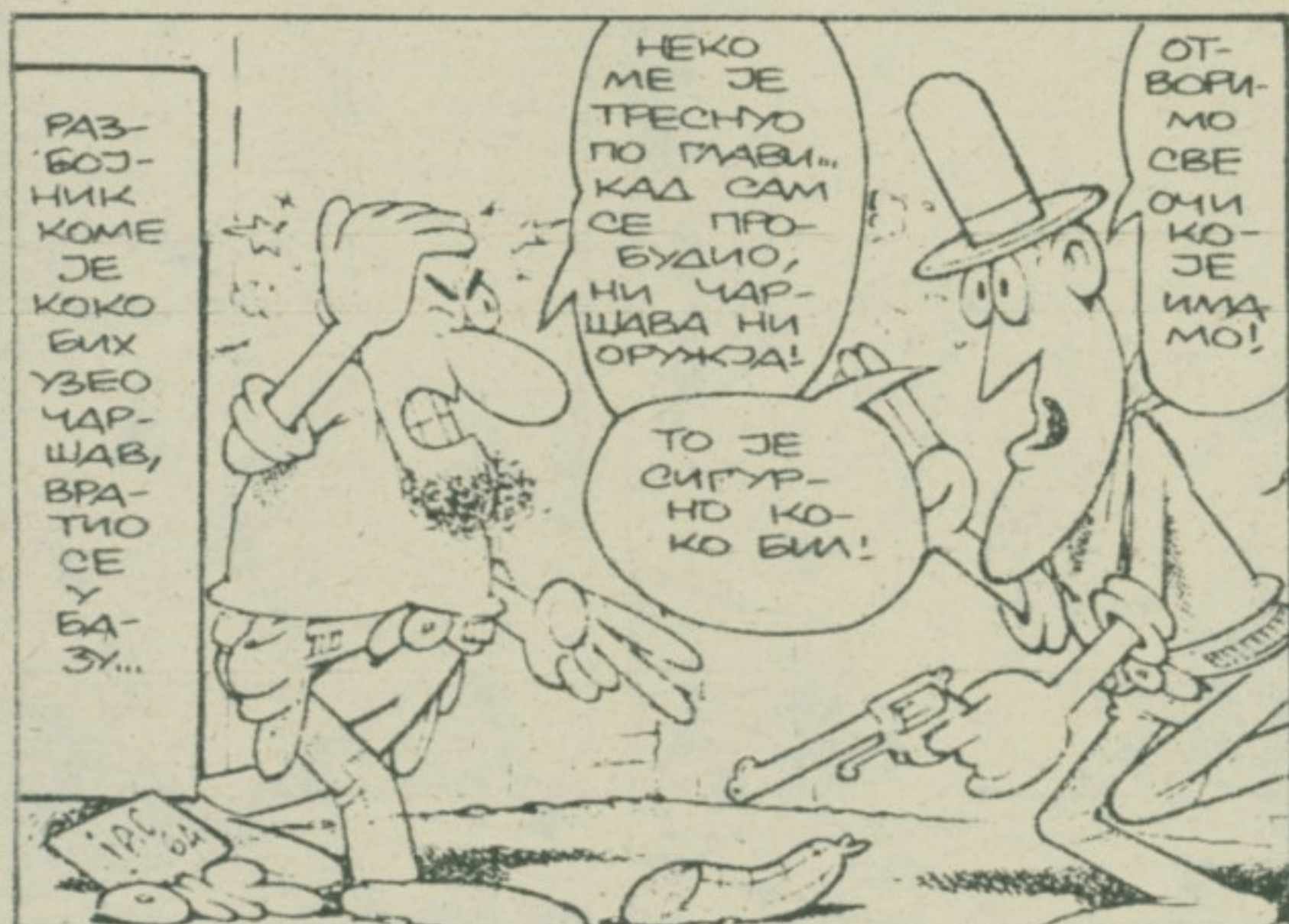


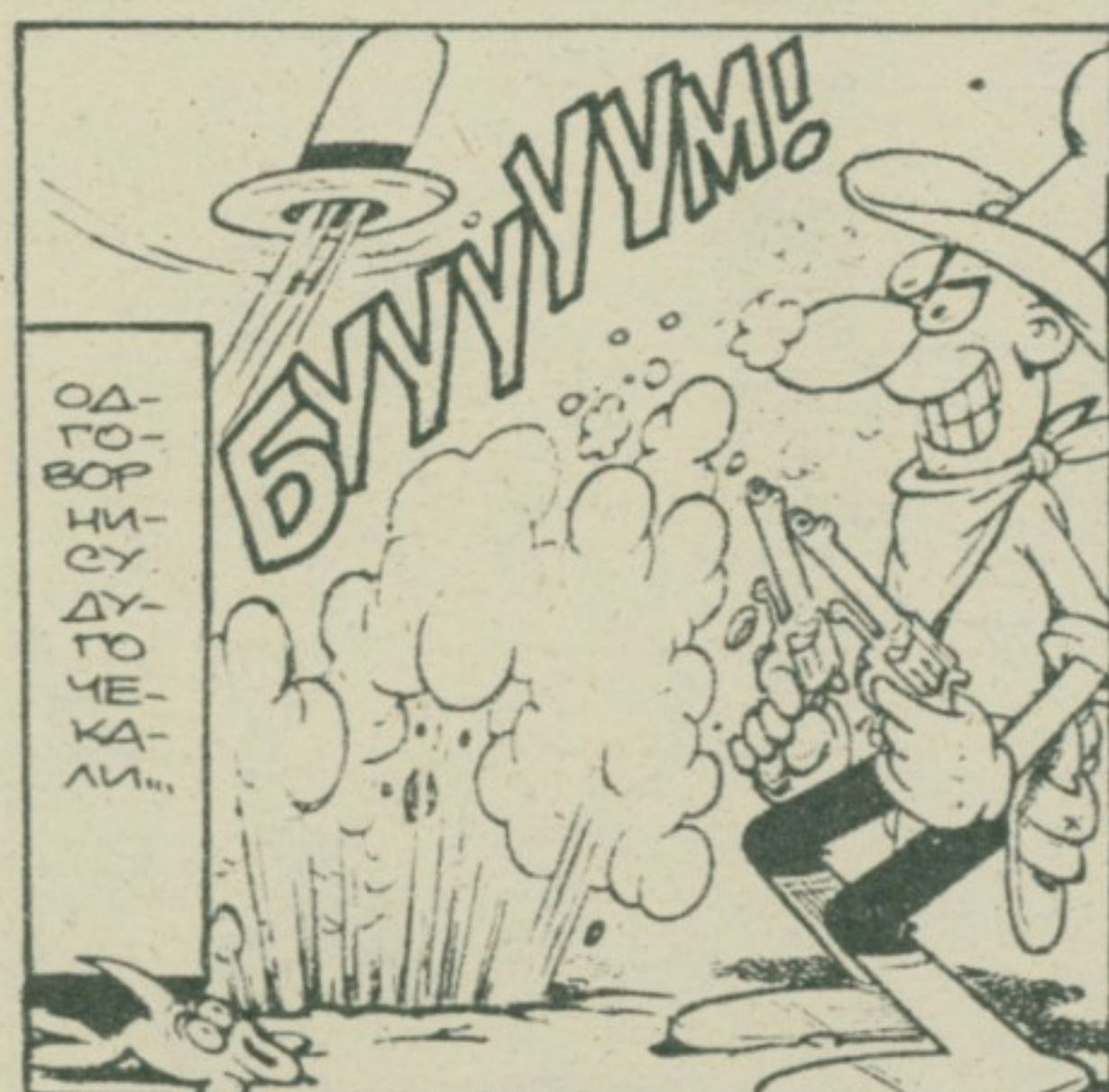
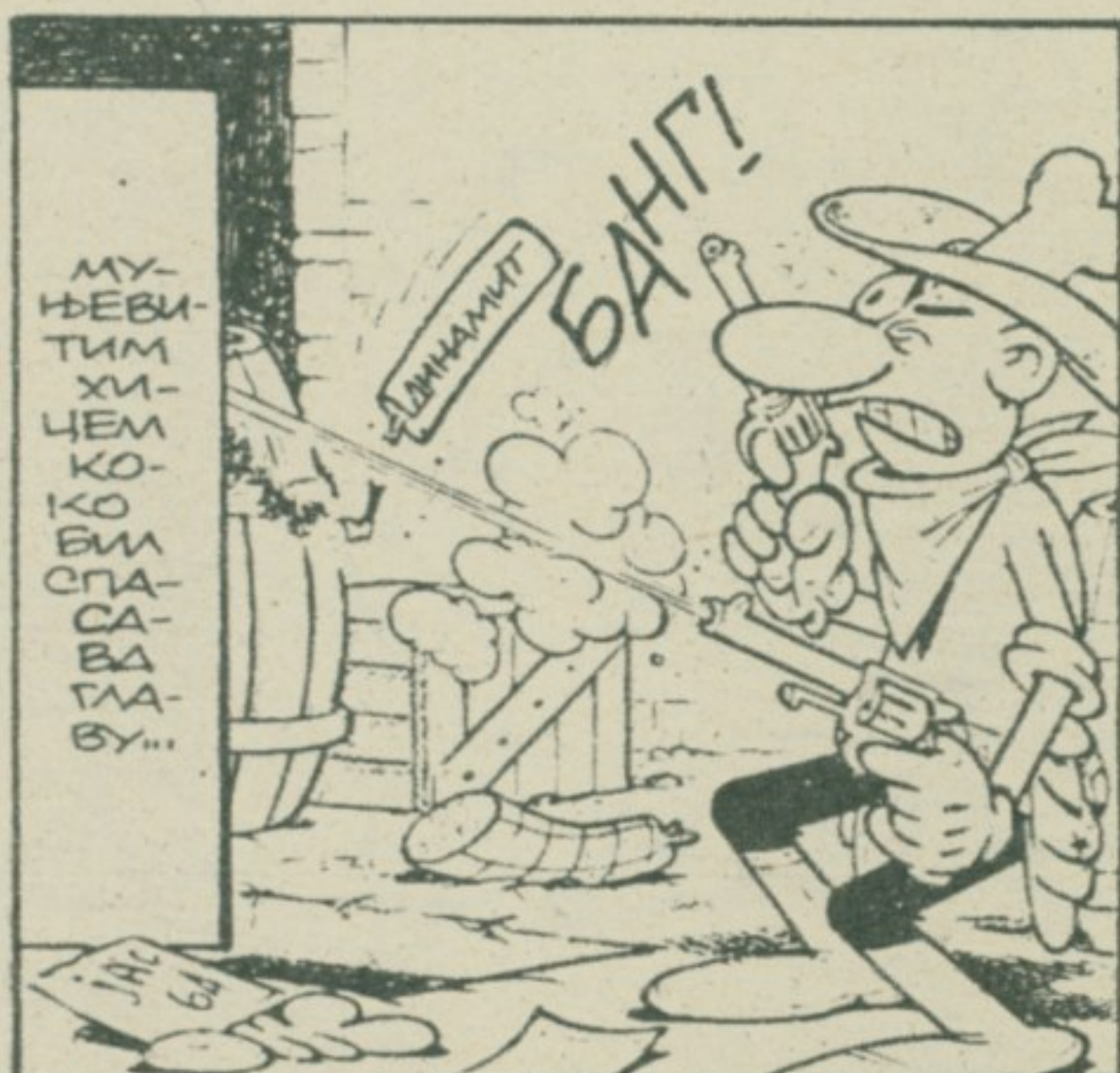
ЈАКОВИТИ
(JACOVITTI)

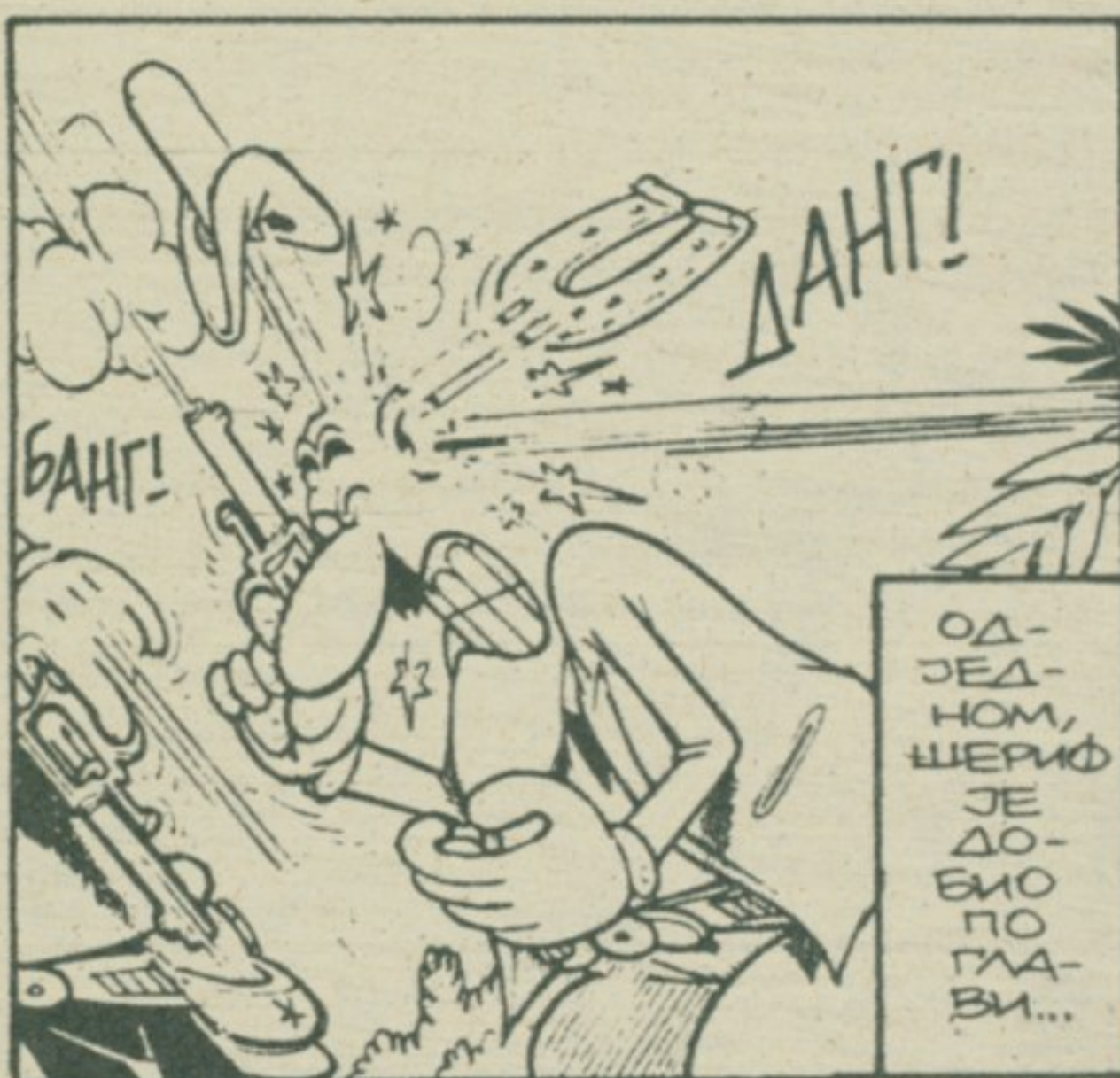
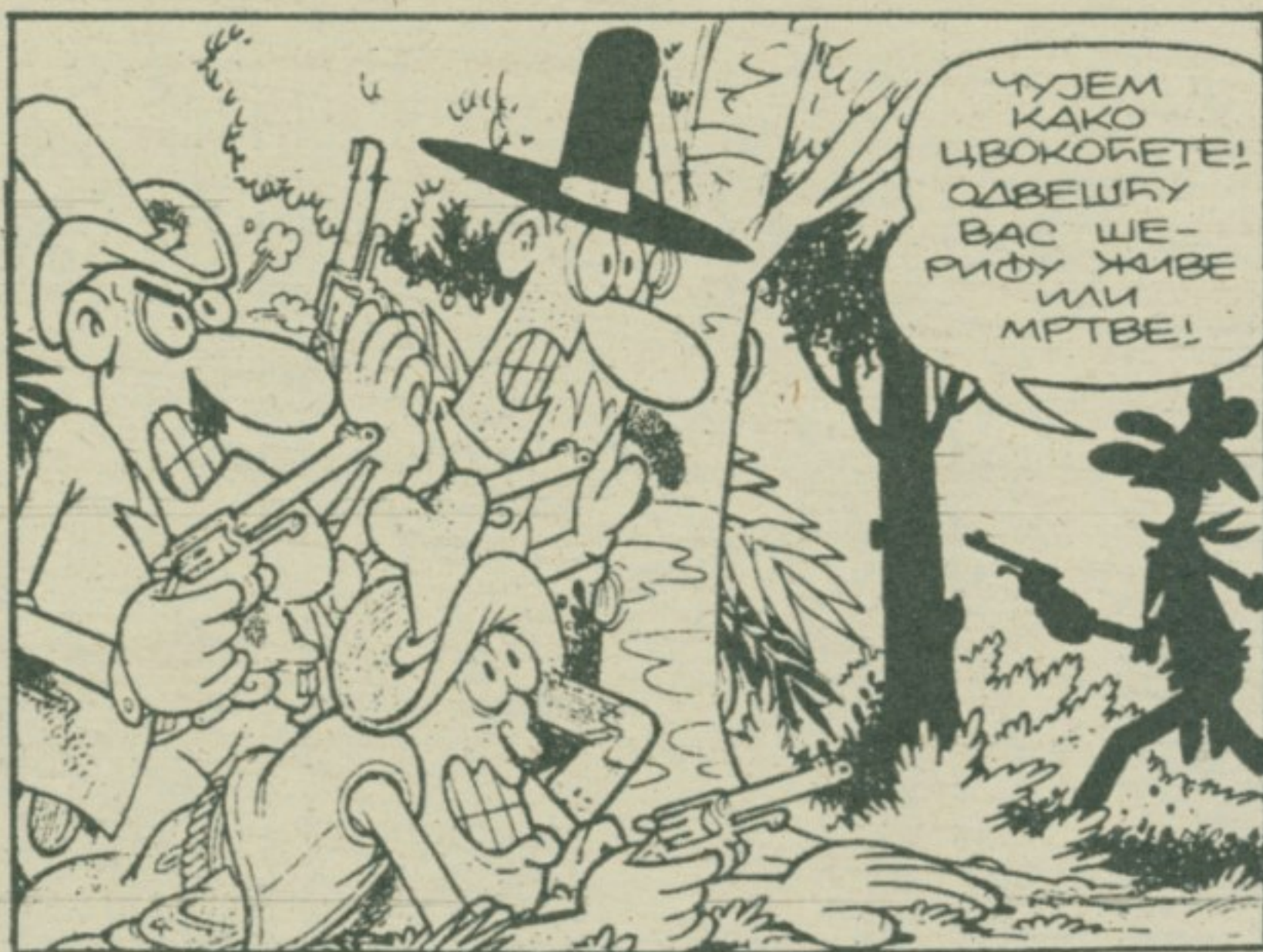
КОКО БИЛ НА ОНОМ СВЕТУ

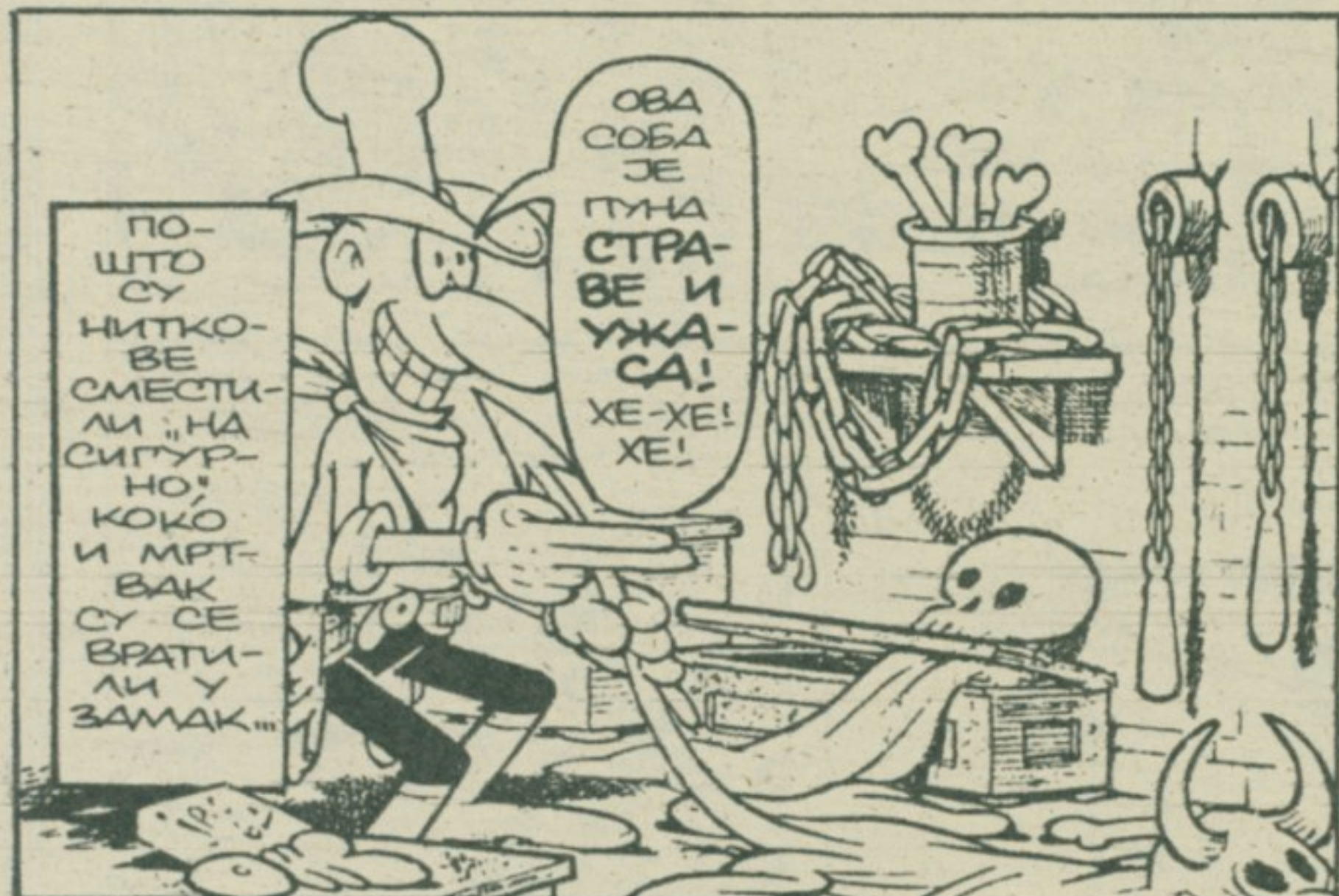
II ДЕО











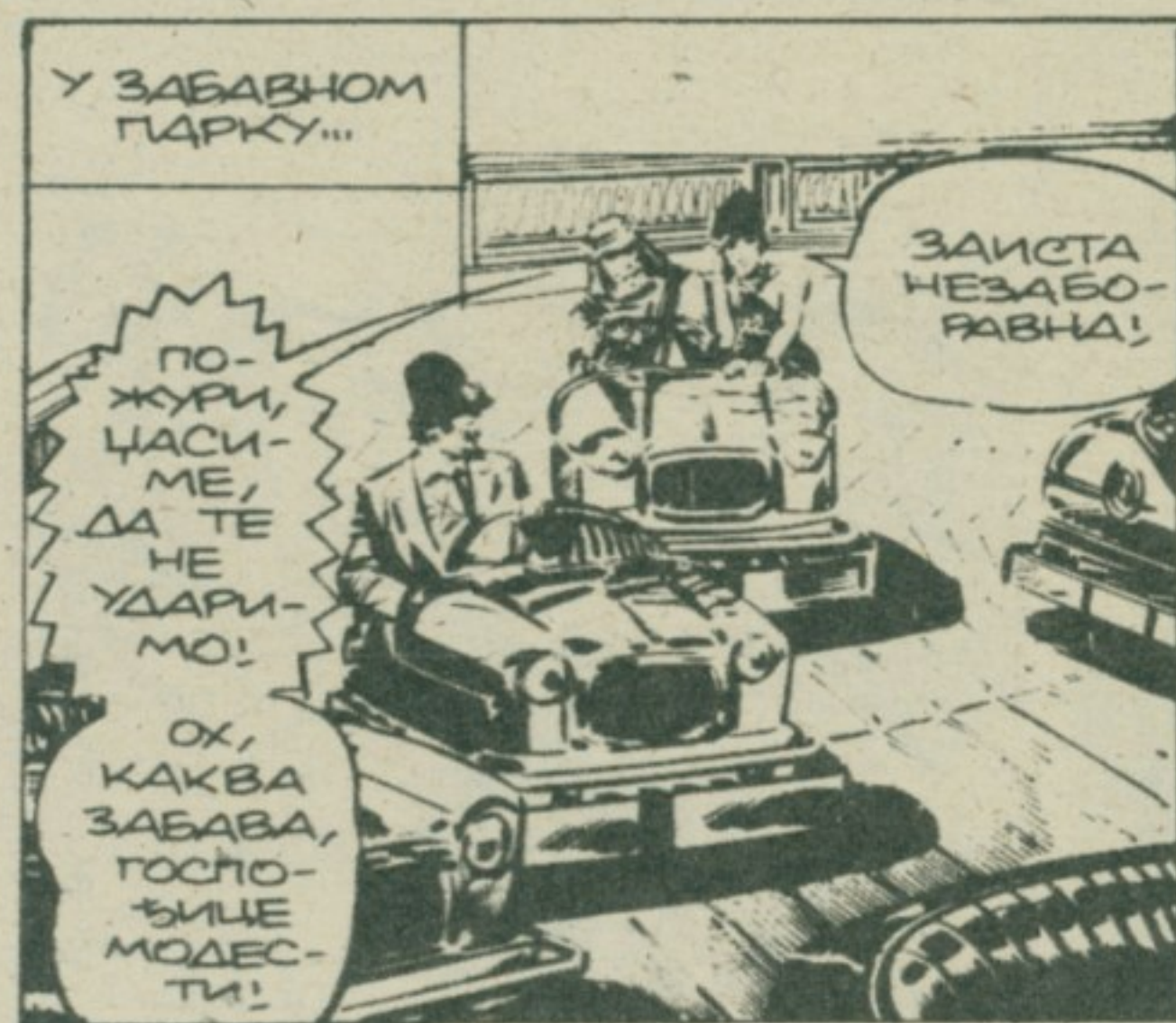
МОДЕСТИ
БЛЕЈЗ!

Нестинала

ПИШЕ: ПИТЕР О' ДОНЕЛ (PETER O' DONNELL) ЦРТА: РОМЕРО (ROMERO)











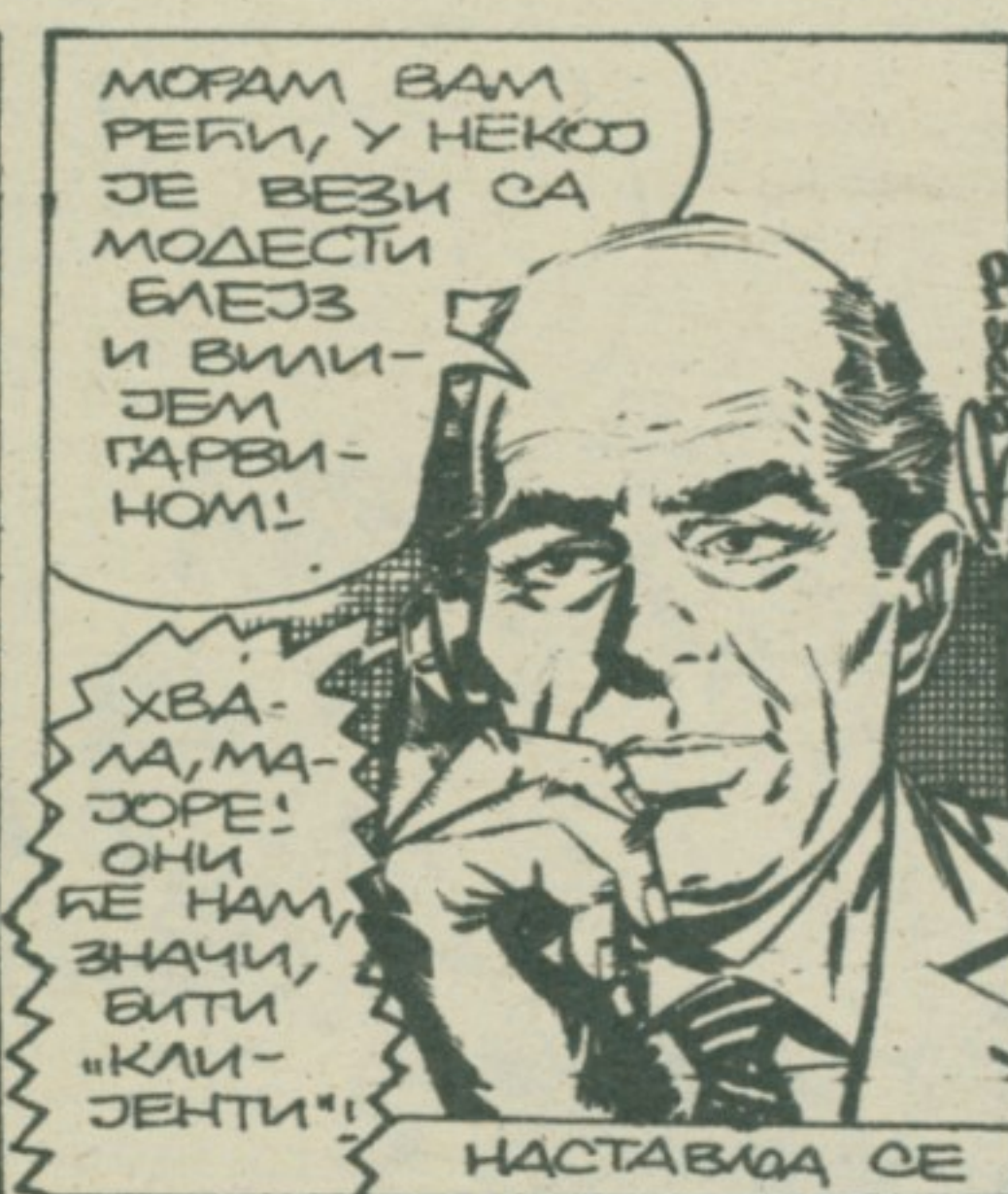










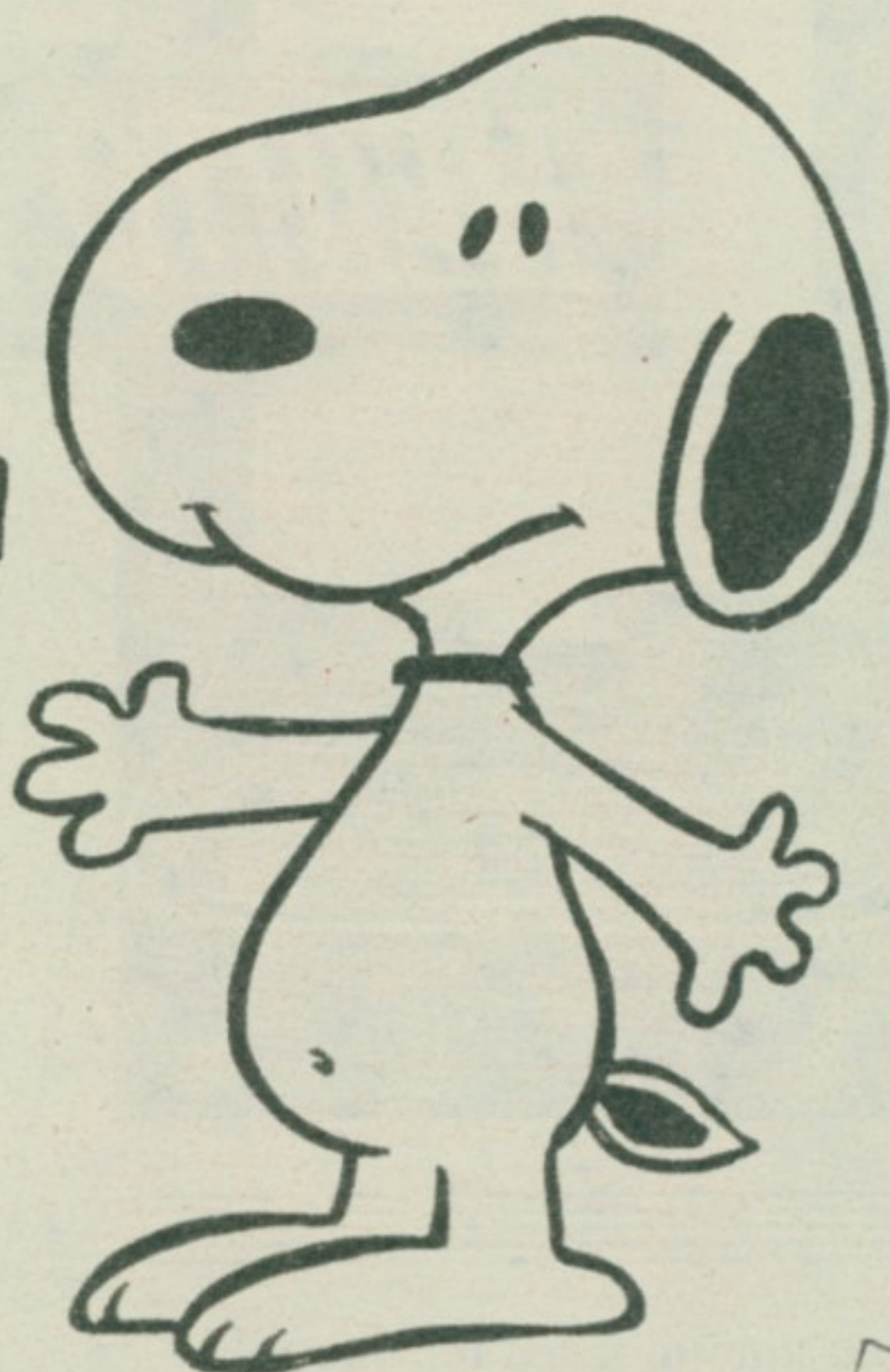


КОМПЛЕТ ЗА
ОСВАЈАЊЕ
КИЛИМАНџАРА

ШУПИ НА ХАВАЈИМА И ЛЕПОМ ПЛАВОМ ДУНАВУ



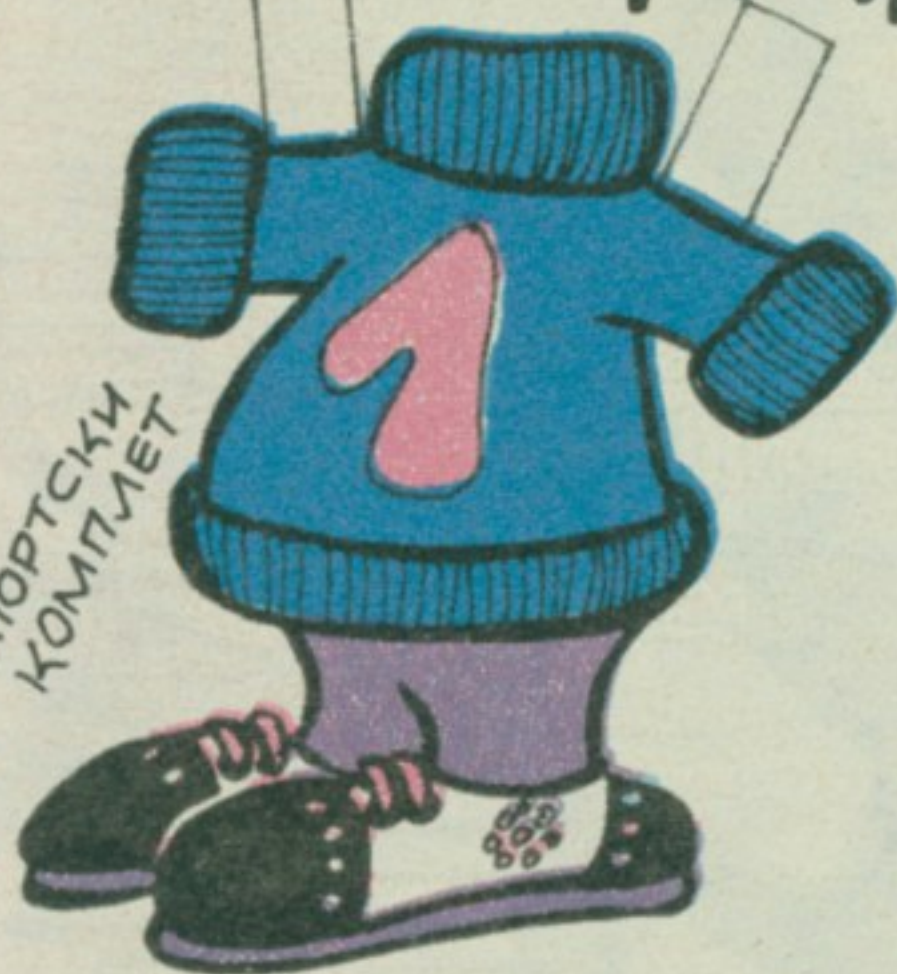
шупи
куман



ШУПИЈА ЗАЛЕПИ НА
КАРТОН И ИСЕЦИ

81С-86

СПОРТСКИ
КОМПЛЕТ



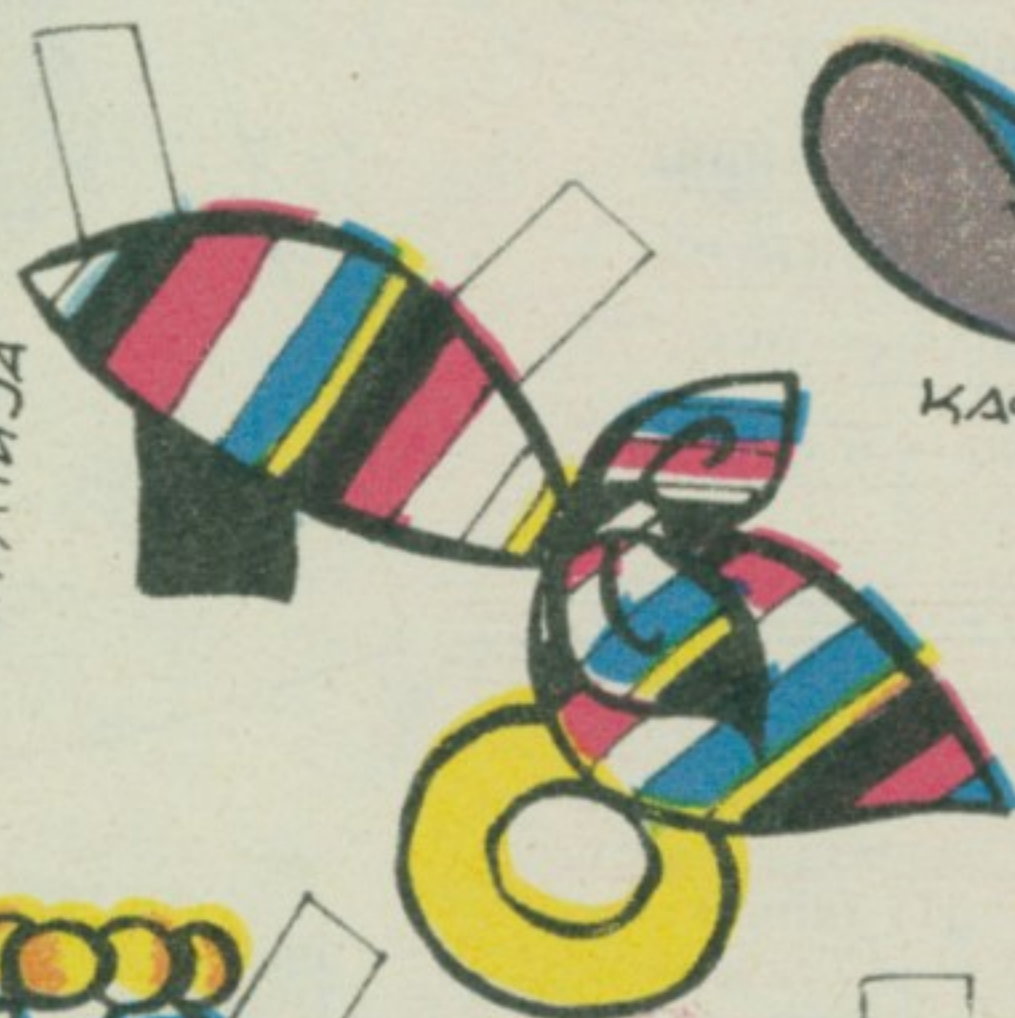
ШУПИ КАО Д'АРТАЊАН



МУСКЕТАРСКИ
ШЕШИР

ПРОСЕЦИ ПО
ЦРТИЦАМА

МАРАМА
ПИРАТА
ШУПИЈА



КАЧКЕТ



ВЕНАЦ
ЗА КОСУ

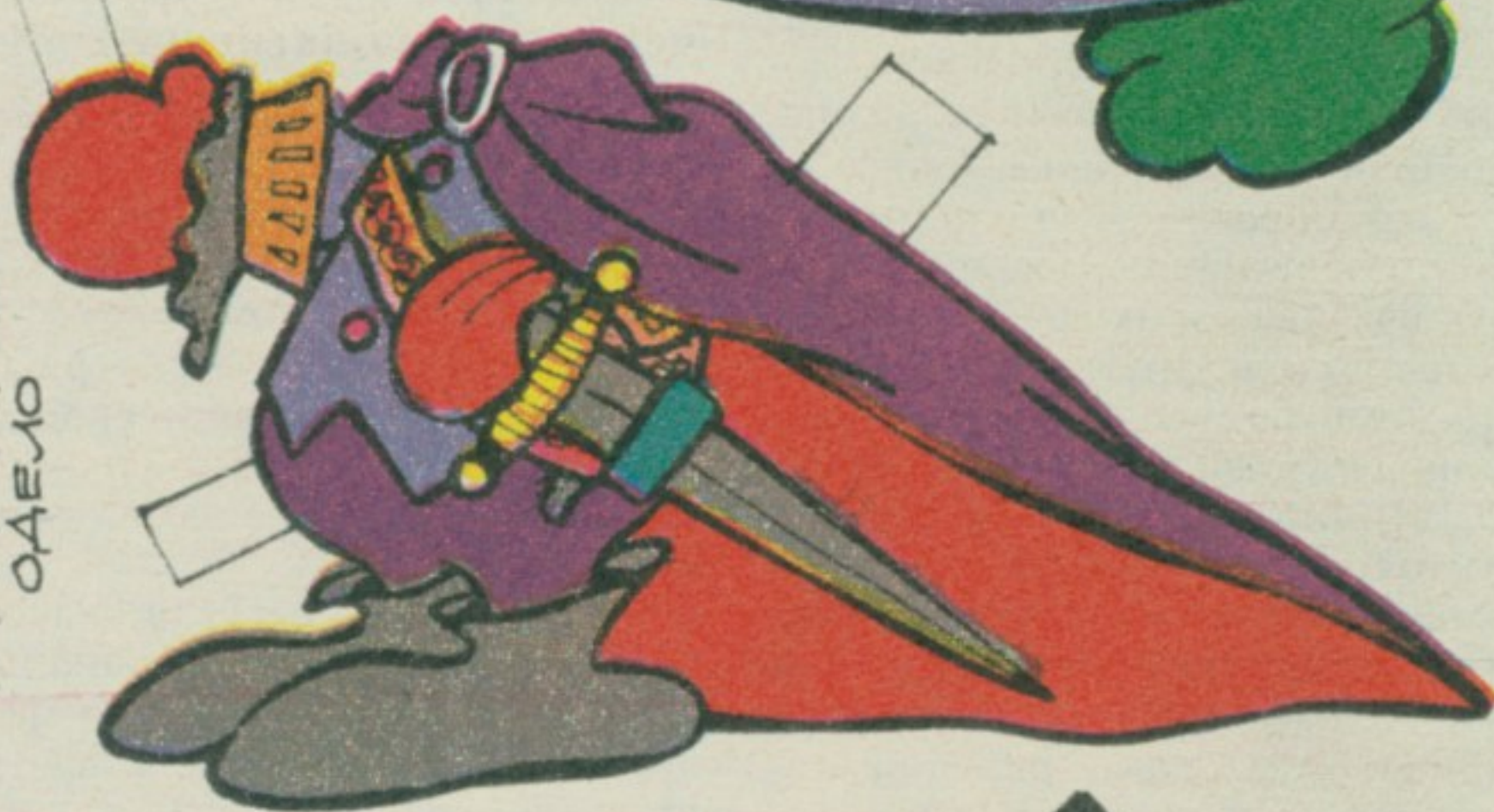
ШУПИ КАО ПИРАТ
СА КАРИБА



ШУПИ
НА
УНИВЕРЗИТЕТУ



МУСКЕТАРСКО
ОДЕЈО



ЦИЛИНДАР

ПРОСЕЦИ ПО
ЦРТИЦАМА



СПАВАЊИЦА



ШУПИ НА ЛЕПОМ
ПЛАВОМ ДУНАВУ



ШУПИ НА
ХАВАЈИМА



БАТА-ШУПИ У
ШПИЛХОЗНАМА

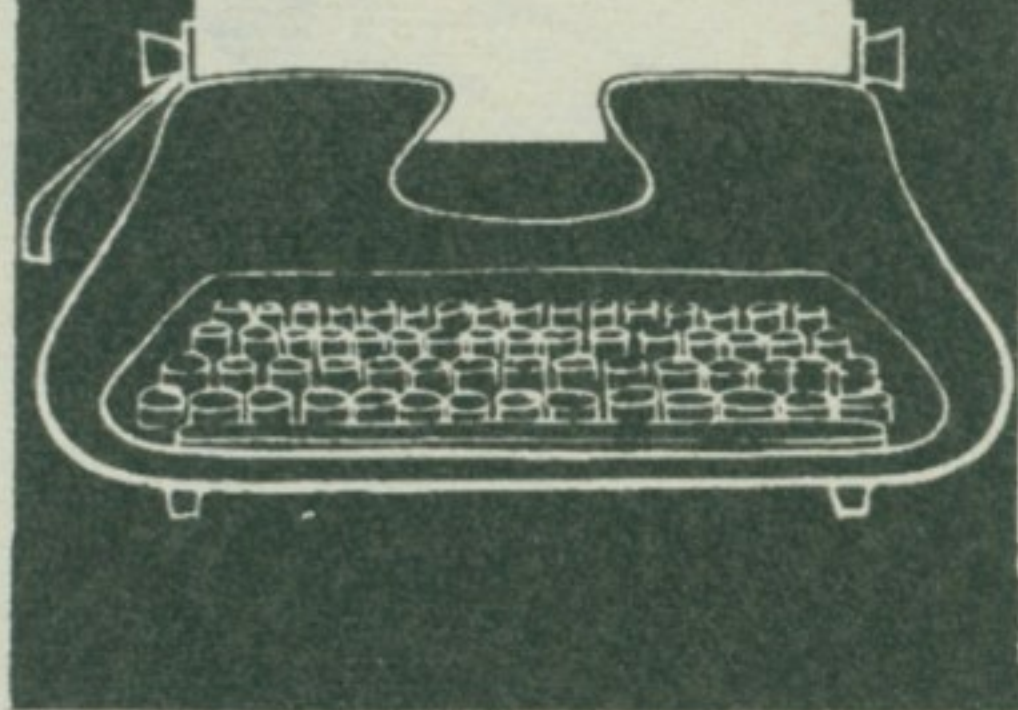


КИШОБРАН

ШКОЛСКА ТОРБА
СТУДЕНТА ШУПИЈА



НЕШТО МЕ ГУШИ У ДУШИ



Једно писмо, један одговор,
јесте основно правило
рубрике. Будите стрпљиви.
Кад црна слова ставите на
белу хартију, ваша се мука
претвара у слова – и нестаје

Теа има 16 година. Живи у малом граду, са родитељима који су у пензији. Из Теиног писма се не види да ли је Теа јединица или није, што за откривање „психолошке супстанције“ која је гуши није безначајна ствар. Ипак, знамо да су јој родитељи нешто конзервативнији. Теа им узвраћа тврдоглавошћу. Последња нешто тврђег васпитања Теа су њени ретки изласци у град. И баш тада, у тренутку кад Теа одлази у живот наступа проблем због кога је принуђена да нам пише. Тешко се уклапа у друштво. Разговори јој представљају потешкоћу. И када смогне снаге да говори, чини јој се да то испада глупо. Чула је, чак, да је њени најближи другари сматрају тупавом и досадном. Зато у последње време ћути, ретко одлази у друштво, време проводи сама, тужна и несрећна. Пита се: како то да у другом граду, са доскора непознатим слободном হাসка. Чак и у сопственом граду са старијим људима. Али у сопственом граду са сопственим људима...

Нема мистерије. Теа испољава, у благом облику, страхове које када су јако изражени стручњаци називају социјалним фобијама. Чести су и код деце и код одраслих, па у овом смислу Теа не треба да брине. Ипак се с њом слажемо: сопствени страхови су Теи јединствени и непоновљиви.

Страхови ове врсте могу бити разноврсни. Могу се испољавати, на пример, као страхови од црвењења, од говорења пред публиком, од једења и гутања у присуству других људи, од кашљања

и шмркања у позоришту, али и као страхови да вас неко гледа, да људи не примете да сте нервозни да не помисле да сте глупи, да се не ухватите у замку интимности, да вас не одбаце и др. Логична последица је избегавање свих ситуација у којима страх може да се испољи. Ако ово имамо на уму, почињемо да разумевамо нека понашања људи око нас, која смо раније тумачили простом формулом испод које се крило наше неразумевање мистерије душе. Формула је најчешће била изражавана речима: „Пусти га он је обична будала“... „она је левак“... „прави се луд“... Сад знамо да је могући разлог Теиног повлачења и ћутања страх да не испадне глупа и досадна. Претпостављамо, такође зашто неки наш познаник неће ни за живу главу да иде у позориште, или зашто избегавамо да пријатељу кажемо да смо посетили другог пријатеља са којим је први пријатељ у свађи, или зашто неко годинама одбија да нам дође у посету изговарајући се хиљадама идиотских разлога.

Ипак, знамо само део приче. Још увек не знамо најважније – одакле долазе ти глупи страхови. Да бисмо то сазнали потребно је да саслушамо нову причу о роботима и људима.

Роботи и људи

Вероватно нисте знали да сваки човек у себи има сопственог робота који му контролише емо-

ције. Робот је представљен нервним кругом који се састоји из старијег дела мозга по имену лимбички систем. Овај има за задатак да управља тзв. аутономним нервним системом који са своје стране контролише унутрашње органе човека као што су срце, крвни судови, желудац и др. Аутономни систем, без наше воље, релативно лако учи непријатне емоције механизмом који се назива класично условљавање. Ако се на пример повежу, свесно или случајно, непријатна реакција која увек изазива страх као што је, рецимо, бол, и друга према којој смо били претходно емоционално неосетљиви, као што је, рецимо, столица, човек под одређеним околностима које излазе из домена овог чланка, може да научи да се плаши столице. С обзиром да наш хипотетички робот ради роботизовано, реакција човека који је научио страх од столице се испољава, не само кад види него и чак кад помисли на столицу. Човек-столица, наравно, није у стању да страх спречи простим размишљањем да му у стварности заиста не прети никаква опасност од овог корисног дела намештаја, јер реакцијом управља аутоматизовани робот кога смо малочас описали.

Међутим, у људима постоји и човек који је у стању свесно да направи сопствене страхове као што претпостављамо да се десило у Теином случају. Теа је због своје природе и тврдог васпитања несигурна и бојажљива особа. Одлази у друштво. Вероватно покушава да озбиљним и ученим речима прикрије своју несигурност. Наравно, изазива општу досаду и незаинтересованост других. Одлази кући и уместо да тражи праве разлоге свог неуспешног покушаја да буде заним-

Донедавно је у „Забавнику“ излазила рубрика „Све што сте хтели да знате о себи а нисте се усудили да питате“. На питања читалаца одговарала је психолог Весна Васић. Овом приликом редакција јој се захваљује на сарадњи. Из писама која нам стижу схватили смо да би требало да проширимо круг стручњака који ће одговарати на осетљива питања људске психе. Тако смо се обратили психијатру Јездимиру Здравковићу који је у нашем листу већ писао под сталним насловом „Нешто ме гуши у души“, о невољама нашег унутрашњег живота.

Сарадњу са психијатром Јездимиром Здравковићем обнављамо под истим насловом само на мало другачији начин. Он ће одговарати на ваша питања.

љива у друштву, данима погрешно мисли да је другови и другарице одбацују као досадну и тупаву. Следећи пут све се понавља и Теа развија дефинитивне страхове од својих ближњих. Уз пут прави још једну велику грешку. Повлачи се и избегава друштво чиме, у ствари, поткрепљује сопствене страхове.

Теа може да превазиђе страхове ако научи прва четири слова латинске азбуке

Реч је о увежбавању следећег поступка. Први Теин задатак је да анализира све догађаје из критичних ситуација које „окидају“ страхове, да препозна како ове ситуације утичу на њено расположење, да затим, увиди своје погрешне мисаоне системе и да најзад, овакве системе замени правим.

Отприлике то изгледа овако:

Слово А представља анализу критичних ситуација. Теа је у друштву. Док она прича неко из друштва зева или излази из собе.

Слово Б је систем мишљења којим се тумачи оваква ситуација. Теа данима мисли да је досадна јер ето други зевају и напуштају собу.

Слово Ц је последица. Теа се повлачи из друштва, а када је поново у њему ћути да би избегла консеквенце.

Слово Д означава замену погрешних судова правим. Теа учи да зевање других назива правим именима: Човек зева јер је непристојан, или му се спава, а то нема никакве везе са мојом причом.

То је пут за превазилажење страхова који се стварају на начин на који их је створила Теа. О томе како се превазилазе страхови роботизованог порекла биће речи када за то дође време. У следећем броју: Шта гуши у души Асју

Јездимир Здравковић

Илустровао Љубомир Милојевић Љубан

КЕНГУРИ НА ХАВАЈИМА

Године 1916. из зоолошког врта у Хонолулу побегао је пар аустралијских кенгура и убрзо се од њих развила читава колонија



која се изванредно прилагодила хавајским условима. Од тада па до данас на свет је дошло неколико десетина поколења ових торбара који су острво у Пацифику, хиљаде миља удаљено од прадомовине, прихватили као нову отаџбину.

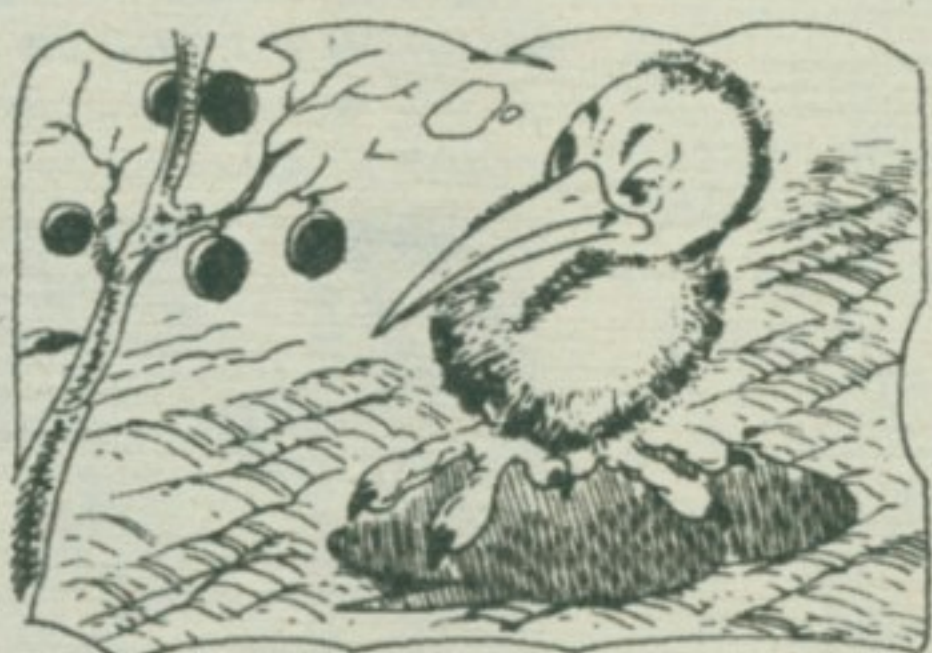
Хавајски кенгури мањи су од аустралијских, крзно им је светлије, и, оно што је највише запањило научнике, хране се биљкама које би за њих морале бити отровне. Детаљна проучавања показала су да хавајски торбар

имају донекле другачији састав аминокиселина једног од фермента јетре и да им управо то дозвољава да на јеловнику имају „забрањене“ траве.

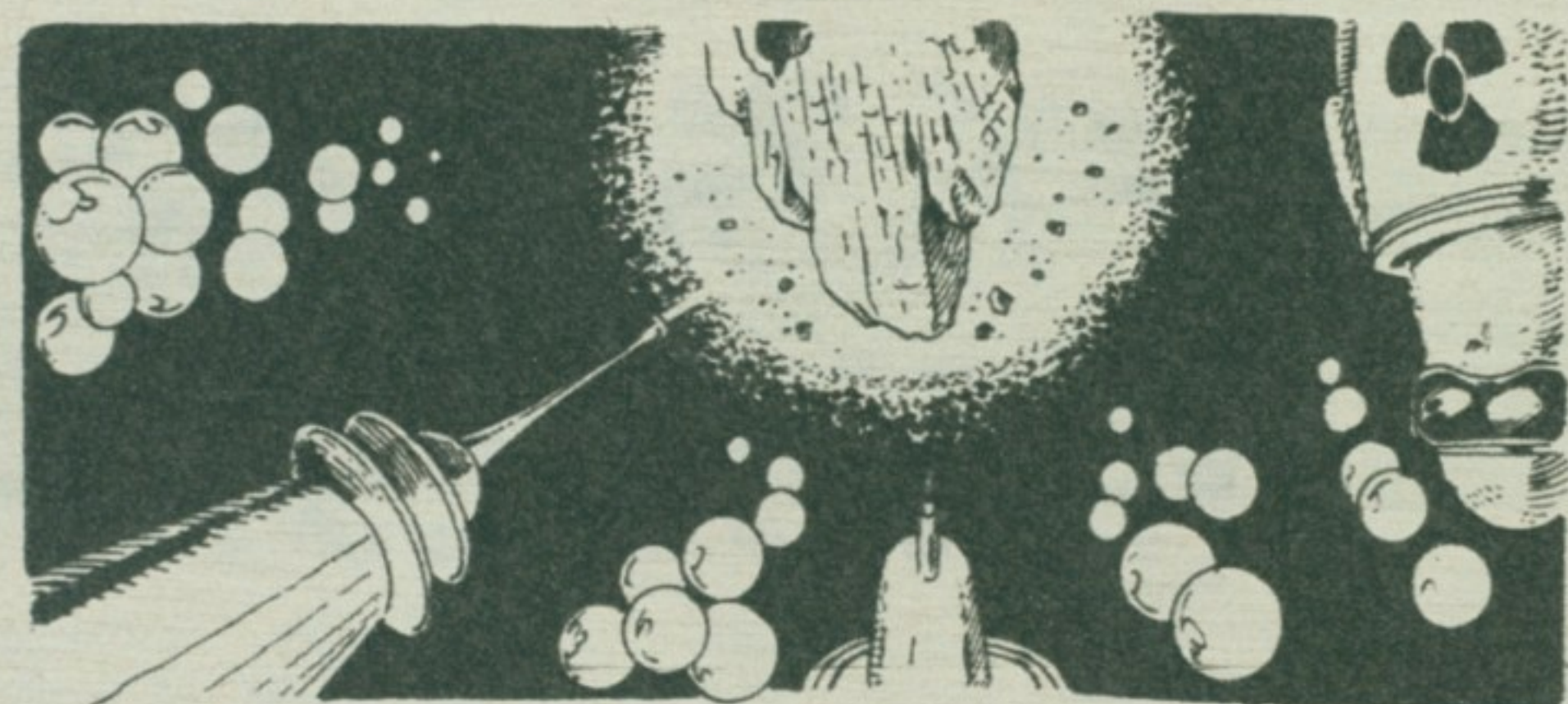
За научнике је овај случај интересант као редак пример муњевите еволуције.

БУМ КИНЕСКЕ БОБИЦЕ

Пре тридесетак година на Новом Зеланду је донет први шиби кинеског огрозда. У почетку нико на њега није обраћао неку пажњу све док се није испоставило да су његови крупни и сочни плодови изванредно укусни и садрже велику количину витамина. Одједном је популарност „кинеске бобице“ толико порасла да је недавно проглашена за национално воће Новог Зеланда и названа „киви воће“, по птици киви која је симбол ове земље. Преконоћ је „киви-воћка“ заузела једно од најзначајнијих места у новозе-



ландском извозу. Плантаже овог шиба на северу острва повећавају се сваке године за две хиљаде хектара. Иначе, ово воће успева само у суптропским крајевима – осим довољне количине влаге, да би сазрело тражи и много, много сунца.



НОВА РАДИОАКТИВНОСТ

Има више врста радиоактивности: електронска, позитронска, протонска, гама итд. Сви ови наведени облици радиоактивности (емитовање одређених честица из атомског језгра) већ су одавно познати и користе се с успехом на само у науци већ и у индустрији. Па ипак, научници настављају и даље да траже нове врсте радиоактивности. Тако су амерички физичари с Оксфордског универзитета открили да језгро радијума – 223 може да се

распадне емитујући јон угљеника – 14 који се састоји из шест протона и осам неутрона. Такво распадање језгра радијума је веома ретко, обично се радијум распада уз емитовање алфа честица. (На милијарду распада радијума с алфа честицама долази једно које као резултат даје језгро угљеника 14.) Али, ако језгро радијума емитује језгро угљеника, значи да он постоји у радијуму и то у „готовом“ облику.

Научници се надају да ће проучавајући нове облике радиоактивности сазнати нешто више и о грађи атомских језгара.



11

Roger Boar & Nigel Blundell

НАЈВЕЋИ



SVETSKI ŠPIJUNI I OBAVEŠTAJCI

17

Margaret Nicholas

НАЈВЕЋИ



SVETSKI LJUBAVNICI

20

Gratimir Radivojević

НАЈВЕЋЕ



SVETSKЕ POTRAGE ZA POTONULIM BLAGOM

Поштовани читаоци. Представљам вам прве три књиге ДРУГОГ КОЛА библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА“ које су изашле из штампе. И друго коло наше едиције бројаће 10 књига, а преосталих седам наслова изаћи ће из штампе током 1987. Сви заинтересовани читаоци могу овом приликом поручити комплетно II коло, а ми ћемо им књиге слати једну по једну, оним редом како буду излазиле из штампе.

11. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ШПИЈУНИ И ОБАВЕШТАЈЦИ
12. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ НЕРАЗЈАШЊЕНИ ЗЛОЧИНИ
13. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЗЛОЧИНИ ИЗ СТРАСТИ
14. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ СКАНДАЛИ XX ВЕКА
15. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ СУДСКИ ПРОЦЕСИ
16. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЧАРОБЊАЦИ И ЧУДОТВОРЦИ
17. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЛЈУБАВНИЦИ
18. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ КРВНИЦИ И ТИРАНИ
19. НАЈПОКВАРЕНИЈЕ ЖЕНЕ СВЕТА
20. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОТРАГЕ ЗА ПОТОНУЛИМ БЛАГОМ

Прво коло библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА“ је изашло из штампе и ових 10 књига могу се поручити у комплету или појединачно. Читаоци који поруче комплетно прво коло добијају на поклон украсну кутију за књиге.

Све књиге (I и II коло) су штампане латиницом, у тврдом повезу и са пластифицираним корицама у боји. Цена једне књиге је 1.800 динара, а плаћа се поштару приликом преузимања.

1. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НЕСРЕЋЕ
2. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОГРЕШКЕ И ЗАБЛУДЕ
3. НАЈЗЛОГЛАСНИЈЕ СВЕТСКЕ УБИЦЕ
4. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ВАРАЛИЦЕ И ЛОПОВИ
5. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЕКСЦЕНТРИЦИ
6. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ САБЛАСТИ И ДУХОВИ
7. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ
8. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ НЛО
9. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НАКАЗЕ И ЧУДАЦИ
10. ЧУДНО АЛИ ИСТИНИТО

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем следеће књиге под редним бројем:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

(заокружите број књиге коју поручујете)

(име и презиме)

(улица и број)

(поштански број и место)

(телефон)

Наручите на адресу:
„ДРУГА СТРАНА СВЕТА“
Доле Рибара 8

Књиге можете наручити
и на телефон
034/67-940

• • • • • ОД ШАНКА ДО КОЛЕКЦИЈЕ • • • • •

ПУЉАЈ ИЗ ЧЕРЧИЛА



Неколико примерака "Тобија" и "кригли личности", које чине део традиције керамичарског заната у Енглеској. Међу њима није тешко препознати неке историјске ликове



Две верзије Деда-Мраза: једна је са обичном дршком а друга са дршком у виду џака у којем носи поклоне



Ова кригле у "ловачком оделу" скорошњег је датума и има карактеристичну дршку у облику лисице



И данас користимо разне бокале, али они су обично равних, једноставних линија. Енглези су, међутим, још пре два века имали обичај да пију пиво из необичних кригли од керамике. Имале су задатак да онога који пије орасположе и својим обликом. Измислили су их половином 18. века керамичари из Стафордшајра и пошто су се на њима налазили симпатични људски ликови, одмах би свака добијала и своје име. Најпопуларнија се звала "Тоби".

"Тоби" је био крупан весели мушкарац који је седео са бокалом пива прислоњеним на лево колено, са трогрим шеширом на глави, тако да је пиво било могуће точити на све три стране. Његово буцмасто лице исказивало је добро расположење и вољу за животом. Чим се ова кригла појавила, народ ју је прихватио, она је ушла у традицију и обичаје, чак и у народне песме. Најстарији примерци чувају се у Британском музеју у Лондону. Други су по приватним колекцијама.

Сакупљајући "Тобије", лорд Мекинтош ди Халифакс тврди, на пример, да се силно забављао. "Тобији" у себи садрже све оно што се назива енглеским хумором. То је симпатична фигура енглеске културе, која оличава и сер Фалстафа и мистер Пиквика.

Господин Чарлс Ј. Ноук, уметнички директор "Ројал Далтона" досетио се 1934.

да направи криглу са мало одређеним ликом, коју је назвао Џон Барлејкорн. Тако су почеле да се праве "кригле личности", рођаке "Тобија", али везане за свет историје, књижевности и свакодневних догађаја. Имале су ликове Фалстафа или Џорџа Вашингтона, Черчила или Деда-Мраза. Осликаване су руком, и занатски моделоване, тако да свака буде различита.

У почетку су имале једноставне дршке. Педесетих година и дршка постаје важан детаљ. Прави се у складу са личношћу коју кригла представља или са периодима историје које дочарава.

Цене ових кригли су прилично високе и променљиве, по неким неписаним законима који владају међу колекционарима. На тржишту се готово уопште више не могу наћи пробни примерци, као што су били Бафало Бил, играч бејзбола, и још неке. Од примерака који су се серијски производили најцењенији је сер Френсис Дрејк без капе, направљен 1940, чија цена достиже и седам хиљада долара, док иста особа са капом, направљена 1960. вреди само двеста долара. Веома је скупа и кригла са ликом Клерка Гебла. Произведена 1984. у серији познатих личности, али су његови наследници забранили продају и тражили да се заплени калуп. Око свега шездесетак комада који постоје колекционари се оитају.

Страст према овим криглама прилично је распрострањена у свету, нарочито у земљама где се говори енглески. У САД чак постоје два специјализована часописа која обавештавају колекционаре о историји појединих кригли и о ситуацији на тржишту. Прављење љупких кригли свој врхунац доживело је за време владавине краљице Викторије, али се и данас у Енглеској покаткад праве мале серије.

НАЈВЕЋИ
ДРАГИ
КАМЕН
НА СВЕТУ

БРАЗИЛСКА ПРИНЦЕЗА

Под називом драги камен подразумева се савршено брушени драгуљ, као што су дијаманти или смарагди који се стављају у прстен. Топаз о коме је реч не може да се носи на прсту због своје величине.

Наћен је педесетих година овог века у шљунковитом тлу једне бразилске речице па је зато, касније, назван "Бразилска принцеза". Нашао га је Едвард Свобода, познати ловац на драго камење. Камен је тежио девет килограма и био обложен наслагама

гранита тако да је само суперстручно око могло да процени да је у питању огроман, дотада невиђен, топаз.

Топаз је флуорсиликат алуминијума, безбојан када је савршено чист, најчешће жућкаст уколико садржи различите примесе. Огромни кристали топаза нису тако ретки. У музеју у Фиренци, на пример, налази се примерак тежак више од сто педесет килограма. Али, ови гиганти никада се не обрађују јер их је, због неправилне грађе, немогуће брусити.

Управо због компликација, које захтева брушење "Бразилска принцеза" чекала је више од двадесет година, све док технике брушења нису толико усавершене да се без ризика могло приступити обради.

Брушење је трајало годину дана. Пре свега на камену је отворен "прозор" да би га добро прегледали изнутра и установили да ли у његовој унутрашњости постоје неправилности због којих би се камен поломио при првом



захвату у процесу брушења.

Брусач је добра три месеца проучавао драгоцену топаз и закључио да ће од његових девет килограма добити драгуљ од око четири килограма. Тада је одлучен и тип брушења: двеста двадесет једна савршена површина од којих ће највећа имати сто четрдесет квадратних центиметара.



Када је посао завршен, човек, који је желео да остане анониман, купио је топаз и поклатио га Њујоршком природњачком музеју. Ту је смештен у просторији обезбеђеној свим могућим најсавременијим алармним уређајима да би се спречила евентуална крађа.

Вредност овог топаза не може да се процени — како је једини на свету, он практично и нема цену. По боји је сличан веома светлом аквамарину (тај драги камен је силикат берилијума и алуминијума, односно сличан је смарагду), што је велика реткост код топаза.

„Бразилска принцеза“ је, обрађена, тешка четири килограма и двеста грама, односно има тачно 21.005 карата. Њена најдрагоценија особина је савршена чистоћа и прозирност што је јединствено за драги камен толике величине.

Б. Дожић

БИТЛСИ: легенде на лицитацији

КАКО ИХ ЈЕ МРЗЕО ЏОН

„Ко је написао ове свињарије а да претходно са мном није разговарао? Хоћу да се продаја моментално забрани“, бележи бесно на корицама књиге. И још додаје: „Морате да нађете оног ко је ово написао и сместа га отпустите“.

Џон Ленон се 1971. године осетио увређеним, изданим: до руку му је дошла биографија Битлса коју су написали редактори куће „Епл“, друштва које је бранило интересе групе. Међутим, изгледа да се у књизи осећа посебно изражена симпатија према Полу Макартнију. Ван себе од беса, Џон исправља реч по реч, црвеном оловком, обрћући ситуацију и износећи своју верзију догађаја. Али те исправке никад нису унете у десетине хиљада примерака биографије (The Beatles from Apple) који су касније штампани. А копија коју је Ленон исправљао — нестала је.

Појавила се тек сада, после петнаест година, на лицитацији код лондонског „Сотбија“.

Тајна иза бркова

— Ово је драгоцен документ — рекао је том приликом Хилари Кеј, организатор лицитације — зато што је то једино што је Ленон аутобиографски написао и доказ који је потврдио гласине које су се о Битлсима годинама шириле.

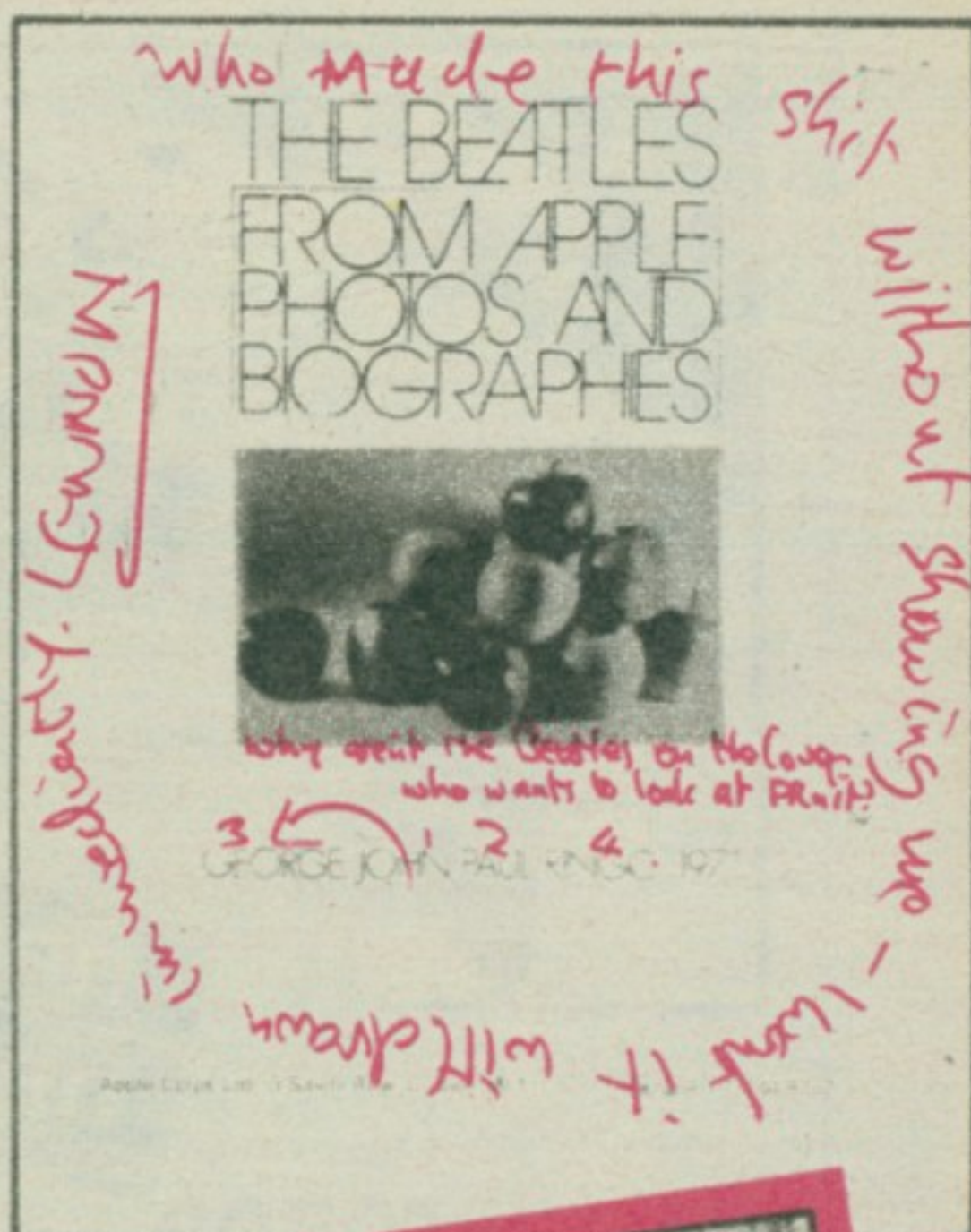
Реч је о томе да су уживали дрогу, свађали се, били завидни једни према другима. Шездесетих година, кад су се пред светом представљали као породични људи и свестрани музичари, већ су одавно узимали дрогу. Испод једне групне фотогра-

фије Ленон је нашкрабао: „Поза за фотографију на којој изигравамо чувену четворку: заправо ту једва чекамо да се заврши досадна седељка и да се разиђемо.“ Крај једне Поллове фотографије на којој се са брковима (био је то период када се за њега говорило да је умро и да се двојник тако прикрива) Џон коментарише: „Пол је направио целу ту представу с брковима зато што је разбио усну приликом пада с мотора, док је био дрогиран“.

У то време већ се шушало да они узимају ЛСД и хашиш, али до 1971. није дан Битлс тако нешто није јавно признао.

Отуда и забелешка „1970. Џон и Јоко одлазе у Калифорнију на дуг одмор“, где Ленон реч „одмор“ замењује речју „лечење“. То постаје шокадно признање. У време када је написана, вероватно би за четворку значила прави скандал.

Као што је вероватно 1971. две године после разлаза групе, било скандалозно Џоново понашање према Полу, на чијим су фотографијама доцртани брчићи а ла Хитлер, ироничне реченице и ниподоштавајуће речи. Тај ривалитет укључивао је, како се прича, и њихове жене. „Брак Пола Макартнија са Линдом Истман“, пише у потпису за једну фотографију, а Ленон брише реч „брак“ и изнад пише „сахрана“.



Биографија Битлса. Црвеном оловком Ленон записује: „Ко је написао ове свињарије а да претходно са мном није разговарао. Хоћу да се продаја моментално забрани“. „Зашто Битлси нису на корицама? Ко то хоће да гледа воће?“

Крај последње фотографије на којој су загрљени, Ленон и његова жена, Џон бележи: „Јоко, минути се троше и нестају“. Девет година касније био је мртав.

Добар посао

„Сотби“, који не одступа од пословања уз крајњу озбиљност, добро пази да не ода име власника рукописа. Даје се до знања да је особа која га даје на лицитацију ван сваке сумње и да је аутентичност осигурана. Уосталом, он на корицама носи добро видљив потпис Џона Ленона.

Да ли је то још један смишљен пословни потез лукаве Јоко Оно? Било како било, „Сотби“ ће зарадити око 10-15 хиљада фунти (једна милијарда старих динара). А можда и више, јер је недавно један обичан Ленонов потпис продат за више од сто милиона.

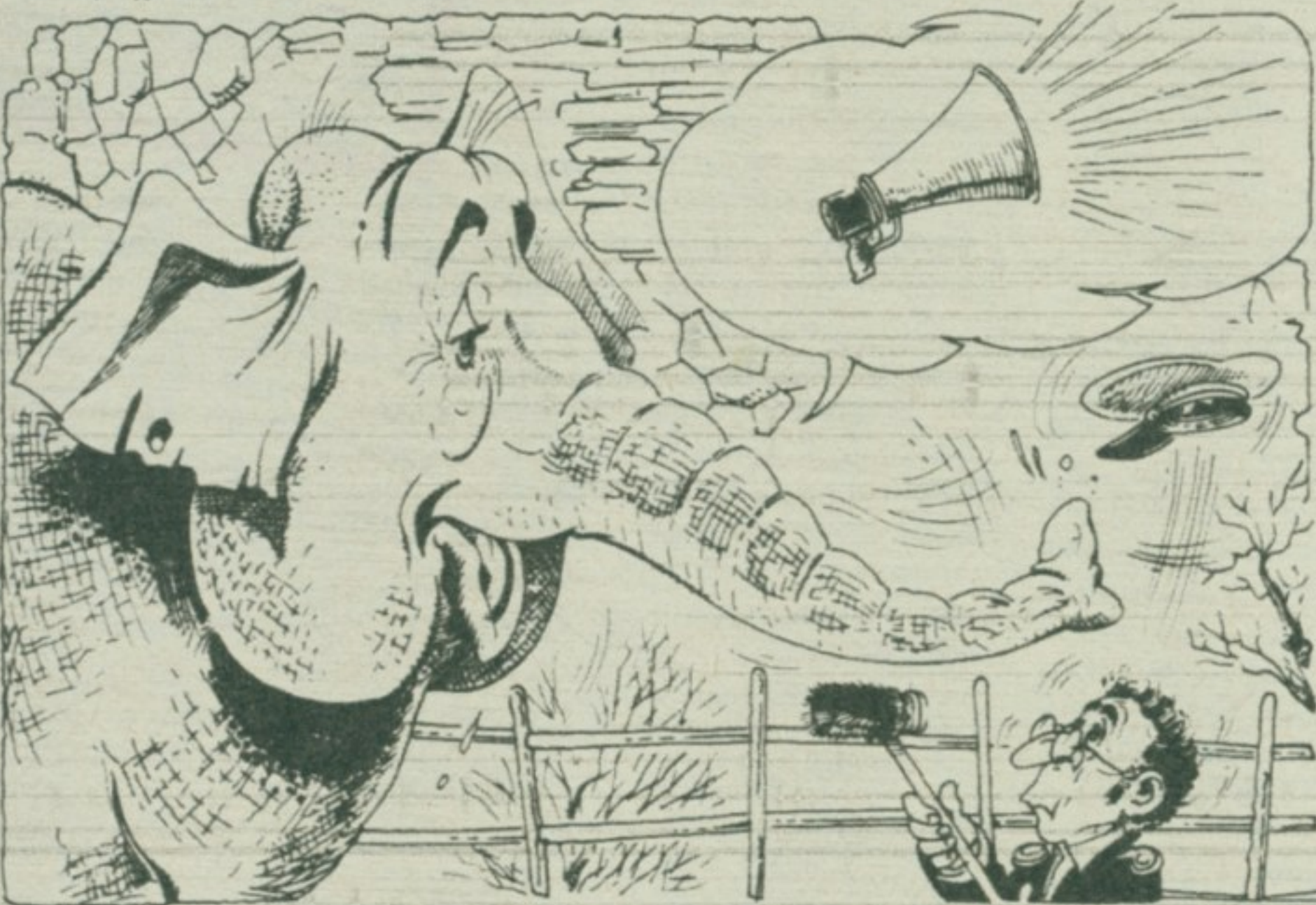


МАЧЈИ ГОВОР НИЈЕ МАЧЈИ КАШАЉ ИЛИ - КАКО СЛОНОВИ РАЗГОВАРАЈУ

Људи се толико труде да докажу да и поједине животиње разговарају да се понекад чини као

сарадници верују да ће ускоро моћи да разговарају с дивљим мачкама. Тврде да ће на тај начин успети да се приближе овим опасним зверима и да ће побољшати међусобно разумевање.

С америчког универзитета Корнел, јављају нам да и слонове причају. Али, за разлику од лавица и лавова, људи доскора нису ни били свесни да ови гигантски сисари имају свој тајни говор. Наиме, слонове се оглашавају фреквенцијом коју наше ухо не прима. Ево како је до открића дошло.



да су несрећни што су једина жива бића која имају дар говора. Шалу на страну, али у последње време нам заиста с разних страна долазе информације да та и та животиња, у ствари, „прича“.

Тако лингвисти с Универзитета у Флориди, који годинама проучавају лавове и тигрове, тврде да се ове дивље мачке не оглашавају тек тако, него само кад желе да саопште неку поруку. На пример, „Не прилази ми, ово је моје место!“

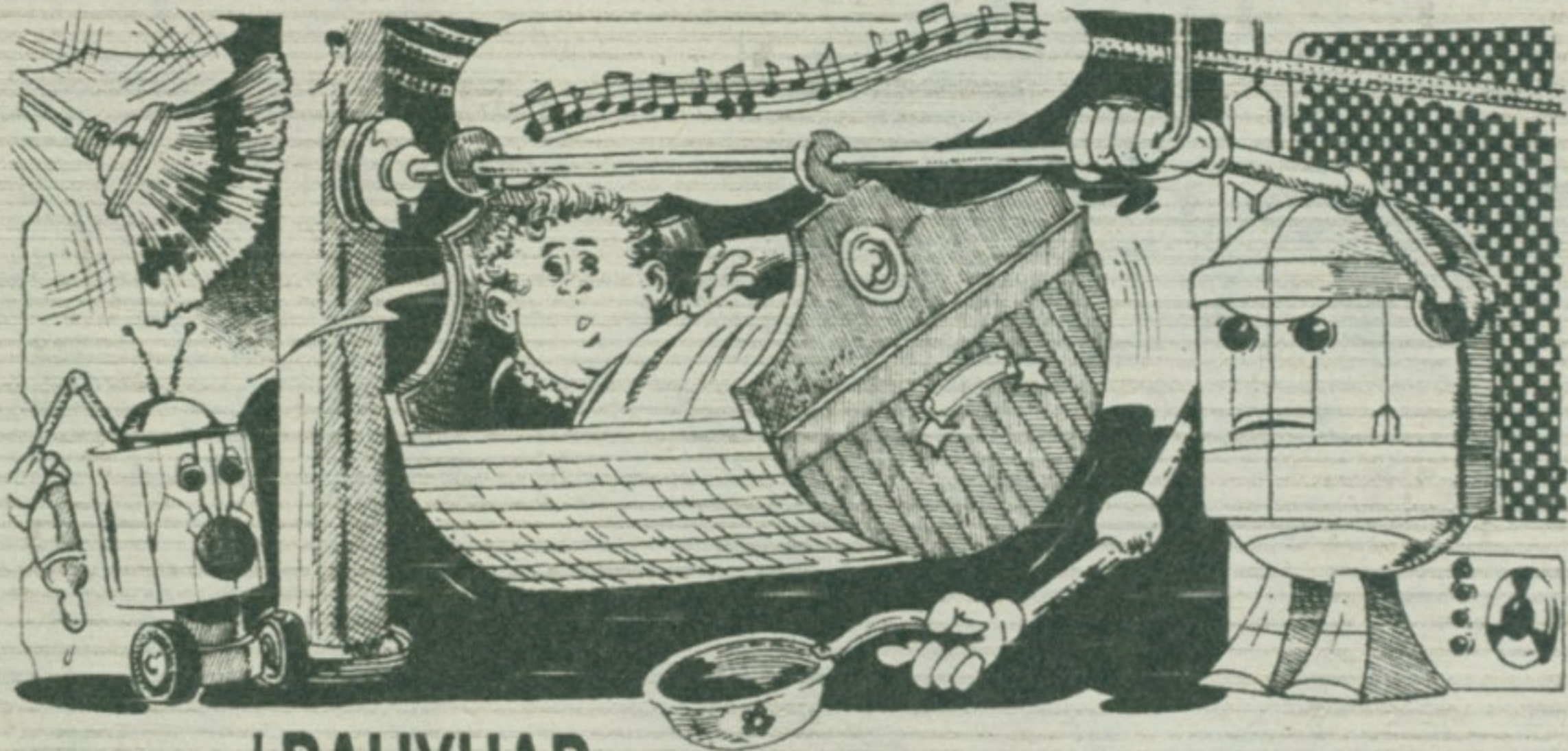
Хари Холијен, један из лингвистичког тима, каже да је лављи говор ограничен на врло једноставне информације које ове звери међусобно размењују и далеко је од свих оних финеса које има људски говор, али оно што је важно је – сваки урлик дивље мачке нешто значи.

Лингвисти с Флориде праве чак и „мачји речник“, односно специјалан компјутерски програм направљен тако да подражава урлике лавова и тигрова. Наоружани електронским, механичким гласом рачунара, Холијен и његови

Кетрин Пејн, биолог с Корнел универзитета, годинама се дружи са слоновима. Једном приликом, док је стајала сасвим близу неког слона у вашингтонском зоолошком врту, имала је утисак да се тло помера од неке скривене буке. Укључила је касетофон. Касније, кад је покушала да преслуша траку, ништа се није чуло. Али, кад је тај исти снимак убрзала, зачули су се сигнали у трајању од десет до петнаест секунди.

Све је било јасно. Кетрин Пејн, која је проучавала грбаве китове више од петнаест година, схватила је да између ових морских и копнених сисара постоји сличност. И једни и други споразумевају се „на тајном каналу“, гласовима које само они могу да чују. Слонови се, дакле, споразумевају гласовима који могу да путују на великим раздаљинама, и преко 18 километара.

Слоновски говор објашњава како се ове животиње непогрешиво сналазе и у бескрајним просторствима, како једни друге обавештавају о разним опасностима.



РАЧУНАР ДАДИЉА

Док се ми још бакћемо царинским прописима и мислимо који кућни рачунар да увеземо, Јапанци, на пример, на компјутере гледају као на нешто најнеопходније, што се подразумева да постоји у сваком дому. Однедавно су смислили да и новорођенче треба да добије свој лични рачунар а све у жељи да га електронски описмене буквално од првих дана.

Племенита намера, јер бебу, од рођења, спремају да се у будућности носи с високим технолошким диметима. Али, питање је шта у ствари стоји иза тих „племенитих намера“. Да можда не покушавају да од компјутера направе модерну дадиљу и мајку?

Рачунар ће бити постављен тако да беба може да га дохвати. Првих месеци он ће детету „пева-

ти“, обраћаће му се умилним гласом (колико је то машина у могућности да уради), једном речи, омогућаваће мајкама да, уместо да се баве дететом, раде неке „пааметније“ послове.

На екрану ће се већ после два, три месеца бебиног живота појављивати геометријске фигуре и шаре које ће развијати дететову визуелну моћ примања. Већ са осам месеци дечак или девојчица моћи ће, тако се надају изумитељи „бејби компјутера“, да управљају рачунаром. Биће способни да притисну одређено дугме тако да му се на екрану појави, на пример, насмејано (наравно компјутерско) лице.

На овај начин дете ће расти с машином и она му, кад се нађе у прилици да барата рачунаром, неће бити непознаница. Најгоре је, само, ако му мајка остане непознаница.

РОКЕРИ, БУДИТЕ СПОКОЈНИ!

Постоји ли родитељ који хладно дозволи детету да одврне радио „до даске“ и слуша музику од које се зидови тресу? Ако и постоји, нек’ зна да гласна музика, тако бар покушава да докаже Харолд Денџерик с Вашингтонског државног универзитета, не шкоди ушима. Напротив. Човек који ужива у гласној музици неће имати никаквих проблема с чулом слуха.

Додуше, истраживања Харолда Денџерика још су, да тако кажемо, у повоју. Он је вршио испитивања с музиком Дејвида Боу-

вија. Слушаоци су били студенти – добровољци. Имали су задатак да на вокмену слушају што гласнију музику чувеног енглеског певача и композитора најпре ужасно гласно а онда сасвим тихо.

Они који су уживали у прегласној музици Дејвида Боувија нису имали никаквих органских промена у слушном апарату. Зато је код друге групе студената, који једноставно не воле рок-композиције, долазило до оштећења. Чудан феномен који Харолд Денџерик настоји да објасни.



ГИНИС ЈЕ, ОПЕТ, МЕЂУ НАМА

Легнеш, саставиш руке на потиљку и горњи део тела подижеш. Један, два пута... пет... десет... Уф, уф. Грче се трбушни мишићи, врат се удрвенио. Ваља догурати, бар, до двадесет, ако је човек наумио да одржава какву-такву кондицију. Спортисти, они врхунски, ураде до осамдесетак таквих склекова. Они са стотинак важе, међу својим друштвом, за рекордере.

Рекорди, они светски а по мерилима многопомињаног Гиниса, догађали су се летос, јуна 14. у башти ресторана гласовитог „Звездара-театра“, у Београду. Миодраг Стојановић, свету познат као Гидра, успео је да за 24 сата



Ненадмашна Ненада у једној серији направи више склекова него, заједно, десеточлана наша боксерска или карате репрезентација – тврди отац Гидра и нуди такмичење. У углу запис Нединог школског друга на тему „Моја школска другарица Неда“.



њен велики и снажни тата покушавао да се сврста у редове Гинисове армије. Легла је, саставила руке на потиљку и горњи део тела подигла. Једнапут, два пута, пет, десет...

Мали и велики

Није само бројао за то надлежни судија, атлетски. По некаквој инерцији, бројању се прикључила и публика, њих стотинак. Већ после пола сата многи су одустали. Није лако, по један, бројати до преко 800.

А ваљало је, по договору, да седмогодишња Ненада – Неда уради 1051 трбушни склек, дакле, један више од постојећег рекор-

по Гинису, светска рекорда. Велики и мали. Може и обрнуто, мали и велики.

... И онда трпим

Шта је то што Стојановиће тера на овакве, у нас прилично неуобичајене, подвиге, физичке?! Прича Гидра, глава фамилије и покретач спортских активности Стојановића:

– Разлог је једноставан. Верујем у ону стару изреку да је у „здравом телу, здрав дух“. Желим да будем здрав и јак, да могу да се одупрем свакој сили, оној физичкој... Тако покушавам да васпитавам и моју породицу и то, за сад, добро иде...

Обичан дан у овој необичној породици почиње Гидриним тренингом на „Звездином“ стадиону, од 8 до 12 часова. Онда краatak одмор, обавезан, и одлазак у представништво осјечке „Обнове“ где ради као економиста. Око 18 сати читава породица улази у просторију опремљену свим гимнастичким реквизитима, одмах до куће у којој станују. Вежбе трају сат и по до два. Поред Гидре и кћерке Ненаде, највише упорности показује четворогодишњи Немања. Већ може, у једној серији, да направи око 200

Групис портрет породице Стојановић, вероватно најспортскије у Београду. И шире.

НЕДА НЕДОСТИЖНА

Неда Стојановић је моја добра другарица. Одлично учи и сви је волимо. Толико је јака да може и мене да подигне. Никола Савић 14

направи тачно 29.449 склекова, трбушних. Уз присуство радознале јавности надмашио је дотадашњи рекорд од 15.024 и стигао у овогодишње, тек објављено, издање доколичарима знамените Гинисове књиге рекорда.

Били су присутни и лекари. Људски организам ипак има неку своју границу. Криза је наступила око петнаестог сата, када се

Гидри нагло повећао крвни притисак. Лекарску забрану можда би прихватио неко други: срце, сада, може једноставно да експлодира! Некадашњи боксер „Црвене звезде“, само је одмахнуо руком и петнаестак минута трчао. Притисак се нормализовао и човек је наставио даље према рекорду, свом и Гинисовом. Лекари су се, благо речено, крстили.

ИМА У БЕОГРАДУ ЈЕДНА ПОРОДИЦА КОЈА, БАР ШТО СЕ ИЗДРЖЉИВОСТИ ОРГАНИЗМА ТИЧЕ, НЕ ПРИЗНАЈЕ ОГРАНИЧЕЊА, НИ ОНА МЕДИЦИНСКА. СТОЈАНОВИЋИ. У ОВОЈ ПРИЧИ ГЛАВНА УЛОГА ПРИПАДА СЕДМОГОДИШЊОЈ НЕНАДИ

Истовремено, ни метар даље, збивало се нешто друго, ништа мање узбудљиво.

Крхка девојчица, у тренерци, мирно, маниром какве естрадне звезде, пришла је импровизованом подијуму на којем је

да за њен узраст. Светског, подразумева се. Без застоја, у серији. Око цифре 1000 наступила је криза, видљива по грчевима на бледуњавом лицу. Покрети су постали успорени: зној бежао у очи.

Тада је Ненади, сасвим ненадано, у помоћ прискочио четворогодишњи брат Немања. Легао је поред ње и кренуо да и он ради склекове. Десет, двадесет, педесет... Криза је прошла. Рекорд оборен, али је Ненада хтела још...

И ко зна колико би све то трајало, а трајало је већ 55 минута, да се није умешао Гидрин брат Мирко. Једноставно је подигао девојчицу с пода и однео је, на масирање. Судија је своје бројање прекинуо на цифри – 1510. Лекар је, потом, констатовао да је крвни притисак повећан, таман колико је уобичајено код сличних физичких напрезања.

У истом дану породица Стојановић добила је два,

трбушних склекова. Светлана, иначе власник ресторана у „Звездара-театру“, и двогодишњи Милош задовољавају се с двадесетак.

Ненада, јунак наше приче, осмехујући се казује:

– Волим да тренирам, ал' највише волим да се такмичим... С татом не могу, а Немања је још мали... Није ми тешко, а понекад и јесте... и онда трпим... Тата каже да човек мора да буде издржљив... У школи највише волим физичко, оно кад се тркамо... Јесам, ја сам најбржа у разреду...

Дневно Ненада уради око 1000 склекова, уз остале вежбе. Пре уласка у салу обавезна је да заврши све домаће задатке. За награду, малолетни чланови породице Стојановић, на крају, гледају цртаће. Најчешће брзог Гонзалеса...

Легнеш, саставиш руке на потиљку и горњи део тела подижеш. Један, два пута... пет... десет... Уф, уф...

П. Милатовић

ХИТ



НЕ
ЗОВИ
МЕ
ЊЕГОВИМ
ИМЕНОМ

Текст: Марина
Туцаковић; изводи:
Борис

ТРАЖИЛИ
СТЕ
ПЕСМУ

Гледам с прозора улична
свјетла
Док се лагано будиш из
сна
Моји снови у мени се
буне
Јер ја сам број 2
Све ћу спалити једном за
увијек
Нек' се истина коначно
зна
Тебе не могу дјелит' на
пола
Јер ја сам број 2
Не зови ме
Његовим именом
Не зови ме
Ноћас је касно за све
Послије тебе ћу опрати
косу
Из туђег осмјеха превара
сја
Твоје хаљине бацит ћу
псима
Јер ја сам број 2
Не зови ме

МОНОЛОГ:

БИЛИ
АЈДОЛ



ЛЕПО ЈЕ ЧУТИ: „НЕ ОДУСТАЈ”

Били Ајдол /Billy Idol/ је
недавно, после пуних
годину и по дана рада,
довршио и публиц
ставио на увид свој нови
албум „Осмех који
бичује” /„Whiplash
Smile”/. Десет година
после појаве панк
покрета у ком је стекао
музичку афирмацију
Били наставља да
привлачи све више
слушалаца. Проверите
зашто



Малтретирајте ме, молим вас!

Немам ништа против тога да појединци помисле како сам згодан за малтретирање и да почну да ме тероришу, пошто од момента кад они престану да буду фини према мени, ни ја не морам да будем фин према њима. У Немачкој ми је пришао један новинар из неког панк магазина и упитао ме: „Да ли још увек мислиш да си панкер?” Рекао сам „Да”, а он је питао „Зашт’?” „Зато”, рекао сам, „што и даље имам „сту нарав.” Онда је тај досадни момак наставио да ме убеђује како ја нисам панкер и кад је почео да постаје непријатан рекао сам му: „Гледај!”, узео сам му касетофон, бацно га на земљу и изгазио као буба-швабу. Убеђивао ме је да нисам панкер. Ваљда сам га на крају убедио да јесам.

Све што се о мени прича истина је

Гласине су дивна ствар, узбуђујуће су на посебан начин и много волим да их слушам, наравно када се у њима говори о мени, јер откријем неке своје карактерне особине и неке ствари за које нисам знао да сам их икада имао или урадио. У последње време ме, рецимо, доста људи зауставља да би ме питали да ли имам сиду, а ја свима одговарам исто: „Немам времена за причу, морам у тоалет да ушприцам себи мало хероина”. Већина тих типова падне на штос. Ја хероин нисам пробао и не бих се тиме бавио, али као прича је јако добра пошто људе који долазе са идиотским идејама не треба разочаравати. Они од мене једноставно очекују такве ствари, ја сам им нека врста замене за све лудости које би сами желели да изведу, а не смеју.

Овакав какав сам

Увек сам био овакав, а нисам постао овакав да бих био рок звезда, него да бих био Били Ајдол јер је Били сјајан карактер, забаван је, стално смишља необичне ствари и тражи начин да буде узбудљив. То је суштина панка, онсга што ме је увукло у све ово пре десетак година – зграбити шансу и искористити је. И за мене самог је више него чудно то што сам још у врху, јер стално имам утисак да је више него чудно то што сам уопште опстао оволико дуго.

Сам са собом

Невоље могу много да намуче човека, да га учине врло несигурним. То стога што вам у мирним тренуцима обично много људи дође и каже: „Увек ћу бити уз тебе“. И ви онда једноставно почнете да рачунате на то, а кад загусти...

Увек савршено добро знам шта желим, али ми треба подршка. Овај албум је моја четврта самостална велика плоча и нормално је да моји обожаваоци желе да она буде добра, а још је нормалније да ја то желим. Али, није нормално то што је у међувремену мој менаџер постао сасвим незаинтересован и није нормално то што сам ја са својом девојком, упоредо са снимањем албума, морао да радим све његове послове. Било је као у паклу. Али сам сам то хтео. И хтео сам да живим. Зато сам и изгубио.

Истину ми дајте

У принципу се смејем лошим рецензијама, али морам да признам себи да се и у оним најгорим критикама нађе по нешто истинито, јер је просто немогуће да човек у целом тексту не каже ништа тачно. Али мислим да људи који пишу о рок музици нису део ње саме. То је као са фото-апаратом. Имаш апарат и фотографираш људе. Тебе нема на сликама, јер си иза објектива. Кад почнеш да посматраш, више ниси умешан, ниси део тога.

Америка, земља нормалних људи

Оно што ми се свиђа у САД је што људи немају предрасуда о музици као у Великој Британији, на пример. Овде на радију о Елвису говоре: „Елвис је краљ рок ен рола. Освојио је срца милиона и живео у нашим срцима заувек.“

У Енглеској, хете за Елвиса најчешће чути реченицу: „Он је на крају каријере био претерано дебео.“

Када сам у САД имао неких тешкоћа у својој кући, дошао је полицајац и ја сам му рекао: „Ако се ово настави, prestaћу да се бавим музиком.“ Он ми је одговорио: „Не одустај, човече. Добро радиш и нема смисла да се предајеш.“

То је лепо чути. У Енглеској би ми вероватно рекли: „Одустај јер се дрогираш и потпуно си изгубљен.“ То постаје правило с ове стране Океана. А у САД људи много здравије гледају на све то.

Човек за сва времена

Мислим да је права моћ једино моја лична моћ, никакву вештачку не признајем. А моја лична моћ се састоји у томе да кажем: „Да ја то могу да урадим“ чак и када нисам сигуран да заиста могу. Такве дилеме увек проистичу из тога што има много људи који седе са стране док други раде и онда ми мислимо да они знају боље од нас шта и како треба. Ја не мислим тако.

Остаћу нормалан

Откако смо завршили прошлу турнеју, борио сам се свим силама да останем ја. Не желим да престанем да будем нормална особа. Не може се све време бити рок звезда. Најлакше је бити увучен у ту машину преко спотова, тако да је једини спас у томе што спотови не морају да се снимају нон стоп, па се у време кад не радим ослободим тог притиска. Било ми је лепо ових месеци док сам био неактиван што сам видео да ме људи ипак нормално доживљавају, не прилазе ми на улици са оним идиотским „Били Ајдол, МТВ, спотови.“ Али, свеједно, знам да то поново почиње.

ДОГОДИЛО СЕ...

16. јануара – 1957. у Ливерпулу је отворен „Каверн Клуб“. Овај простор највише остаје запамћен по томе што је у њему Брајан Епштајн (Brian Epstein) касније менаџер „Битлса“ први пут видео своје будуће пулене на делу.

17. јануара – 1969. у продавницама се појавио први албум групе „Лед Цепелин“ („Led Zeppelin“), који се звао као и група. Иако је на листама провела пуне 73 недеље, ова плоча никада није стигла и на сам врх листе најпродаванијих.

18. јануара – 1973. „Ролингстонси“ су одржали добротворни концерт у Лос Анђелесу и сву зараду уплатили у фонд за помоћ пострадалима од катастрофалног земљотреса у Никарагви. Мик Џегер је поклатио још 150 хиљада долара властитог новца, знајући да је његова ташта и буквално морала да испузме из рушевина како би спасла живу главу.

19. јануар – 1943. у Порт Артуру (држава Тексас) рођена је једна од најбољих рок певачица свих

времена Џенис Џоплин (Janis Joplin).

20. јануара – 1974. Стиви Вондер (Stewie Wonder) је одржао велики повратнички концерт у „Рејнбоу позоришту“ у Лондону, пет месеци после саобраћајне несреће у којој замало није изгубио живот. У међувремену је популарни певач, иако слеп, научио и сам да вози, наравно уз асистенцију сувозача.

21. јануара – 1977. певач Ал Стјуарт је на концерту у Вашингтону добио батине од посетиоца који је уобразио да је баш он лик из једне од Стјуартових песама.

22. јануара – Један од првих рок музичара Бади Холи (Buddy Holly) направио је последње снимке у животу у свом стану у Њујорку. Нешто касније је трагично настрадао.



Илустровао:
Бранко
Гаврић



УПОЗНАВАЊА

„КЛИНИКА“

Група „Клиника“ је основана почетком 1986. године од младих али већ искуسنх београдских музичара који су свирали у многим групама: Ратници, „Casadu“, „Безобразно зелено“, „Дивљи анђели“, „Сломљена стакла“ и друг.

сингл са песмом „Како да те нађем“, који је крајем прошле године објавио ПГП РТБ.

Чланови групе су: Раде Марић – бас, Бранко Жирчек – клавијатуре, Игор Старовић – вокал, Срђан Симић – гитара и Бора Божовић – бубњеви.

До сада су објавили

Да се не лажемо. Ја јесам много пута причао о политици, али немам појма ништа је то у ствари.

Боб Дилен (Bob Dylan)

Илустровао: Бранко Гаврић

Једног лепог пролећног дана године 2074. Она и Он су седели на клупи, сачуваној као светиште, у средини тропске шуме. Њихов мали спретни авион је дремао под оближњом палмом.

Чак је и ветар био тих да их не узнемирава. Живе душе није било на стотину километара укрug. Али, у моменту када Његове усне дођоше близу Њених, зачу се чудно шиштање, нека непозната сила их одбаци и на клупи међу њима, богзна одакле, појави се брадати стари човечуљак.

Незвани гост

У моменту схватајући ситуацију, странац рече уплашеним гласом: – Опростите, нисам имао намеру... – али, брзо је повратио контролу и извињавање заменио свечаним тоном.

– Ви ћете ми, наравно, опростити моје упадање када схватите да сам ја посетилац из далеке прошлости...

Није ни завршио реченицу кад младић укрсти руке и удари се по раменима, шапућући у разочарењу:

– Мора да сам проклет! Још један! – Окренуо се девојци. – Кунем се да немам везе са овим.

– Схватам – рече она хладно.

– Али, ја не! – бунио се посетилац.

– Зашто ме не поздравите?

Младић натера себе да одговори:

– По шестомиллионити пут? Довољно је што смо првог поздравили.

– Али, ја сам измислио машину за

Роман Подолни

ИНВАЗИЈА

путовање у будућност! Ја сам први који је испробао!

– Честитам – рече он оштро. – Учили смо о Вама у школи... Али, ваша машина... па... Мислим, они који су кренули касније, стигли су пре. То се догађа. Не узбуђујте се. Боље ми нешто реците. – Тмурно лице младића се разведри.

– Због чега се посетиоци из прошлости увек појављују на најнеприкладнијим местима у најнеприкладнијем тренутку? Чак ни савет мудраца не може то да ухвати ни за главу ни за реп. Може ли се ту нешто учинити?

– Ово је четврти пут да је био прекинут када је хтео да ми каже да ме воли – уздахну Она озлојеђено.

– Још једном, опростите... А што се тиче Вашег питања... Ако сте ме изучавали у школи, онда знате да временска машина не путује са путником. Она га само избацује напред, кроз толике године. И то, наравно, приближно. Особине простора и времена су такве да се човек који путује кроз време такође помера у простору, и немогуће је предвидети... – Велики изумитељ је сада говорио маниром предавача.

– Знамо то и без Вас – рече младић, очигледно губећи интерес за свога суседа.

– Хм... извините, а шта сада са мном? Сигуран сам да сте изумели машину за путовање у прошлост. Желео бих да идем кући.

– Ех, да јесмо! Свих шест милиона вас би волело да баци поглед у будућност и да се врати кући. Да није тако, зар би их толико много дошло? Сваки од њих је очајнички желео да се врати својим рођацима и пријатељима што је пре могуће. Пре осам година, после првих посета, Савет мудраца је ангажовао четрдесет милиона физичара да раде на овом проблему. Истина, неки од њих су имали утисак да је таква машина немогућа због тога што би нарушила закон узрока и последице, али, ми смо научили да манипулишемо природним законима. У међувремену, док се проблеми не реше, Велики Нурден је предложио слање наших гостију даље у будућност, тамо где људи знају да путују напред и назад кроз време. Послали смо скоро четири милиона. Али, тада је изненада изникло питање: ако је путовање у прошлост могуће, како то да нам нико није стигао из будућности? Тако смо морали да зауставимо цео пројекат. Престали смо да шаљемо наше посетиоце у будућност, да се не би схватило да хоћемо наше проблеме да натоваримо на туђа плећа.

– Које проблеме?

– Које проблеме? Зар не треба да вас тешимо, дајемо вам медицинску помоћ, проводимо десетине године обучавајући вас...

Велики Нурден је крочио на подијум и погледао присутне својим добрим очима.

– Али, ја сам измислио машину за путовање у будућност! – Честитам – рече он оштро. – Учили смо о Вама у школи

– Мислим – почео је – да могу да вам саопштим добре вести. Према нашим прорачунима, последња од шест милиона, двадесет и четири хиљаде пет стотина и тридесет и три особе послате у нашу еру из године 1974. је управо стигла. Друга инвазија ће се догодити за око два века од сада. Морамо прихватити ове који су послати три стотине година у будућност. У следећа два века ћемо имати времена да се припремимо.

Грешка у прорачуну

Подијум на коме је Нурден стајао дивље се затресе. Физичар прими бољан удар са стране када се страшно збуњени младић појави уз њега.

– Ти, Николај? – велики човек једва изговори. – Али, ти си био први који је стигао из прошлости пре осам година, а ми смо те одмах послали у будућност...

– Опростите, мора да су погрешили у прорачуну-незвани гост прошлупута. – Никада нисам мислио...



Мора да је био један од последњих људи у овом систему. Заборавио је да говори – предуго је био сам

Ја сам археолог и изучавам људе. Свеједно, питам се хоћемо ли икада сазнати о Човеку, али, мислим, стварно сазнати копајући по мртвим планетама, шта је то што чини Људе различитим од нас Робота. Видите, живео сам једанпут са Човеком и знам да није тако једноставно као што су нас учили у школи.

Имали смо, наравно, неколико плоча и Роботи као ја попунили су

Алан Блох

неке празнине, али, ја мислим да, у ствари, нисмо нигде стигли. Знамо, или бар историчари кажу да знамо, да је Човек дошао са планете зване Земља. Знамо, такође, да су храбро прелазили са звезде на звезду; где су се год зауставили, остављали су колоније – Људе, Роботе, а понекад и једне и друге до свог повратка. Али, никада се нису вратили.

Били су то златни дани света. Али, јесмо ли ми сада тако стари?

Наши научници нас уче да је Човек врло сличан нама. И скелет човека је, засигурно, скоро исти као скелет Робота, изузев што је направљен од неког калцијумовог једињења уместо титанијумовог. Такође, постоје и друге разлике.

Био сам на моме последњем путовању на једној од оближњих планета када сам срео Човека. Мора да је био један од последњих људи у овом сп-

ЉУДИ СУ





Илюстровано: Михаило Ђоковић - Тика

РУГАЧИЈИ



тему. Био је заборавио да говори. Предуго је био сам.

Када је научио наш језик, добро смо се слагали и планирао сам да га поведем са собом. Али, нешто му се догодило.

Једнога дана, без икаквог разлога, пожалио се на температуру. Проверио сам и закључио да су му температурна кола у прекиду. Имао сам резервних делова код себе, а пошто је он, очигледно, био покварен, приуно сам на посао. Искључио сам га без проблема. Угурао сам му иглу у врат да окренем осигурач, а он је престао да се миче – баш као Робот. Али, када сам га отворио он није био исти унутра. Када сам га саставио нисам могао да га покренем...

Када сам био спреман да се вратим кући, око годину дана касније, од њега није ништа остало осим костију. Да, Људи су, одиста различити.

P.J.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	РЕКА МА У ОБА КУ БРО ШУРЕ	ФРАНЦ РОМАН СИЈЕР, ФРАН СКО	ОБА СЈАТИ ЗРА ЦИМА	ЈЕН ДЕК, ЈАРАК (НЕМ.)	У РЕЧИ ТАТИ БУ, ГОВОР НО	НАЈ ЈАЧА КАРТА (МН.)	МИКИ ДЕВА ДЕВОЈ КА ИЗ СТРИП.
ПАН РАДА	а	б	о	т	р	а	и
МИО НИЦА У ШКОЛИ (МН.)	р	а	з	р	е	г	и
КО НА ЧАН РАТНИ	о	д	р	а	з	и	и
ГУБИ ТИ ЗА ЧИНУ, ИНТЕР ЗИТЕТ	с	л	а	д	и	и	и
ЖИГ, ШТАМ БИО (МН.)	и	е	з	а	и	и	СТАРА ГРИКА ПОКРА ЈИНА
"ЕАСТ"	е	КРВНИ ОЗД, ДАМАР	и	"АР" БЕГЛЕС. НИИ ЖЕВНИ ЦОРУ	с	"АМПЕР" АМЕ РИКИ ПЕВАЧ ПОЛ	а
МО КРАГ НА СОП ДА	к	а	и	е	и	е	р
АМЕРИ КРИ ТИЧАР (ЛАЗО НЕЛ)	и	и	и	е	о		и
ША ХОВОКА ТИТУ ЛА	и	и	и	и	и	и	и
ЗАКО УПЛАВ АУТУРЕ ОРЕД СТВО	б	и	р	о	и	а	л
МУЗА АУБАВ НЕ ПО БИЈЕ	е	и	а	и	и	и	и
СОЛО ПЕСМА ЗА ГЛАС И КЛА ВИР	и	и	г	и	и	и	и
ДРЖАВ НИК ИЗ ТОГДА, ЕТЈЕН	е	и	а	и	е	и	а
ЈЕДАН НАРОД	и	а	и	а	и	и	СТАРЕ ШИНА У ВОЈС ЦИ
ОЗНАКА АУСТ РИЈЕ	а	ЗАМАЛО ЈЕДНА ЕЛЕКТ РОДА	и	и	а	и	о
НАША КНИ ЖЕВНИ ЦА РИЧНИ КАР	и	а	и	а	и	и	и
СНОВИ	с	и	и	и	и	и	и
ОСОБА КОЈА ТОЧИ ПИГЕ	и	о	з	и	и	и	и
УС ПРАВ БАТИ	о	и	и	и	и	и	и
ОЗМЕДА	и	а	и	а	и	и	и

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОНАВНО: празник, рандеву, издана, Книњанин, Љо, Ереч, Ула, Аца, читав, њ, ликоване, Томана, Ис, г, кс, трасат, р, Ерато, уводник, десни, а, естата, Тарану, сит, руд, аб, жири, Либијац, клевета.

ОД ЈЕДНОГ – ДВА

У забавном парку „Сузука“ крај Токија завршен је осми „Универзални конкурс идеја“ који организује чувена фирма Хонда под паролом: „Кроз хумор и ексцентричност до новог“. Ове године победник је аутомобил за који његови творци тврде да ће решити тешкоће саобраћаја у великим градовима.

На први поглед овај лаки аутомобил изгледа сасвим обично. Па ипак... Има два волана, а испод хаубе два мотора од по 55 кубних центиметара. Оног часа кад дође до застоја или пут постане сувише узан, Хондин победник се уздуж раздваја на два потпуно самостална аутомобила!

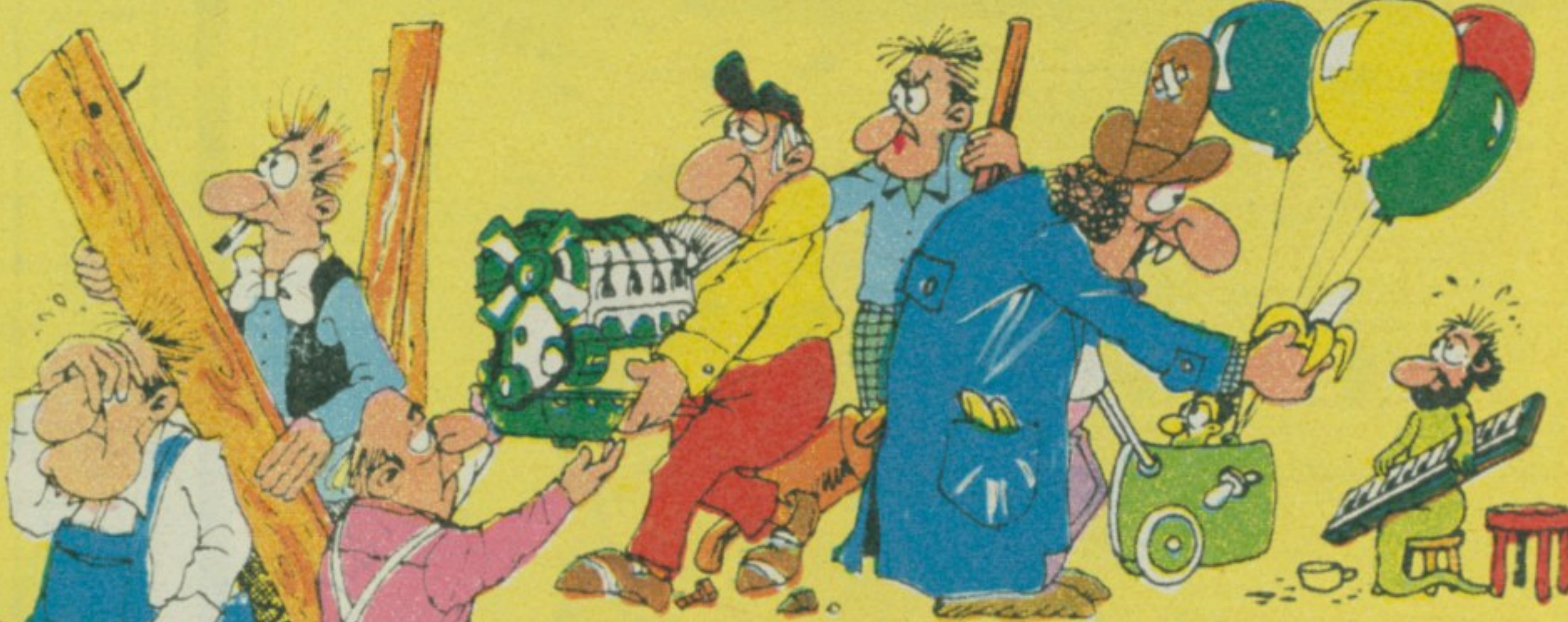


СВИ ЗАКОЧЕ

Како натерати возаче да смање брзину пред пешачким прелазом? Оригиналнo решење нађено је у Холандији. Класично обележавање типа „зебре“ овде су, заменили меким гуменим плочама које се 5 центиметара издижу изнад коловоза. Знајући за то возачи несвесно притискају кочницу иако им је добро познато да је препрека коју виде испред себе савршено безопасна за њихов аутомобил.

БЕЗОПАС- НА МАГЛА И СВЕТЛЕЋА КИША

Кад је магла или пада снег, саобраћај на путевима је отежан првенствено зато што се у тим условима не виде друга возила, саобраћајни знаци и путокази. Италијански инжењер Кампители предложио је оригинално решење. Његови саобраћајни знаци постављају се у асфалт пута, у херметичке заклоне с извором светла. (Стакла ових склоништа у стању су да издрже терет до десет тона и оштре температурне разлике.) Светлост из заклоне осветљава околну водене капи или пахуљице и захваљујући томе испред возача искрсавају светлећи „стубићи“ високи око један метар који тачно оцртавају контуре знакова. Нови систем успешно је положио испит на ауто-путу Милано – Бергамо.



БИ КАМИОН

На први поглед сасвим обичан овај камион који кад је празан тежи три, а пун седам тона изазвао је праву сензацију на последњем Салону проналазача и техничких новина у Женеви. Јер, он представља остварење једног старог сна: спаја предности термичког мотора – на гас или бензин – и електричног. Возач једноставним обртањем кључа прелази с једног система на други већ према томе да ли је у питању градска или друмска возња.

На друму термички погон има несумњиву предност: јачи мотор може да пређе већу раздаљину, лако се и брзо снабдева горивом. У граду, међутим, његове су слабости очигледне: троши енергију због гужве у саобраћају, застоја, чекања на семафору, повећава потрошњу уља, употребу кочница...

Али, сада се у граду камион пребацује на електричну енергију – 16 акумулатора уграђено је у ово бензинско возило серијске производње коме нису измењене ни карактеристике ни могућности и возња може да почне: камион постаје чист, тих и јевтинији. Он је, такође, у стању да сам обнавља своју енергију: свако кочење ствара електричну енергију и одашће у акумулатор.

Отац овог „би камиона“ је Франсиско Скримикри Марготи, запослен у једном сервису три километра од градића Ваљадолида у Шпанији!



ОГРАНИЧЕЊЕ И ОГРАНИЧЕЊЕ

Научници сматрају да на ауто-путевима треба увести два стандарда за ограничење брзине – дневно и ноћно. За то постоје објективни разлози: способност наших очију да разликују предмете ноћу, чак и при најјачој светлости фарова, далеко је мања него при дневном светлу.

КАРТОНА

ТЕПИСИ И ЗАКРПИЦЕ

Већ је четврта година како на једном ауто-путу у Француској аутомобили не иду по асфалту већ преко пластичне масе. Фирма из Нансија производи широке траке од пластичне масе на бази поливинилхлорида. Ролне ове масе једноставно се залепе за пут. Четворогодишње искуство показало је одличне особине овог прекривача. Врло се мало хаба, оштећена места се лако замењују новим парчићима пластичне масе. Једини недостатак овог налепљеног пута – релативно висока цена.

МАЗУТ ИЗ СТРУГОТИНЕ

До првих резултата ове перспективне технологије дошло се у Токијском центру за индустријска истраживања. Пилевина и други остаци из дрвне индустрије мешају се с раствором кетона (угљоводоници) и усмеравају у реактор. Овде се маса под дејством високе температуре и притиска и уз присуство металног катализатора пирдизује или једноставније речено – распада. Добија се гориво које по својим својствима не уступа мазиву, а уз то садржи мање сумпора, па и дим који се ствара при сагоревању мање загађује околину.

ЗАШТО У ЈАПАНУ ИМА МАЛО ПИЈАНАЦА

Пешаци јесу (пре стотинак година) измислили аутомобиле, али данас често страдају од њих. Нарочито ако је возач под утицајем алкохола кад и своју безбедност доводи у питање. У Јапану, међутим, има много мање алкохоличара него у другим високоразвијеним земљама, а недавно је утврђено и зашто: узрок лежи у наследним особинама Јапанаца.

Кад алкохол стигне у људски организам, њиме се позабаве два фермента који га разлажу. Први ступа на сцену алкохолдехидрогеназа који претвара алкохол у још отровнију супстанцу – сирћетни алдехид. Други фермент – алдехиддехидрогеназа – претвара алдехид у сирћетну киселину, нормални саставни део материје живе ћелије. Затим се киселина разлаже на воду и угљен-моноксид.

Истраживања генетичара показала су да се код готово половине Јапанаца произведе сувише мало другог фермента – алдехиддехидрогеназе.

Отуд се после узимања алкохола, код њих у крви нагомилала и дуго остаје сирћетни алдехид који

изазива врло непријатне ефекте: отежано дисање, непрекидан пулс и аритмију, муку и главобољу. Уосталом, довољно је рећи да је деловање антабуса, познатог средства које се користи за стварање одвратности према алкохолу, засновано управо на блокирању алдехиддехидрогеназе. Отуд није чудо што човек с таквим „наследним недостатком“ не може ни да помирише алкохол.

ЈА ПИЈЕМ, ОН ЦРВЕНИ

Американци су пронашли сигуран начин да могу да пију а при том буду потпуно сигурни као возачи. Почели су да користе „лични“ алкотест пре но што седну за волан. Фирма „Стенли“ је чак измислила апарат који се монтира на прикључак за упаљач у колима: кад се у њега дуне, упали се сигнал – зелен, наранџаст или црвен већ према броју чашица. У „Гардијан интерлок Корп“ даље су усавршили уређај: кад се упали црвено, кола одбијају да крену!



УМЕСТО ЧЕЛИКА

Шведски стручњак за вентилационе системе Јан Холмстед случајно се заинтересовао за таласасти картон и почео да га натапа или како се то стручно каже импрегнира различитим хемикалијама. На крају је добио таласасти картон тврђ као челик. Своје чврстом „првенцу“ Холмстед је дао име „велметал“ – таласасти метал. Ради се о практично неуништовом материјалу који је уз то јевтин, лак и отпоран на топлоту и воду. Врло је згодан за израду плоча од којих ће ускоро почети да се граде куће, мостови, авиони, бродови и – аутомобили.

ПРИРОДУ ЈЕ ТЕШКО ПРЕВАЗИЋИ

Испитујући који би материјал био најповољнији за прављење заштитних каски за возаче (и не само њих) стручњаци Института примењених наука у Амстердаму дошли су до врло занимљивог открића.

Сарадници Института испитали су читаву колекцију заштитних шлемова за мотоциклисте, возаче формуле 1, рударе и грађевинске раднике с обзиром на њихову чврстину и сигурност. За овај „испит“ стигли су многобројни шлемови из разних земаља. Холанђани су их стављали на посебне лутке и затим их гађали камењем, циглама, бетонским „деталима“, челичним гредама и на крају навалили на њих чекињима.

Од свих шлемова испит је најбоље издржала – љуска кокосовог ораха!

В. М.





ШТА СВЕ МОЖЕ СЛОВО „Х“

Наша азбука, хајд' да се подсетимо оног што смо учили чим смо кренули у школу, има тридесет словних знакова, односно гласова. Згодно и округло, бројке што се тиче. Зашто ти ја ово пишем? У мојој улици скупило се нас пет који готово сваког дана играмо игру коју смо сами смислили, а дали смо јој назив „Шта може слово“.

Наравно, свако слово има свој значај, моћ. Ја сам се некако највише заљубио у слово „h“ и мислим да највише значи од свих. Значи, на пример, час, ознака је за водоник (H) и тако то.

Хтео бих да ми кажеш шта оно још може, односно шта још значи.

ДРАГАН ЋЕТКОВИЋ
Душана Јерковића 14
Титово Ужице

ЗАБАВНИК У АКЦИЈИ „КЊИГА СОЛИДАРНОСТИ“

Велика је то ствар, већа од највеће. За петнаест година основати 1038 библиотека. Школских, односно сеоских, и то у све четири републике српскохрватског говорног подручја. Онима који, још, воле да читају даривати 2.000.000 (и словима: два милиона) књига.

За све је „главнооптужени“ Јутарњи програм Првог програма Радио-Београда и њихова акција „Књига солидарности“. Поштоваоци лепе писане речи досетили су се да то задовољство пруже и онима који су, силомприлика, углавном упућени на усмена казивања околине, а хтели би...

Е, кад се хоће, онда се и може. Уз помоћ људи разних професија – писаца, глумаца, инжењера, академика, пионира – и многих издвачаких кућа, колеге с Радио-Београда кренуле су у акцију. Одмах су им се прикључили ученици београдских и војвођанских основних и средњих школа. Већ петнаест година свакодневно прикупљају књиге за вршњаке којима је, још, књига највеће богатство. Срећа је, велика срећа, да таквих данас има.

И тако, два пута месечно, екипа акције „Књига солидарности“ обилази беспућа и отвара путеве књизи. По правилу, увек с гостима – писцима и глумцима. На бескрајну радост оних који у школи углавном знају само за таблу и креду.

Да би празновање књиге, тамо где је књига још увек празник, било лепше и дуготрајније, у Акцију се укључује и редакција „Политикиног забавника“, односно наши читаоци. Да се не хвалишемо хуманошћу, сетимо се само заједничке акције кад смо помогли ђацима Копаоника. И бројних пријатељстава која су потом рођена.

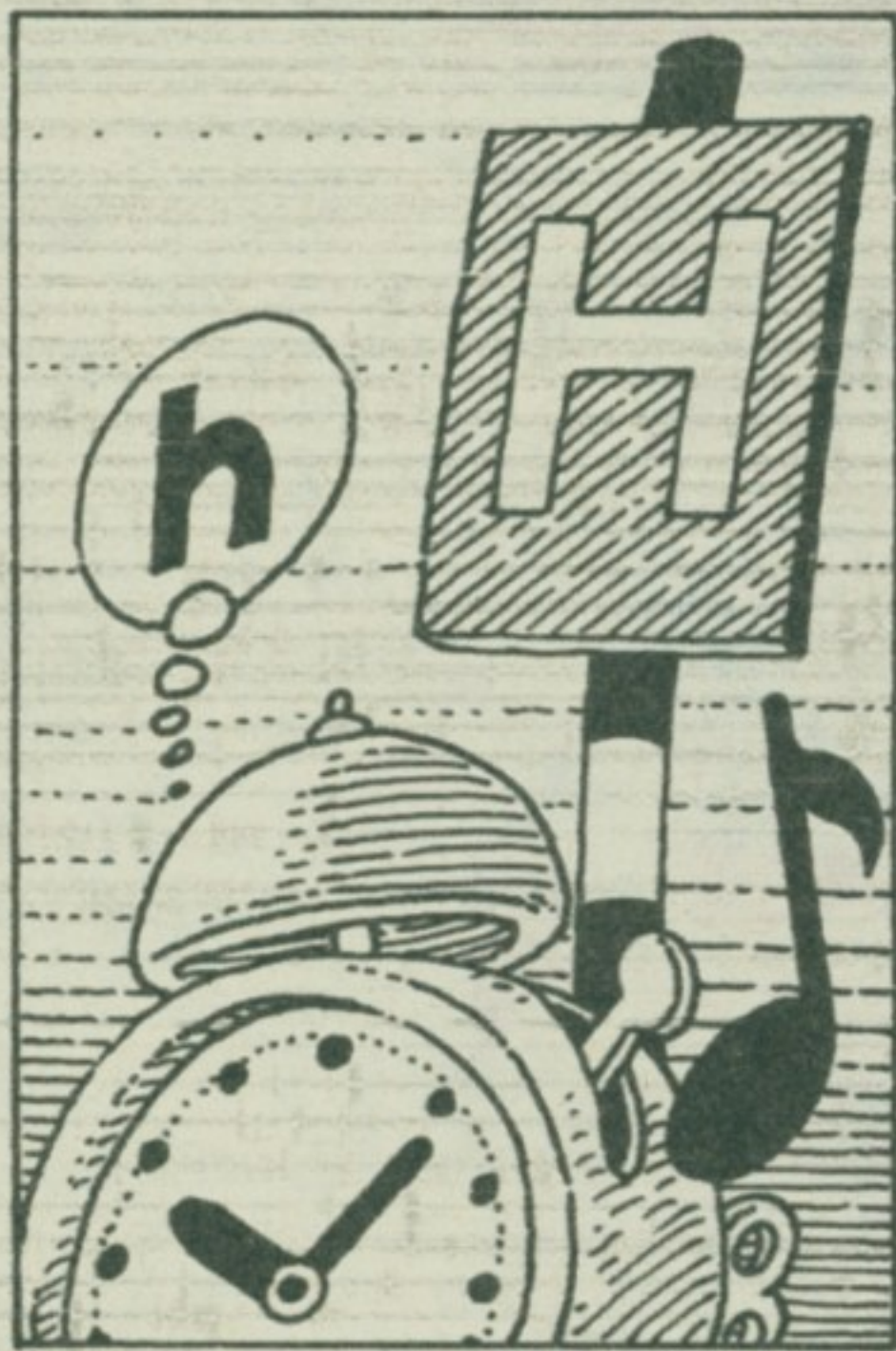
Дакле, ово је први позив читаоцима Забавника да се укључе у акцију „Књига солидарности“. Да својим вршњацима пошаљу све књиге које су прочитали. Могу и оне још непрочитане на поклон. Уз њу и писамце, ко хоће и ко воли.

Књиге ваља слати на адресу: Јутарњи програм I програма Радио-Београда – за акцију „Књига солидарности“ – Хилендарска 2, 11000 Београд. Овде већ постоји читава екипа која се брине о пријему и класификацији књига јер у села стижу – комплетне библиотеке.

П. С. Акцију ће пратити и о њој, с времена на време, извештавати новинари Забавника.

Слово „х“ је, хајд' да се и ми играмо мало првих школских корака, двадесет шесто слово ћирилице и дванаесто наше латинице. (Ово није лош податак за љубитеље укрштених речи.) Најпознатије је, и најчешће, као ознака скрећенице за час – „h“, од латинског *hora*. У физици се угнездило као ознака за Планкову константу и као ознака за хенри, јединицу за коефицијент индуктивности што ју је открио амерички физичар Жозеф Хенри.

Слово „х“ одлетело је и спрам васионе: у астрономији је белег тзв. часовног угла али и висине небеског тела. На земљи, пак, представља и ознаку за надморску висину појединих тачака. Људи га, међутим, чешће срећу у саобраћајном знаку који означава болницу – „H“, оно ћирилично, ус-



ловно, представља и укрштање путева исте важности.

Ни музика му није страна, ено га као седми тон C-dur лествице и ваља га читати као ха.

Уз пут, или пре свега, почетно је слово за (X)раброст, (X)тење, (X)леб, али и за (X)амлета, (X)ирошиму...

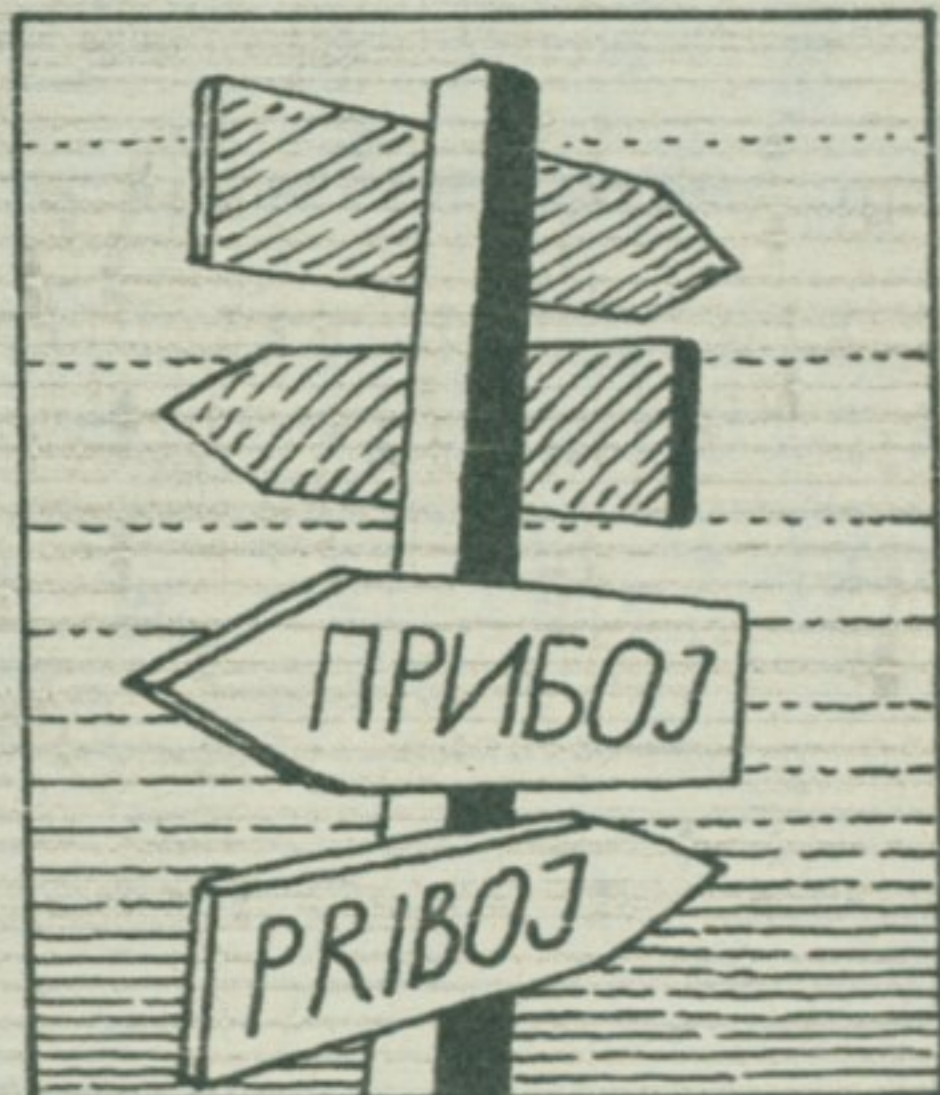
(X)једно (x)прилично (x)важно (x)слово.

ПРИБОЈИ НА – СВЕ ЧЕТ'РИ СТРАНЕ

Често путујем возом из Београда за Бар и једна од станица, отприлике на пола пута, зове се Прибој на Лиму. Мене занима да ли постоје још неки Прибоји кад овај носи додатак – на Лиму.

МИЛАН СТОЈАНОВИЋ
Бар

Прибоја, што се тиче, ситуација стоји овако: поред већ помињаног Прибоја на Лиму, у нашој земљи у нове радне победе још хрле три Прибоја. Један се сместио у општини Лопаре а у републици Босни и Херцеговини, други може за



неке невоље да се жали Скупштини општине Лесковац, а трећи да, рецимо, добије одликовања од Општине, Владичин Хан.

EDICIJA N°1

Aleksandar Borisović Žuk
SVI PIŠTOLJI
I REVOLVERI SVETA
Друго издање

PIŠTOLJI REVOLVERI

ALEKSANDAR BORISOVIĆ ŽUK



Prva knjiga o revolverima i pištoljima ikada objavljena kod nas!

Jedan od najpotpunijih pregleda svog ručnog vatrenog oružja od 1852. do 1985. Istorija: razvoj tehnička rešenja, osobine i mere Rasklapanje, održavanje, bezbednost u rukovanju ručnim vatrenim oružjem. Municijska za pištolje i revolvare: kalibr, meci, balistička svojstva, istorija. Pravna regulacija držanja vatrenog oružja: istorija i glavna shvatanja. Budućnost ručnog vatrenog oružja: mehanika tehnologija municija.

Ova knjiga na vise od 320 strana predstavlja preko 1900 tipova pištolja i revolvera iz celog sveta, uz mnoštvo tehničkih crteža fotografija i podataka. Knjiga je velikog formata (20x30 cm), sa tvrdim plastificiranim koricama u boji.

NARUĐBENICA

Ovim neopozivo naručujem _____ prime-
taka knjige SVI PIŠTOLJI I REVOLVERI SVETA
po ceni od 6000 – din.

Ime i prezime _____

ulica i broj _____

место _____

Narudzbine šalјite
na adresu: _____

EDICIJA N°1
p. fah 586

11001 Beograd

ne šalјite novac! Plaćaćete postaru kada vam
donesе knjigu!

ШТА ДА СЕ РАДИ...

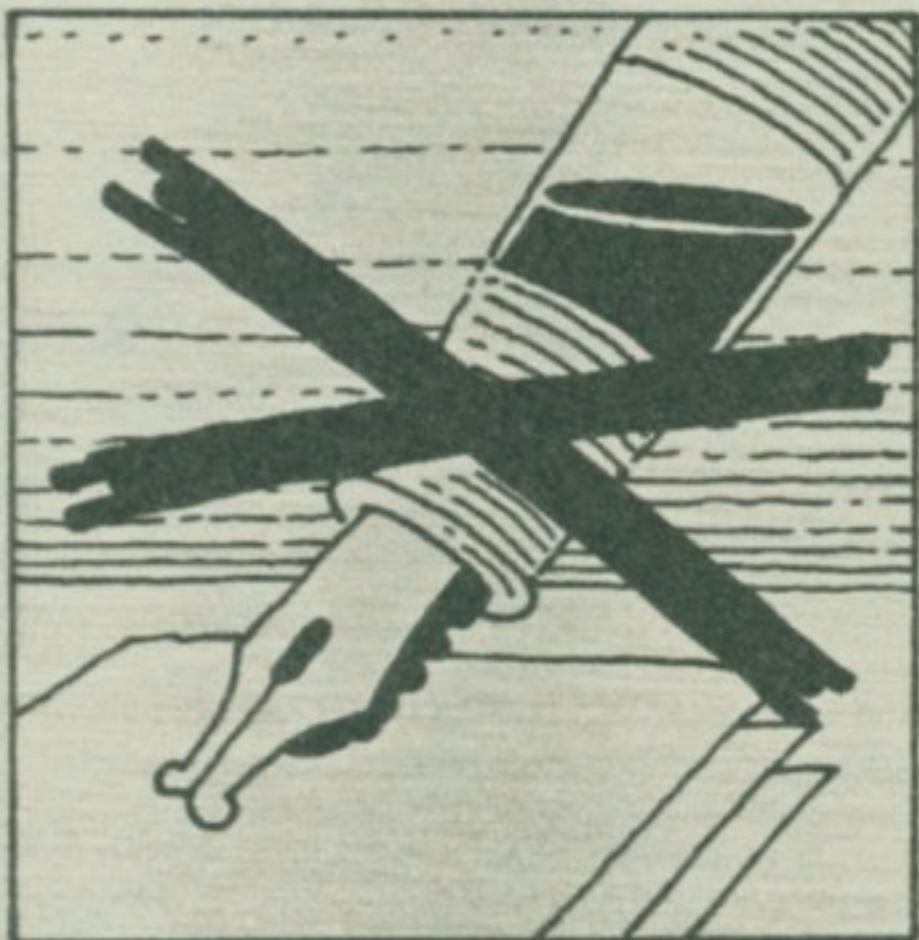
✉ Кад већ објављујете анегдоте – што сматрам да је добро – објавите и ову:

Чим се Прежихов Воранц вратио из немачке интернације, дали су му низ задужења. Позвао га је и Борис Кидрич и почео да му објашњава како да организује културно-просветна друштва на селу, како да одржава састанке с председницима разних одбора, итд.

Приповедач ништа није приговорио, ћутао је и слушао. Кад је Кидрич завршио, он је само климнуо главом, узео из џепа своје налив-перо, ставио га председнику на сто и окренуо се с намером да оде.

– Прежих, ово је твоје перо? – повика Кидрич за њим.

– Ах, нека остане ту – одмахну Воранц руком и продужи пут.



– Шта мислиш – насмеја се Кидрич – шта да радим ја са твојим пером?

А шта да радим ја с њим? – одговорио је Прежих приближавајући се вратима. – Ако бих морао да радим све што ми налажете, никад више га не бих употребио. Можете да га задржите за успомену!

ЦВЕТО из Крања

НЕПРОКЛИЈАЛО

✉ Волим стихове модерних песника. Ако је могуће, објавите песму БОГОМИЛА БУЗЕЛА коју вам шаљем.

ЕЛЕНА
Тетово

СЕМЕНКА У КАНЕНУ

У сваком је камену
по једна семенка – бог
joш непротклијала

Кад исклија
срвиће камен и све
поравнати у прах

Та је семенка
и у сваком мртвацу
спремна да проклија
ал' ко зна када и где
Закопајте прах
да дознате!

О добитнику награде ПЈЕР '86

НЕНАД МИЛИЋЕВИЋ ИЛИ ТРИЈУМФ ЈЕДНОГ НАДНИЧАРА



Добитник овогодишње награде „Пјер“ која се додељује за најбољу југословенску карикатуру године је Ненад Милићевећ (1954). Ради и радиће, и после ове награде, као новински надничар у листу који од „Забавника“ раздваја само један ходник и зове се „Интервју“. Кад га човек онако младог и лепушкастог види, рекао би – ево још једног младића који опседа редакције не би ли доказао како уме да црта и жели да докаже како је створен да баш он ради ту. Тај



лукави уметник (не зову га цабе Лија) и сам се понашао у својој матичној редакцији као да је човек без кога се може, као ситна раја – тобоже он нешто испомаже. Што је најважније, и његове колеге су поверовале да је реч о сасвим обичном техничком цртачу. Међутим, тај момак, који је обмануо и своје колеге скромношћу, аутор је многих насловних страна листа „Интервју“ које спадају у најлепше насловне стране у нашој штампи. Кад кажемо најлепше, мислимо најлепше по изузетном духу, по мајсторству цртежа.

Ми из „Забавника“ делимо радост његове редакције „Интервју“, наших суседа, јер Ненад Милићевећ Лија у „Забавнику“ није био гост. Он је био наш човек, наш сарадник, наш цртач, а понекад и наш спасилац. Јер, дешавало се да му потуримо излизану фотографију као узор а он би без речи протеста пристао да направи цртеж за који би се и најискуснији фотографи заклели да је то права фотографија јер тако човек не уме да нацрта – то може да учини само најсавршенији фотографски апарат. Једанпут, као у бајци, Пепељуга, цртач надничар „Интервјуа“, постаје принчеца. Наиме, мирном, неприметном, у себе повученом Ненаду Милићевећу један жири у коме су људи који знају шта је то дух, хумор и смех даје највише признање. Мали цртач надничар постаје велики карикатуриста, уписује се у друштво у ком су Џумхур, Кушанић, Петричић... да не набрајамо све мајсторе карикатуре. И за њега можемо да поновимо као за Чехова: Овај свршени ђан средње графичке школе оженио се Новинском Илустрацијом, а тајно је водио љубав са карикатуром. Љубав, позната као моћна, наградила је свог љубавника Пјеровом наградом.

В. Б. ВИБ

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
др Иван Стојановић

В. д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник“
Влада Булатовић Виб

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Боковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стиљчевић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Божана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевећ, Весна Минић, Зора Меденица, Нада Невједић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 150 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Тромесечна 1.656,00 динара, полугодишња 3.312,00 динара, годишња 6.624,00 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Тромесечна 3.312,00 динара, полугодишња 6.624,00 динара, годишња 13.248,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:

САД	\$ 42.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 93.–
ШВЕДСКА	Шкр. 299.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 285.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 79.–

Уплате из иностранства слати на деовизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководилац ООУР-а „Дубока штампа“

Насловна страна
Љубомир Милојевић-Љубац

Вести из прве руке

КОСМИЧКИ КРИСТАЛИ

Херберт Вејдермејер са Техничког института у Њујорку изводио је експерименте у космичкој лабораторији у жељи да провери колико је времена потребно молекулима загрејаног германијума да би се, кад у облику паре прођу кроз цев, поново кондензовали у кристале. На своје велико изненађење утврдио је да се космичким условима стварају много већи кристали него у обичним земаљским.

Један од разлога који би могао да објасни ову појаву вероватно је одсуство Земљине теже које кристалима дозвољава да расту равномерно око језгра које плива. На Земљи још на језгро делују, а самим тим ограничавају раст кристала, зидови цеви, затим гравитација утиче и на млаз гаса што такође смета кристалима да расту.

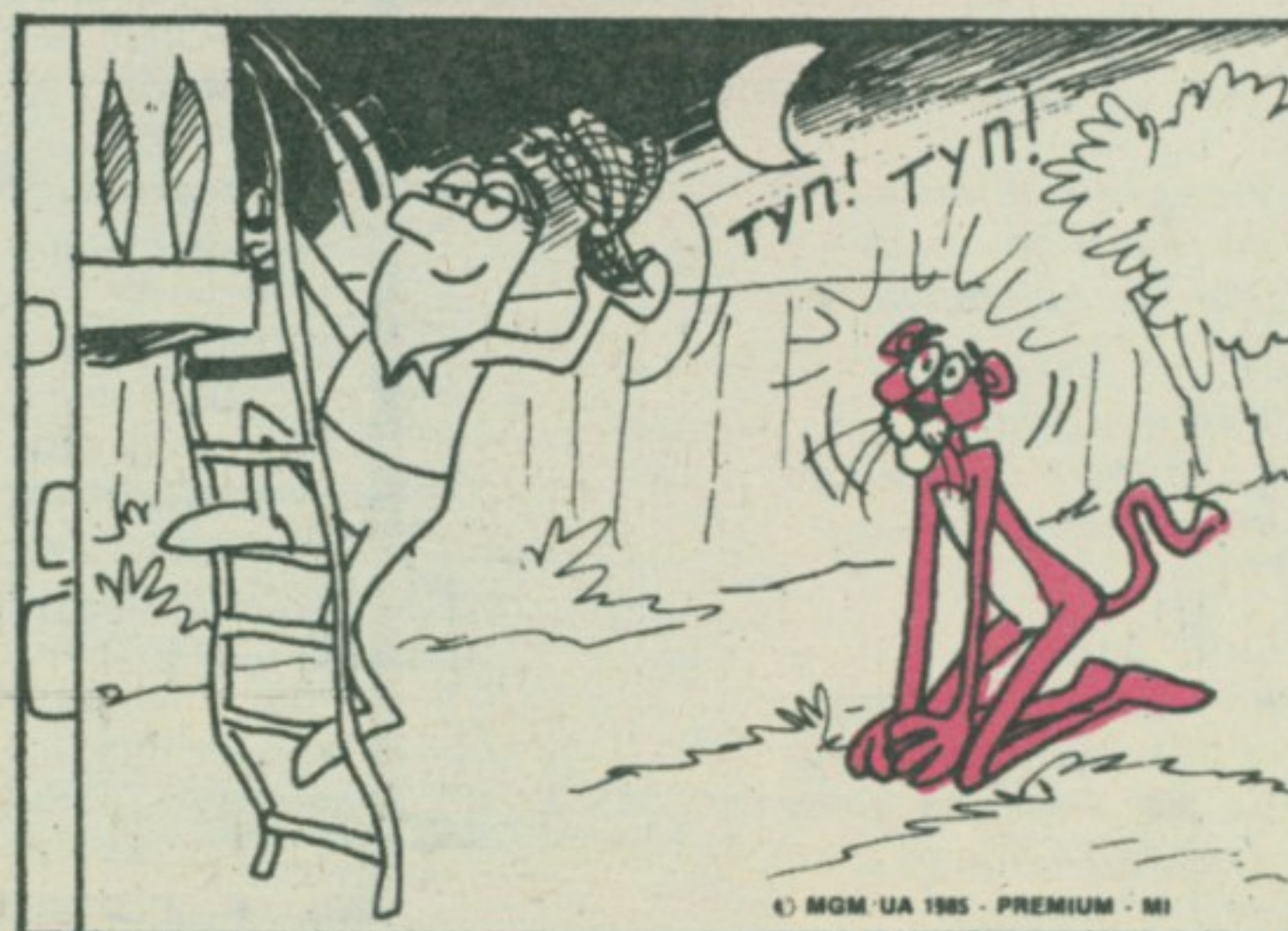
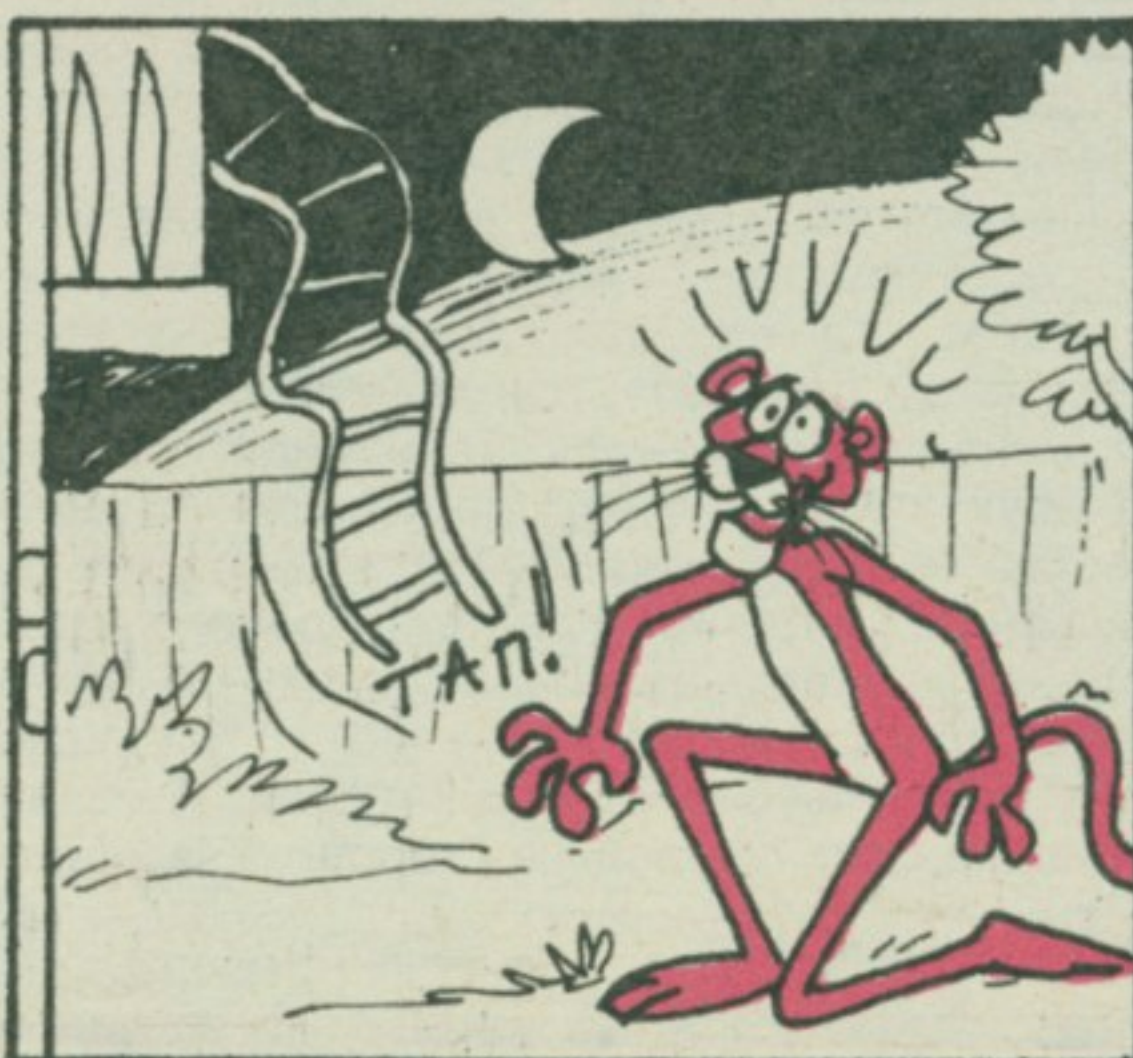
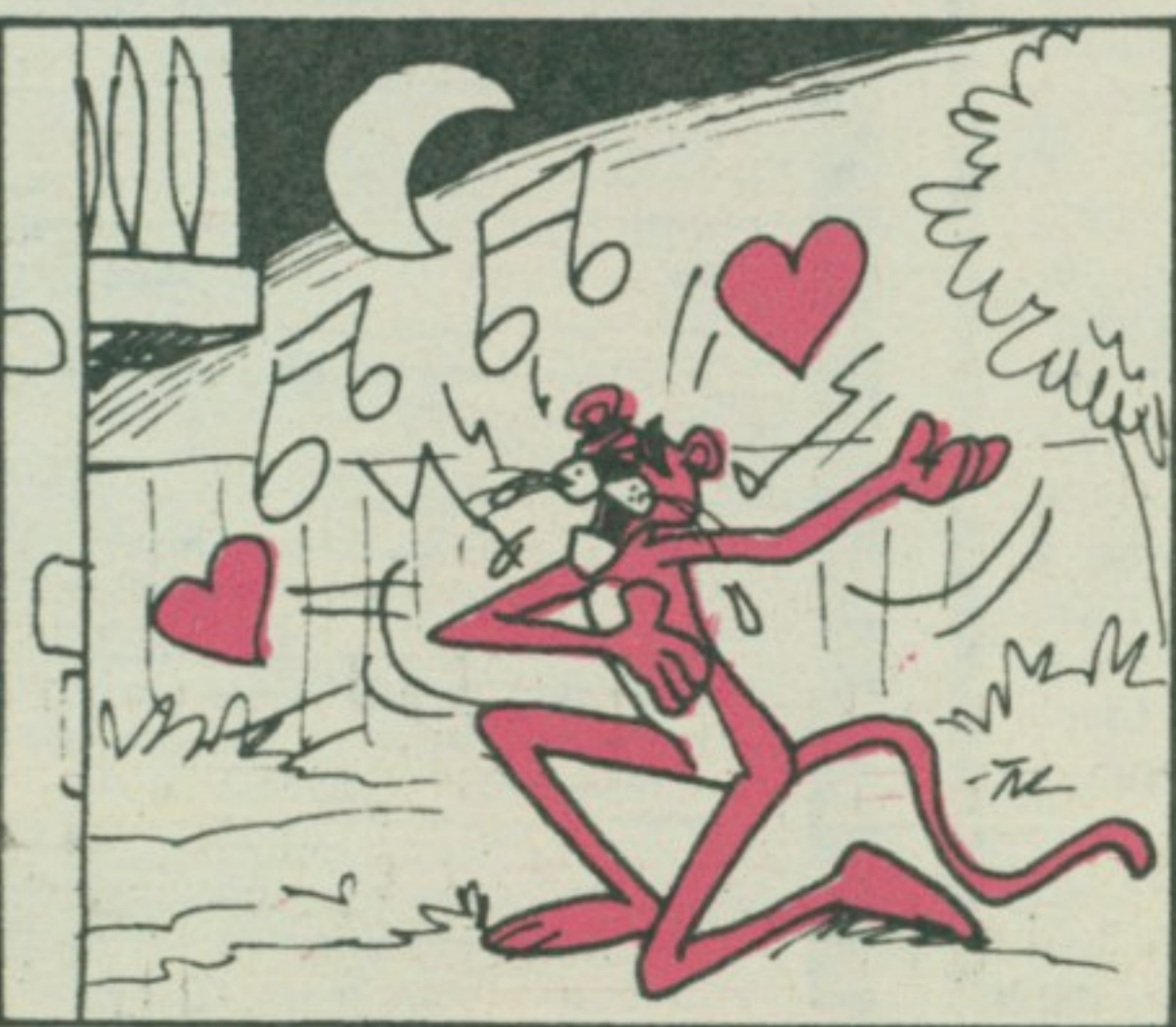
Интересантно је да космички кристали, како су показали експерименти који су уследили, имају далеко мање „грешака“ у грађи него обични земаљски. Не зна се зашто, али могло би добро да послужи рецимо у преради „отпадака“ дијаманата.



Илустровао: Димитрије Костић



ПАНТЕР ПАНТА

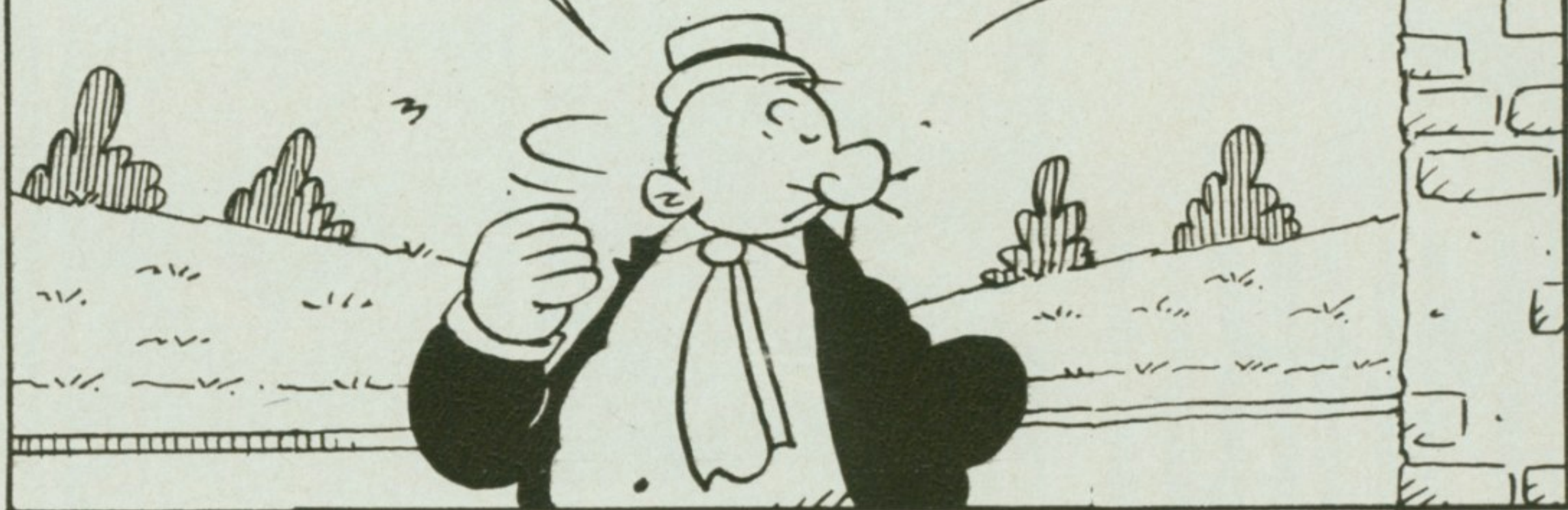


ПОПАЈ



ХМ... НОВИ РЕСТОРАН...

... И ТО ПОТПУНО ПРАЗАН!



ИМАТЕ МНОГО ЛЕП РЕСТОРАН, ПРИЈАТЕЉУ!

ХВАЛА ЛЕПО!



ЈА БИХ ЈЕДНО ДЕСЕ-ТАК ХАМБУРГЕРА!

МОЖЕ! САМО ПРВО ПАРЕ НА СУНЦЕ!



ЈЕ Л' ЈА ТО ВАМА ИЗГЛЕДАМ КАО НЕКИ ПРЕВАРАНТ?

АХА!



УЖАС! КАД ЈЕ ПРЕ САЗНАО ДА САМ ШВОРЦ?

ХА!
ХА!
ХА!
ХА!



ЈЕ Л' ТО БИО ОН?

ГЛАВОМ ОН!



АЛИ, КАКО СТЕ ЗНАЛИ ДА ЋЕ БИТИ ОВДЕ ПЕТ МИНУТА ПОСЛЕ ОТВАРАЊА?

?

12/8



ОВДЕ СТЕ НОВИ, ПРИЈАТЕЉУ, ИНАЧЕ БИСТЕ ЗНАЛИ И ВИ!



